

Inhoud

Inhoud	2
Leeswijzer	4
Deel I - Rechtspraak	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C - S)	6
Asiel, migratie en Unieburgerschap (S – V)	11
Belastingen	14
Belastingen, btw (Fi)	15
Belastingen, vennootschappen en vrij verkeer kapitaal	18
Brexit	18
Consumenten (C)	19
COVID-19	21
Detentie en politieonderzoek (S)	25
Diensten, elektronische communicatiediensten	26
Discriminatie	26
Eigendomsrecht	27
Energemarkt	28
Erfrecht	28
Familielieven en familierecht (Fa)	29
Financiële diensten en markten (B – S)	30
Gewasbeschermingsmiddelen	31
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)	31
Godsdienstvrijheid (B)	31
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen	32
IE - Intellectuele eigendom	33
Insolventie	34
Institutioneel recht	36
IPR	38
Landbouw en visserij (B)	40
LHBT-rechten	41
Luchtvaart (C)	41
Mededinging	43
Milieu, natuur, duurzame energie (B)	44
Ne bis in idem (B – S)	46
Overlevering en uitlevering	47

Prejudiciële procedure HvJ	47
Privacy en persoonsgegevens (B-C-S)	47
Procedure HvJ	50
Procesrecht en recht op een eerlijk proces	50
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel	51
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht	52
Rechtsbeginselen EU	53
Rechtsbijstand.....	54
Rechtsstaat en rechterlijke macht	54
Recht op leven	56
Staatssteun	57
Strafrecht	58
Terrorisme (S)	61
Toegang tot documenten	61
Vervoer en reizen (B).....	62
Verzekeringen	63
Vrijheid van meningsuiting (B-S)	64
Vrijheid van vereniging (B)	65
Witwassen (S).....	66
Deel II – Algemeen.....	67
Algemeen	67
Cursus en opleiding.....	68
Nieuwsbrieven.....	70
NL zaken bij het HvJEU.....	71
NL zaken bij het EHRM	82

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven "bladwijzers", de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.
- In de index is tussen haakjes aangegeven voor welke rechtsgebieden de informatie relevant is: Bestuursrecht (B), Civiel recht (C), Familierecht (Fa), Fiscaal recht (Fi), Strafrecht (S), Vreemdelingenrecht (V)

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I - Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-263/19 – T-Systems Magyarország e.a. – Hongarije – ECLI:EU:C:2020:373 – geen conclusie – arrest

Beroepsprocedures

Richtlijn 2014/24/EU. Richtlijn 2014/25/EU. Richtlijn 89/665/EEG. Richtlijn 92/13/EEG. Het geding gaat over boetes die zijn opgelegd vanwege de wijziging van een lopende overeenkomst, zonder dat er nieuwe aanbestedingsprocedures waren uitgeschreven. Volgens de verwijzende rechter hangt de beslissing in het hoofdgeding af van de vraag of het Handvest en de richtlijnen 89/665, 92/13, 2007/66 en 2014/24 zich verzetten tegen een nationale regeling die toestaat dat, in het kader van een door een toezichthoudende autoriteit ambtshalve ingestelde beroepsprocedure, niet alleen aan de aanbestedende dienst maar ook aan de begunstigde van de overheidsopdracht een inbreuk wordt toegerekend en een boete wordt opgelegd, wanneer bij de wijziging van die lopende opdracht ten onrechte geen rekening is gehouden met de aanbestedingsregels.

Hof: Artikel 2 sexies, lid 2, van richtlijn 89/665/EEG, artikel 2 sexies, lid 2, van richtlijn 92/13/EEG, de overwegingen 19, 20 en 21 van richtlijn 2007/66, alsook de overwegingen 12, 113, 115 en 117, artikel 1, lid 2, en artikel 89 van richtlijn 2014/25/EU verzetten zich niet tegen een nationale regeling die toestaat dat, in het kader van een door een toezichthoudende autoriteit ambtshalve ingestelde beroepsprocedure, niet alleen aan de aanbestedende dienst maar ook aan de begunstigde van de opdracht een inbreuk wordt toegerekend en een boete wordt opgelegd, wanneer bij de wijziging van een lopende aanbestedingsovereenkomst ten onrechte geen rekening is gehouden met de regels voor het plaatsen van overheidsopdrachten. Wanneer de nationale wetgeving in een dergelijke mogelijkheid voorziet, moet die beroepsprocedure evenwel in overeenstemming zijn met het Unierecht, met inbegrip van de algemene beginselen ervan, voor zover de betrokken overheidsopdracht zelf – hetzij ab initio, hetzij na de onrechtmatige wijziging ervan – binnen de materiële werkingsfeer van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten valt.

Voor het bepalen van het bedrag van de boete voor de onrechtmatige wijziging van een tussen een aanbestedende dienst en een begunstigde gesloten aanbestedingsovereenkomst moet rekening worden gehouden met het handelen van elk van deze partijen.

HvJ – ARREST – 28 mei 2020 – zaak C-796/18 – Informatikgesellschaft für Software-Entwicklung – Duitsland - ECLI:EU:C:2020:395 – conclusie – arrest

Horizontale samenwerking tussen aanbestedende diensten – Terbeschikkingstelling van software voor de coördinatie van brandweerdiensten

Richtlijn 2014/24/EU. In het hoofdgeding, bestrijdt een vennootschap bij de verwijzende rechter de tussen de stad Keulen en de deelstaat Berlijn gesloten overeenkomst op grond waarvan deze laatste aan de stad Keulen een softwareprogramma voor het meldkamersysteem van haar brandweerkorps ter beschikking stelt. Aan die overeenkomst is een samenwerkingsovereenkomst verbonden.

De verwijzende rechter wil weten of de relatie tussen de aanbestedende diensten die aan dit geding ten oorsprong ligt al dan niet onder de voorschriften inzake de plaatsing van overheidsopdrachten van richtlijn 2014/24 valt. Daarmee wordt het Hof de gelegenheid geboden om zijn eerdere rechtspraak aan te vullen, zij het in het licht van een nieuwe bepaling (artikel 12, lid 4, van richtlijn 2014/24).

Hof: Richtlijn 2014/24/EU moet aldus worden uitgelegd dat een overeenkomst die bepaalt dat een aanbestedende dienst software kosteloos ter beschikking stelt aan een andere aanbestedende dienst en die samenhangt met een samenwerkingsovereenkomst op grond waarvan iedere partij bij deze overeenkomst verplicht is om haar mogelijke toekomstige doorontwikkelingen van deze software kosteloos ter beschikking te stellen aan de andere partij, een „overheidsopdracht” vormt in de zin van artikel 2, lid 1, punt 5, van richtlijn 2014/24 wanneer zowel uit de bewoordingen van die

overeenkomsten als uit de toepasselijke nationale regeling blijkt dat de software in beginsel aanpassingen zal ondergaan.

Artikel 12, lid 4, van richtlijn 2014/24 moet aldus worden uitgelegd dat een samenwerking tussen aanbestedende diensten kan worden uitgesloten van de werkingssfeer van de in die richtlijn neergelegde regels inzake openbare aanbestedingen wanneer die samenwerking betrekking heeft op nevenactiviteiten van de openbare diensten die door iedere deelnemer aan de samenwerking – zelfs individueel – moeten worden geleverd, voor zover die nevenactiviteiten bijdragen aan de daadwerkelijke verrichting van deze openbare diensten.

Artikel 12, lid 4, van richtlijn 2014/24, gelezen in samenhang met overweging 33, tweede alinea, en artikel 18, lid 1, ervan, moet aldus worden uitgelegd dat een samenwerking tussen aanbestedende diensten overeenkomstig het beginsel van gelijke behandeling niet tot gevolg mag hebben dat een particuliere onderneming in een bevoorrechte situatie wordt geplaatst ten opzichte van haar concurrenten.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 28 mei 2020 – zaak C-367/19 – Tax-Fin-Lex – Slovenië - ECLI:EU:C:2020:400 – conclusie

Offerte van een inschrijver voor een bedrag van nul euro – Beoordeling van het bezwarend karakter van de handeling

Richtlijn 2014/24/EU. Doet een inschrijver die goederen of diensten voor een nominaal bedrag van nul euro aanbiedt een abnormaal lage offerte? Of valt deze inschrijver, door het magische cijfer „0” in zijn offerte op te nemen in plaats van een ander nominaal bedrag dat veel lager is dan de werkelijke kosten van de opdracht (zoals bijvoorbeeld 1,5 of 101 EUR), automatisch buiten de werkingssfeer van het aanbestedingsrecht, op grond van de redenering dat, anders dan alle andere natuurlijke getallen, „0” niet in een overeenkomst voor een overheidsopdracht kan voorkomen?

A-G geeft het Hof in overweging: Het begrip ‚overeenkomst onder bezwarende titel’ in artikel 2, lid 1, punt 5, van Richtlijn 2014/24/EU moet aldus worden uitgelegd dat een handeling waarbij de inschrijver de aanbestedende dienst voorstelt de dienst voor een bedrag van 0,00 EUR te verrichten, op grond daarvan niet als een ‚overheidsopdracht voor dienstverlening’ kan worden aangemerkt voor zover de contractpartijen geen tegenprestatie voor de economische waarde ten laste van de aanbestedende dienst overeenkomen.

Een inschrijving tegen een prijs van 0,00 EUR moet worden beoordeeld overeenkomstig de bepalingen van artikel 69 van richtlijn 2014/24,, betreffende abnormaal lage inschrijvingen, in voorkomend geval nadat de inschrijver aanvullende informatie heeft verstrekt over de precieze aard van de tegenprestatie van economische waarde ten laste van de aanbestedende dienst. Een dergelijke inschrijving moet worden afgewezen indien zij er niet toe kan leiden dat in het specifieke kader van een aanbestedingsprocedure een ‚overeenkomst onder bezwarende titel’ in de zin van artikel 2, lid 1, punt 5, van deze richtlijn wordt gesloten.

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C - S)

HvJ – ARREST – 7 mei 2020 – zaak C-96/19 – Bezirkshauptmannschaft Tulln – Oostenrijk - ECLI:EU:C:2020:353 – geen conclusie – arrest

Vrachtwagenchauffeurs - Tachograaf - Rusttijd

Samenvatting onder: Vervoer en reizen

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-17/19 – Bouygues travaux publics e.a – Frankrijk – ECLI:EU:C:2020:379 – geen conclusie – arrest

Zwartwerk - Onrechtmatige terbeschikkingstelling van arbeidskrachten – E101-verklaring

Verordening (EEG) nr. 1408/71. Verordening (EG) nr. 883/2004. Verordening (EEG) nr. 574/72. Verordening (EG) nr. 987/2009. Dit verzoek is ingediend in het kader van een strafprocedure die is ingesteld tegen de vennootschappen Bouygues travaux publics, Elco construct Bucarest en Welbond armatures wegens zwartwerk en onrechtmatige terbeschikkingstelling van arbeidskrachten. Tsjechië en Polen hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 11, lid 1, onder a), en artikel 12 bis, punt 2, onder a), en punt 4, onder a), van verordening (EEG) nr. 574/72, alsook artikel 19, lid 2, van verordening (EG) nr. 987/2009 moeten aldus worden uitgelegd dat een E 101-verklaring die door het bevoegde orgaan van een lidstaat op grond van artikel 14, punt 1, onder a), of artikel 14, punt 2, onder b), van verordening (EEG) nr. 1408/71, is afgegeven aan werknemers die hun werkzaamheden verrichten op het grondgebied van een andere lidstaat, en een A 1-verklaring die door dat orgaan op grond van artikel 12, lid 1, of artikel 13, lid 1, van verordening (EG) nr. 883/2004, is afgegeven aan dergelijke werknemers, enkel op het gebied van de sociale zekerheid bindend zijn voor de rechterlijke instanties van die andere lidstaat.

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 7 mei 2020 – zaak C-223/19 – YS – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2020:356 – conclusie

Bedrijfspensioenen Discriminatie naar leeftijd en geslacht - Eigendomsrecht

Richtlijn 2006/54/EG. Richtlijn 2000/78/EG. Artikel 20 en artikel 21 EU Handvest. Een Oostenrijkse rechter legt het Hof een aantal vragen voor over bedrijfspensioenregelingen en eventuele discriminatie op grond van geslacht en leeftijd. Het gaat daarbij met name over de fiscale regeling waarbij jongere werknemers worden vrijgesteld van een fiscale heffing, maar oudere niet. De nationale rechter vraagt ook of nationale regelgeving die de werkgever verbiedt een deel van het bedrijfspensioen uit te betalen aan een bedrijfspensioengerechtigde een aantasting van het eigendomsrecht van de werkgever vormt.

A-G: Artikel 4, tweede alinea, en artikel 5, onder c), van richtlijn 2006/54/EG kunnen zich in beginsel verzetten tegen nationale bepalingen die voor ontvangers van bedrijfspensioenen in de vorm van directe prestatietoezeggingen van ondernemingen waarover de staat zeggenschap heeft, voorzien in de inhouding van een bijdrage tot zekerstelling van het pensioen of in de niet-doorvoering van de bij overeenkomst bepaalde verhoging van hun pensioenaanspraken wanneer deze aanspraken een bepaald, wettelijk vastgelegd bedrag overschrijden. Dit onderstelt evenwel dat het aandeel van de tot het ene geslacht behorende personen van wie de aanspraken dat bedrag overschrijden in het totale aantal van de tot dat geslacht behorende personen binnen de groep personen die recht heeft op het betreffende soort bedrijfspensioen, aanmerkelijk hoger is dan het overeenkomstige aandeel bedraagt voor personen van het andere geslacht, en dat deze omstandigheid niet kan worden gerechtvaardigd door een objectieve reden die geen verband houdt met discriminatie op grond van geslacht.

Artikel 2, lid 1, van richtlijn 2000/78/EG moet aldus worden uitgelegd dat nationale bepalingen die voor ontvangers van bedrijfspensioenen van een bepaalde soort, waarvan het bedrag een wettelijk vastgestelde drempel overschrijdt, voorzien in de inhouding van een bijdrage tot zekerstelling van het pensioen of in de niet-doorvoering van de bij overeenkomst bepaalde verhoging van hun pensioenaanspraken, geen indirecte discriminatie op grond van leeftijd in de zin van die richtlijn bepaling inhouden indien het betreffende soort bedrijfspensioenen na een bepaald tijdstip niet meer is afgesloten, zodat rechthebbenden op andere soorten bedrijfspensioenen – die later zijn afgesloten – niet binnen de werkingssfeer van die nationale bepalingen vallen.

Artikel 51, lid 1, EU Handvest moet aldus worden uitgelegd dat bij de wettelijke inrichting van bedrijfspensioenen die binnen de werkingssfeer van de richtlijnen 2006/54 en 2000/78 vallen, het Unierecht ten uitvoer wordt gebracht wanneer door die inrichting een rechtvaardiging behoevende discriminatie in de zin van die richtlijnen in het leven wordt geroepen.

Artikel 16 van het Handvest moet aldus worden uitgelegd dat een beperking van de vrijheid van de werkgever om de beloning voor de arbeidsprestatie van een werknemer overeen te komen moet

worden geacht gerechtvaardigd te zijn indien zulks met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel noodzakelijk is en daadwerkelijk beantwoordt aan een doelstelling van algemeen belang zoals het behoud van de betaalbaarheid van de pensioenstelsels. Hetzelfde geldt voor een door de inhouding van een deel van een bedrijfspensioenaanspraak veroorzaakte beperking van het gebruik van de eigendom van een werknemer in de zin van artikel 17, lid 1, van het Handvest wanneer deze aanspraak een bepaalde drempel overschrijdt en de hoogte van het te betalen bedrag afhangt van de hoogte van die aanspraak.

Artikel 47 van het Handvest moet aldus worden uitgelegd dat dit artikel niet vereist dat de rechtsorde van een lidstaat voorziet in een zelfstandig rechtsmiddel dat er primair toe strekt de verenigbaarheid van nationale bepalingen met het Unierecht te toetsen, wanneer er andere rechtsmiddelen bestaan die niet ongunstiger zijn dan die welke voor soortgelijke nationale vorderingen gelden en deze rechtsmiddelen het mogelijk maken dat die verenigbaarheid wordt beoordeeld als voorafgaande kwestie.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 28 mei 2020 – zaak C-620/18 – Hongarije/Parlement en Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:392 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 28 mei 2020 – zaak C-626/18 – Polen/Parlement en Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:394 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Gedetacheerde werknemers

Richtlijn (EU) 2018/957. Richtlijn 96/71/EG. Verordening (EG) nr. 593/2008. Hongarije en Polen vorderen nietigverklaring van EU-richtlijn 2018/957 tot wijziging van richtlijn 96/71/EG betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten.

A-G heeft het Hof in overweging: om de beroepen van Hongarije en Polen tot nietigverklaring van de richtlijn die de rechten van gedetacheerde werknemers versterkt, te verwerpen. Gezien de ontwikkeling die de arbeidsmarkten in de Unie na de opeenvolgende uitbreidingen en de economische crisis van 2008 hebben doorgemaakt, mocht de Uniewetgever de belangen van ondernemingen die gebruikmaken van de vrijheid van dienstverrichting en de belangen van hun gedetacheerde werknemers aan een nieuwe beoordeling onderwerpen.

HvJ – BESCHIKKING - 22 april 2020 - B tegen Yodel Delivery Network - Zaak C-692/19 – VK – ECLI:EU:C:2020:288 – [beschikking](#)

Richtlijn 2003/88/EG - Pakketbezorger – ZZP'er - Arbeidstijden

Valt een zelfstandig postbezorger onder 'werknemerschap' in de Arbeidstijdenrichtlijn? ([Blog arbeidsrecht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Hoge Raad – 29 mei 2020 – ECLI:NL:HR:2020:954

Overgang van onderneming - Prepack - Faillissementsrecht

Samenvatting onder: [Insolventie](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Nederland – Rechtbank Overijssel – 20 mei 2020 – ECLI:NL:RBOVE:2020:1805

Jaarlijks betaald verlof – Gedeeltelijk arbeidsongeschikt - Ambtenaren

Richtlijn 2003/88/EG. Eiser is vanaf 1 maart 2002 werkzaam bij de Belastingdienst. Sinds 24 november 2015 is eiser langdurig gedeeltelijk arbeidsongeschikt voor zijn werkzaamheden. Hij is bezig met een re-integratietraject.

Met toepassing van artikel 37, eerste lid, van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) is eisers bezoldiging over het eerste ziektejaar 100% doorbetaald en sinds 24 november 2016 vindt

doorbetaling van 70% plaats. Over de uren waarvoor eiser arbeidsgeschikt is, wordt de bezoldiging met toepassing van artikel 37, vijfde lid, van het ARAR 100% doorbetaald.

Eiser heeft over de periode van 25 juli 2017 tot en met 17 augustus 2017 vakantieverlof genoten. Over de maanden juli en augustus 2017 is eisers bezoldiging over de uren waarvoor hij arbeidsgeschikt is (ook) gedurende de vakantieperiode voor 70% doorbetaald en 100% over de uren waarvoor hij arbeidsgeschikt wordt geacht, althans in het kader van zijn re-integratie werk kon verrichten.

Eiser is het hiermee niet eens. Hij vindt dat hij tijdens genoten vakantie recht heeft op zijn volledige bezoldiging, dat wil zeggen ook over uren waarvoor hij langdurig arbeidsgeschikt is. Eiser beroept zich daarbij op het bepaalde in artikel 22 van het ARAR, op Richtlijn 2003/88/EG en op rechtspraak van het HvJ met name op het arrest van 20 januari 2009, zaken C-35/06 en C-520/06 (Schultz-Stringer). Ook verwijst eiser naar artikel 31, tweede lid, EU Handvest.

Prejudiciële vragen: Moet artikel 7, eerste lid, van Richtlijn 2003/88/EG aldus worden uitgelegd dat de werknemer zijn loon, of een gedeelte daarvan, niet verliest vanwege het uitoefenen van zijn recht op de jaarlijkse vakantie? Of dient deze bepaling aldus te worden uitgelegd dat de werknemer zijn loon behoudt tijdens het uitoefenen van zijn recht op de jaarlijkse vakantie, ongeacht de oorzaak van het niet-werken tijdens vakantie?"

Moet artikel 7, eerste lid, van Richtlijn 2003/88/EG aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan nationale bepalingen of gebruiken volgens welke een werknemer met ziekteverlof bij het opnemen van zijn jaarlijkse vakantie zijn loon behoudt tot het niveau van zijn loon direct voorafgaand aan het opnemen van zijn vakantieverlof, ook als dit loon door de lange duur van zijn arbeidsgeschiktheid lager is dan het loon bij volledige arbeidsgeschiktheid?"

Moet het recht van elke werknemer op jaarlijks betaald verlof op grond van artikel 7 van Richtlijn 2003/88/EG, aldus worden uitgelegd dat het korten van dat loon gedurende vakantie tijdens arbeidsgeschiktheid daarmee in strijd is?

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

NRPF regime breaches Article 3 of the ECHR and is unlawful ([UK human rights blog](#))

The "no recourse to public funds" or "NRPF" condition produces the effect of making its subjects ineligible for almost all benefits paid from public funds, including those intended to maintain the basic welfare of children. This judicial review claim was successful on the ground that the NRPF regime fails to ensure that imposing the NRPF condition will not result in inhuman treatment contrary to article 3 of the ECHR and (...)

RECHTSPRAAK NL - Rechtbank Den Haag – PREJUDICIËLE VRAGEN aan Hoge Raad - 4 mei 2020 - [ECLI:NL:RBDHA:2020:4429](#)

Vakantiedagen en zwangerschapsverlof - Onderscheid naar geslacht?

Richtlijn 76/2007/EG (thans 2006/54/EG). Richtlijn 92/85/EEG. Artikel 21 EU Handvest. Artikel 14 EVRM. Dient de werkgever het zwangerschapsverlof van werkneemster (docent in het voortgezet onderwijs) te compenseren voorzover dat zwangerschapsverlof samenvalt met de meivakantie (zijnde een andere vakantie dan de zomervakantie)?

De door partijen aangehaalde jurisprudentie van het HvJ:

- HvJEU 14 juli 1994 (ECLI:EU:C:1994:300, C-32/93 (Webb));
- HvJEU 30 juni 1998 (ECLI:EU:C:1998:331, C-394/96 (Brown));
- HvJEU 27 oktober 1998 (ECLI:EU:C:1998:506, C-411/96 (Boyle));
- HvJEU 18 maart 2004 (ECLI:EU:C:2004:160, C342/01 (Gómez));
- HvJEU 10 september 2009 (ECLI:EU:C:2009:542, C277/08 (Pereda));

- HvJEU 30 juni 2016 (ECLI:NL:XX:2015:162, C178/15 (Sobczyszyn));
- HvJEU 6 november 2018 (ECLI:EU:C:2018:874, C684/16 (Max Planck/ Shimizu))

- Prejudiciële vragen over samenloop zwangerschapsverlof en vakantie, [Sdu Nieuws Arbeidsrecht 2020/51](#)

RECHTSPRAAK NL - Gerechtshof Den Bosch – 7 mei 2020 - [ECLI:NL:GHSHE:2020:1472](#)

Rijnvarende – Premieplicht in Nederland als dit in andere lidstaat al is ingehouden? – Verrekening
Verordening (EG) nr. 883/2004. Verordening 987/2009. Belanghebbende is Rijnvarende. Op het loon zijn door de werkgever in Luxemburg al sociale verzekeringspremies ingehouden. De SVB heeft twee A1-verklaringen ten name van belanghebbende afgegeven. Hieruit volgt, dat belanghebbende over de in geschil zijnde periode 1 januari 2014 tot en met 16 november 2014 verzekerings- en premieplichtig is in Nederland voor de volksverzekeringen. De Belastingdienst heft premie volksverzekeringen. Dat de Rijnvarendenovereenkomst van toepassing is betekent niet dat de verplichting tot overleg tussen lidstaten van de toepassingsverordening niet meer geldt (CRvB 28 augustus 2019, [ECLI:NL:CRVB:2019:2817](#)). Het hof verrekent op basis van artikel 73, tweede lid, van de toepassingsverordening de door de werkgever in Luxemburg ingehouden sociale verzekeringspremies met de premie volksverzekeringen. De stelling van de Belastingdienst dat niet verrekend mag worden roept associaties op met de zogenoemde 'toeslagenaffaire' van de Belastingdienst. Op basis van een vage notie en suggestie van fraude door de werkgever moet kennelijk aan belastingplichtigen, die aan die (vermeende) fraude van de werkgever part noch deel hebben, Unierechtelijke rechten worden onzegd. Namelijk in het bijzonder het recht om binnen de Europese Unie niet met een dubbele heffing te worden geconfronteerd.

Zie ook: [ECLI:NL:GHSHE:2020:1473](#), [ECLI:NL:GHSHE:2020:1478](#), [ECLI:NL:GHSHE:2020:1477](#) en [ECLI:NL:GHSHE:2020:1476](#)

NOOT – bij HvJ conclusie 30 april 2020 - [zaak C-815/18, FNV tegen Van den Bosch Transporten BV](#) .

Ook niet algemeen verbindend verklaarde CAO in het wegvervoer kan onder detachingsrichtlijn vallen ([ECER](#))

NOOT – bij HvJ 2 april 2020 – [Gevoegde zaken C-370/17 en C-37/18 – Vueling](#)

EU-Hof: Detachingsverklaring mag niet buiten beschouwing worden gelaten zonder voorafgaande dialoog met de lidstaat van afgifte ([ECER](#))

NOOT – bij HvJ 30 april 2020, [zaak C-211/19, UO](#)

- EU-Hof: EU-richtlijn arbeidstijden ook van toepassing op interventie-eenheden van de politie ([ECER](#))
- EU-richtlijn arbeidstijden ook van toepassing op interventie-eenheden van de politie ([Bijzonder strafrecht](#))

LITERATUUR

Dr. mr. B.P. ter Haar, 'Gewezen EU-werknemer behoudt verblijfsrecht bij werkloosheid na twee weken werken', [NtER 2020-3-4](#)

COVID-19

- Temperaturen tijdens corona ([AP](#))

- Verordening (EU) 2020/672 van de Raad van 19 mei 2020 betreffende de instelling van een Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) als gevolg van de COVID-19-uitbraak, [PB L 159 van 20.5.2020](#)

EHRM factsheets

- [Trade union rights](#)
- [Work-related rights](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Slavery, servitude and forced labour](#)
- [Surveillance at workplace](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Asiel, migratie en Unieburgerschap (S – V)

EHRM – ARREST – 12 mei 2020 – Sudita Keita t. Hongarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [42321/15](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0512JUD004232115

Schending artikel 8 EVRM – Staat heeft niet voldaan aan positieve verplichting aangaande verblijfsstatus

Artikel 8 EVRM. De klager is een staatloze man van Somalische en Nigeriaanse afkomst die gedurende een periode van vijftien jaar probeerde een legale verblijfsstatus te verkrijgen in Hongarije. Nadat hij bij zijn aankomst in Hongarije in 2002 niet als vluchteling werd erkend, bleef hij zonder legale status in Hongarije wonen. Dit, met uitzondering van een periode van twee jaar waarin hij een verblijfsvergunning had verkregen omdat hij vanwege de in Somalië woedende burgeroorlog niet kon terugkeren en de Nigeriaanse ambassade in Budapest hem weigerde als burger te erkennen. De staat heeft op dit punt nagelaten de klager te wijzen op de mogelijkheid om als staatloos persoon te worden erkend. Toen zijn verblijfsstatus in 2009 opnieuw werd beoordeeld werd zijn uitzetting bevolen, maar niet afgedwongen. Uiteindelijk werd de klager in 2017 door de rechtbank erkend als staatloos persoon. In 2015 had het constitutionele hof het wettelijke vereiste van 'rechtmatig verblijf' voor een staatloos persoon ongrondwettelijk verklaard.

Het hof benadrukt dat tot aan deze beslissing van het constitutioneel hof het voor de klager onmogelijk was als staatloos persoon te worden erkend: van de klager werd immers verwacht dat hij zou voldoen aan een vereiste, waaraan hij, gelet op zijn status, onmogelijk zou kunnen voldoen. Verder overweegt het hof dat de langdurige onzekere status ongunstige gevolgen heeft gehad voor zijn privéleven, zoals de onmogelijkheid aanspraak te kunnen maken op gezondheidszorg of werkgelegenheid.

Gelet op al het voorgaande tezamen is het hof er niet van overtuigd dat de staat heeft voldaan aan zijn positieve verplichtingen in de zin van artikel 8 EVRM om de klager te voorzien van een effectieve en toegankelijke procedure om zijn verblijfsstatus te laten beoordelen. Artikel 8 EVRM is geschonden.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 5 mei 2020 – M.N. e.a. t. België – [Grote Kamer](#) – [persbericht](#) – [beslissing \(niveau 1\)](#) – [3599/18](#) - ECLI:CE:ECHR:2020:0505DEC000359918

Klacht niet ontvankelijk – Reikwijdte EVRM

Artikel 3 EVRM. Artikel 6 EVRM. Artikel 13 EVRM. Het betreft een klacht van Syrische onderdanen en hun kinderen. Zij hadden een visum aanvraag (voor een kortdurend verblijf) bij de Belgische ambassade in Beirut met de bedoeling om vervolgens een asielaanvraag in België in te dienen. Deze visumaanvraag is geweigerd.

Klagers stellen dat er sprake is van schending van artikel 3 EVRM (verbod van foltering) nu zij worden blootgesteld aan een situatie die onverenigbaar is met artikel 3 EVRM, artikel 13 EVRM (recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel), nu er geen effectieve mogelijkheid is iets aan deze situatie te doen en artikel 6 lid 1 EVRM (recht op een eerlijk proces) nu het voor klagers onmogelijk is om hun rechten in België af te dwingen.

Het hof herhaalt allereerst dat de reikwijdte van artikel 1 EVRM (verplichting tot eerbiediging van de rechten van de mens) is beperkt tot personen die vallen binnen de Staten die het verdrag hebben erkend. In dit geval vallen klagers niet onder de jurisdictie van België voor wat betreft omstandigheden waarover op grond van de artikelen 3 en 13 EVRM wordt geklaagd. Vervolgens overweegt het hof dat ten aanzien van artikel 6 EVRM dat dit artikel ook niet van toepassing is op deze zaak. De mogelijkheid om naar België te komen, indien de visa waren verleend, is geen burgerlijk recht in de zin van artikel 6 lid 1 EVRM. Klagers kunnen derhalve niet ontvangen worden in hun klachten.

- ⓑ Adjudicating old questions in refugee law: MN and Others v Belgium and the limits of extraterritorial refoulement ([EU immigration law](#))
- ⓑ Comparing the Inter-American Court opinion on diplomatic asylum applications with M.N. and Others v. Belgium before the ECtHR ([EU immigration law](#))
- ⓑ Reaching the dead-end: M.N. and others and the question of humanitarian visas ([Strasbourg observers](#))

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – gevoegde zaken C-924/19 PPU en C-925/19 PPU – Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság – ECLI:EU:C:2020:367 – Grote Kamer – persbericht – conclusie – arrest

Asielzoekers in grensgebied tussen Hongarije en Servië - Röszke transit zone - Detentie? - Ontvankelijkheidsgronden – Veilig land van doorgang

Richtlijn 2008/115. Richtlijn 2013/32. Richtlijn 2013/33. Twee Iraanse en twee Afghaanse asielzoekers zijn in Hongarije gearriveerd langs Servië. Zij hebben asiel aangevraagd bij de Hongaarse autoriteiten die hen hebben doorverwezen naar de transitzone Röszke, op de Servisch-Hongaarse grens. Zij verblijven daar sinds eind 2018/begin 2019. Hun asielaanvragen zijn afgewezen wegens niet-ontvankelijk. Zij zijn volgens de Hongaarse autoriteiten immers langs een veilig land, Servië, Hongarije binnengekomen. Servië wil de betrokkenen echter niet terugnemen. Hongarije wil de betrokkenen terugsturen naar Iran en Afghanistan. De Hongaarse rechter waarbij de zaak aanhangig is gemaakt door de betrokkenen vraagt het Hof of er sprake is van een illegale detentie ('bewaring') in de zin van richtlijn 2013/33 over de opvang van asielzoekers.

Hof: [kort samengevat] Er is sprake van illegale detentie (bewaring) in het geval asielzoekers of derdelanders, waartegen een terugkeerbesluit is uitgevaardigd, worden geplaatst in de Röszke transit zone in het grensgebied tussen Servië en Hongarije. Als na onderzoek blijkt dat de betrokken personen zonder geldige reden worden vastgehouden, dan moet de rechter deze personen direct vrijlaten.

- ⓑ Hongarije sluit omstreden transitkampen voor vluchtelingen na uitspraak EU-hof ([Europa-nu](#))
- ⓑ EU-hof: Hongarije overtreedt EU-migratieregels aan Servische grens ([Europa-nu](#))
- ⓑ EU-Hof: Detentie van asielaanvragers in Hongaarse transitzone in strijd met EU-asielregels ([ECER](#))

Het vastzetten van asielaanvragers in een transitzone is vrijheidsberoving in de zin van het EU-asielrecht. Het beginsel van voorrang van het EU-recht vereist dat een nationale rechter zich toch bevoegd kan achten om de rechtmatigheid van de detentie te onderzoeken, ook als het nationale recht hen niet bevoegd maakt.

HvJ – CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 28 mei 2020 – zaak C-238/19 – Bundesamt für Migration und Flüchtlinge – Duitsland - ECLI:EU:C:2020:404 – conclusie

Asielaanvraag - Weigering militaire dienst Syrische leger - Daad van vervolging – Gegronde vrees voor vervolging?

Richtlijn 2011/95/EU. In de zaak Shepherd heeft het Hof onderzocht of aan een soldaat die was gedeserteerd omdat hij weigerde nog langer te dienen bij de krijgsmacht van de Verenigde Staten van Amerika tijdens de oorlog in Irak, asiel moest worden toegekend. De verwijzende rechter verzoekt het Hof in deze zaak om die beslissing verder te verduidelijken. Anders dan Shepherd is verzoeker in het hoofdgeding zijn land ontvlucht om de dienstplicht in het leger te ontlopen. In de onderhavige zaak gaat het specifiek om militaire dienst in het Syrische leger in het kader van de Syrische burgeroorlog. Sommige van de door de verwijzende rechter aan de orde gestelde kwesties verschillen dan ook van die welke in de zaak Shepherd zijn onderzocht. De A-G onderzoekt met name of er sprake dient te zijn van een oorzakelijk verband tussen de „gronden van vervolging” en de „daden van vervolging” (of afwezigheid van bescherming tegen dergelijke daden) in de zin van die richtlijn.

A-G: Artikel 9, lid 3, van richtlijn 2011/95/EU dient aldus te worden uitgelegd dat er steeds een oorzakelijk verband moet bestaan tussen de in artikel 10, lid 1, genoemde gronden van vervolging en de in artikel 9, lid 1, omschreven daden van vervolging, ook in gevallen waarin een aanvrager (van internationale bescherming artikel 9, lid 2, onder e), die richtlijn wenst in te roepen.

Wanneer een asielzoeker aanvoert dat er sprake is van de in artikel 9, lid 2, onder e), van richtlijn 2011/95 bedoelde „daad van vervolging”, leidt dit niet automatisch tot de vaststelling dat de betrokken persoon een gegronde vrees voor vervolging op grond van een politieke overtuiging in de zin van artikel 10, lid 1, onder e), ervan heeft. Het staat aan de bevoegde nationale autoriteiten, wier handelingen aan rechterlijk toezicht zijn onderworpen, om vast te stellen of er sprake is van een oorzakelijk verband als bedoeld in die richtlijn. Bij die beoordeling zijn de volgende elementen mogelijk relevant: de vraag of het land van herkomst van de verzoeker een oorlog voert; de aard van de door de militaire autoriteiten in een dergelijke oorlog gehanteerde methoden; de beschikbaarheid van landenrapporten waaruit onder meer blijkt of rekrutering voor militaire dienst plaatsvindt door oproeping; de vraag of erkenning van de status van gewetensbezwaarde naar nationaal recht mogelijk is en, zo ja, welke procedures tot die erkenning leiden; de behandeling van opgeroepen personen die weigeren hun militaire dienst te vervullen; het bestaan of het ontbreken van alternatieven voor militaire dienst, en de persoonlijke omstandigheden van de verzoeker, waaronder zijn leeftijd.

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 28 mei 2020 – zaak C-233/19 – CPAS de Liège – België - ECLI:EU:C:2020:397 – conclusie

Afwijzing asielaanvraag – Dringende medische hulp - Ernstige ziekte

Richtlijn 2008/115/EG. Het Arbeidshof van Luik stelt het Hof vragen over de juridische situatie van een asielzoeker wiens aanvraag afgewezen is, maar die dringende medische hulp nodig heeft. Moet het bevel het grondgebied te verlaten, worden geschorst tijdens de beroepsprocedure en hoe ver reikt de beoordelingsruimte van de nationale rechter daarbij?

A-G geeft het Hof in overweging: [niet-officiële vertaling] De bepalingen van richtlijn 2008/115/EG verzetten zich tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan de ontvangen sociale voorzieningen voor een derdelander tegen wie een terugkeerbesluit is genomen, waar de derdelander beroep tegen heeft ingesteld, en die een ernstige ziekte heeft, beperkt zijn tot uitsluitend dringende medische zorg als, enerzijds, deze hulp niet de basisbehoeften dekt [en lui garantissant que les soins médicaux d’urgence et le traitement indispensable de la maladie puissent effectivement être prodigués], en anderzijds als deze persoon niet in staat is om zelf in zijn behoeften te voorzien.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Supreme Court embraces Paposhvili and departs from N ([UK human rights](#))

NOOT – bij EHRM 24 maart 2020, Asady e.a. t. Slowakije

'Tell me your story, but hurry up because I have to expel you' – Asady and Others v. Slovakia: how to (quickly) conduct individual interviews and (not) apply the ND & NT "own culpable conduct" test to collective expulsions (Strasbourg observers)

LITERATUUR

Mr. dr. H. van Eijken en H.H.C. Kroeze LLM, 'Beperkingen van het verblijfsrecht van EU-burgers en hun familieleden in de lidstaten van de EU: Uit het oog, maar niet uit het hart?', *NtER* 2020-3-4

COVID-19

- COVID-19 could lead to more resilient EU asylum procedures (EASO)
- COVID-19: Recommendation for remote interviews for asylum applicants (EASO)
- Wat voor consequenties heeft het coronavirus op personen in vreemdelingenbewaring? (Verblijfblog)

OVERIG

- EASO publishes a COI report on the situation of Afghan refugees in Pakistan (EASO)
- EASO publishes the COI report "Syria - Security situation" (EASO)
- Practical guidance for protecting unaccompanied children in the relocation process (FRA)
- Kabinet wil Turkse nieuwkomers weer laten inburgeren (Verblijfblog)

EHRM factsheets

- Accompanied migrant minors in detention
- Unaccompanied migrant minors in detention
- Migrants in detention
- Dublin" cases
- Collective expulsions of aliens

Belastingen

COVID-19

Voorstel voor een RICHTLIJN VAN DE RAAD tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU om te voorzien in de dringende behoefte aan uitstel van bepaalde termijnen voor de verstrekking en uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied als gevolg van de COVID-19-pandemie, COM/2020/197 final

EHRM factsheet

Taxation

Belastingen, btw (Fi)

HvJ – ARREST – 7 mei 2020 – zaak C-547/18 – Dong Yang Electronics – Polen – ECLI:EU:C:2020:350 – conclusie – arrest

Dochteronderneming in lidstaat en moedermaatschappij in derde land - Begrip ‚vaste inrichting‘

Richtlijn 2006/112/EG. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011. Het verzoek om een prejudiciële verwijzing is ingediend naar aanleiding van het feit dat een Koreaanse vennootschap een Poolse onderneming opdracht heeft gegeven assemblagediensten te verrichten. Aangezien de Poolse dochteronderneming van de Koreaanse opdrachtgever werd ingeschakeld om die opdracht uit te voeren, is in geschil of de dienst werd verricht voor de Koreaanse opdrachtgever of voor de Poolse dochteronderneming als vaste inrichting van de opdrachtgever. In dit laatste geval bevond de plaats van de dienst zich in Polen en was Poolse btw verschuldigd, die de opdrachtnemer vervolgens had moeten innen en afdragen. Dat is niet gebeurd.

Opmerkelijk daarbij is dat het in het onderhavige geval „alleen“ draait om de correcte btw-behandeling en niet om de hoogte van de (Poolse) belastingopbrengst. Indien de diensten werden verricht voor een vaste inrichting in Polen, dan had de Koreaanse opdrachtgever deze btw ontegenzeggelijk als voorbelasting in aftrek kunnen brengen. De geproduceerde goederen werden namelijk vanuit Polen op de Europese markt verkocht, waarbij zij aan belasting waren onderworpen. De btw zou dus hoe dan ook geen last voor de Koreaanse opdrachtgever vormen en zou evenmin tot een toename van de Poolse belastingopbrengst leiden.

Deze vraag is nochtans van belang daar het antwoord op de vraag of de opdrachtnemer de btw al dan niet in Polen verschuldigd is, ervan afhangt of een dochteronderneming al dan niet als vaste inrichting van een moedermaatschappij kan worden beschouwd. Deze vraag kan in sommige gevallen bepalend zijn voor zijn voortbestaan wanneer hij er niet in slaagt de omzetbelasting naderhand nog bij zijn medecontractant te innen.

Hof: Artikel 44 van richtlijn 2006/112/EG, alsmede artikel 11, lid 1, en artikel 22, lid 1, van uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011 moeten aldus worden uitgelegd dat het bestaan op het grondgebied van een lidstaat van een vaste inrichting van een in een derde staat gevestigde vennootschap door een dienstverrichter niet kan worden afgeleid uit het enkele feit dat deze vennootschap er een dochteronderneming heeft, en dat deze dienstverrichter niet ertoe verplicht is om voor een dergelijke beoordeling de contractuele verhoudingen tussen de twee entiteiten te onderzoeken.

- Aanwezigheid dochtermaatschappij houdt niet meteen aanwezigheid vaste inrichting in ([Taxlive](#))

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-446/18 – AGROBET CZ – Tsjechië – ECLI:EU:C:2020:369 – conclusie – arrest

Fiscale neutraliteit - Gedeeltelijke teruggaaf van het gestelde btw-overschot

Richtlijn 2006/112/EG. Kan een belastingdienst de teruggaaf van een btw-overschot volledig uitstellen, ook wanneer slechts een gering gedeelte ervan nog het voorwerp van een lopende belastingcontrole uitmaakt? De belastingdienst en de Commissie beantwoorden deze vraag bevestigend, met als argument dat de betaalde voorbelasting volgens artikel 179 van richtlijn 2006/112/EG alleen *in haar geheel* kan worden afgetrokken.

De bovenstaande vraag is bijzonder prangend omdat het nog te onderzoeken gedeelte van de aftrek waarop aanspraak wordt gemaakt, mogelijkverwijs verband houdt met frauduleuze handelingen van een derde, hetgeen de belastingplichtige onder bepaalde omstandigheden had moeten weten. Indien dit daadwerkelijk het geval is, kan (of moet) de belastingdienst volgens de rechtspraak van het Hof weigeren de desbetreffende aftrek toe te staan. Betekent dit echter ook dat de aftrek met meerdere jaren kan worden uitgesteld wat betreft andere handelingen waarvan de „rechtmatigheid“ niet wordt betwist?

Hof: De artikelen 179, 183 en 273 van richtlijn 2006/112/EG, gelezen in het licht van het beginsel van fiscale neutraliteit, verzetten zich niet tegen een nationale regeling die niet voorziet in de mogelijkheid voor de belastingdienst om vóór afloop van een belastingcontrole met betrekking tot

een aangifte in de btw waarin voor een bepaald belastingtijdvak een btw-overschot is vermeld, over te gaan tot teruggaaf van het gedeelte van dat overschot dat betrekking heeft op handelingen die niet onder die controle vallen bij aanvang ervan, voor zover niet duidelijk, nauwkeurig en ondubbelzinnig kan worden vastgesteld dat een btw-overschot, waarvan het bedrag mogelijk lager is dan dat van de niet onder die controle vallende handelingen, zal blijven bestaan ongeacht de uitkomst van die controle, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

HvJ – ARREST – 28 mei 2020 – zaak C-684/18 – World Comm Trading Gfz – ECLI:EU:C:2020:403 – geen conclusie – arrest

Beginsel van btw-neutraliteit – Herziening van de oorspronkelijk toegepaste belastingaftrek – Voor intracommunautaire en binnenlandse goederenleveringen toegekende rabatten

Richtlijn 2006/112/EG. Het betreft een geding tussen World Comm Trading, een in Roemenië gevestigde vennootschap, enerzijds, en de Roemeense belastingdienst, anderzijds, over een herziening van de btw die World Comm Trading is opgelegd nadat haar rabatten waren toegekend voor aan die belasting onderworpen intracommunautaire en binnenlandse leveringen van goederen.

Hof: Artikel 185 van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat de nationale belastingautoriteiten een belastingplichtige een herziening van de oorspronkelijk toegepaste aftrek van de btw moeten opleggen wanneer die autoriteiten van oordeel zijn, nadat deze belastingplichtige rabatten voor binnenlandse goederenleveringen heeft verkregen, dat de oorspronkelijk toegepaste btw-aftrek hoger is dan de aftrek die deze belastingplichtige gerechtigd was toe te passen.

Artikel 185 van richtlijn 2006/112 moet aldus worden uitgelegd dat een in een lidstaat gevestigde belastingplichtige gehouden is tot een herziening van de oorspronkelijk toegepaste btw-aftrek zelfs indien de leverancier van die belastingplichtige zijn activiteiten in die lidstaat heeft beëindigd en die leverancier daardoor geen teruggaaf van een gedeelte van de door hem betaalde btw meer kan vorderen.

- B** Btw-aftrek moet volgens HvJ EU na ontvangen kortingen worden herzien ([Taxlive](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PIKAMÄE – 14 mei 2020 – zaak C-235/19 – United Biscuits – VK – ECLI:EU:C:2020:380 – conclusie

Beleggingsbeheerdiensten - Bedrijfspensioenregeling

Richtlijn 2006/112/EG. Zesde Richtlijn (77/388/EEG). Het betreft een geschil tussen de beheerders van een bedrijfspensioenregeling van de vennootschap United Biscuits enerzijds en de belastingdienst anderzijds over de btw-rechtelijke kwalificatie van diensten ter zake van het beheer van beleggingen die worden verricht in het kader van het beheer van de pensioenregeling van die vennootschap.

In deze zaak rijst de vraag of beleggingsbeheerdiensten die ten behoeve van die bedrijfspensioenregeling worden verricht, kunnen worden aangemerkt als „handelingen ter zake van verzekering” in de zin van artikel 13, B, onder a), van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) en van artikel 135, lid 1, onder a), van richtlijn 2006/112/EG, en derhalve kunnen worden vrijgesteld van de btw.

A-G: Artikel 13, B, onder a), van de Zesde Richtlijn (77/388/EEG), en artikel 135, lid 1, onder a), van richtlijn 2006/112/EG moeten aldus worden uitgelegd dat beleggingsbeheerdiensten die door derden worden verricht, niet onder de in die bepalingen neergelegde vrijstelling vallen.

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 14 mei 2020 – zaak C-42/19 – Sonaecom – Portugal – ECLI:EU:C:2020:378 – conclusie

Recht op vooraf trek - Holdingmaatschappij

Richtlijn 77/388/EEG. In het onderhavige geval wenste Sonaecom aandelen in een onderneming te verwerven en aan die onderneming vervolgens belastbare diensten te leveren. Ter voorbereiding van de transactie maakte zij gebruik van adviesdiensten en diensten voor de uitgifte van

bedrijfsobligaties. Sonaecom heeft de bijbehorende voorbelasting in aftrek gebracht. De Portugese belastingdienst heeft die aftrek evenwel geweigerd. De reden daarvoor was met name dat Sonaecom de investeringen niet kon uitvoeren en in plaats daarvan het daarvoor opgehaalde kapitaal in de vorm van een belastingvrije lening ter beschikking heeft gesteld van de moeder van de groep.

In casu zal het Hof met name dienen te verduidelijken welke gevolgen deze verschuiving van de voorgenomen naar de daadwerkelijk uitgeoefende activiteit heeft voor de aftrek van voorbelasting.

A-G: De artikelen 17 en 4 van richtlijn 77/388/EEG dienen aldus te worden uitgelegd dat een zogenaamde gemengde holdingmaatschappij als Sonaecom recht heeft op volledige aftrek over de kosten voor de verwerving van deelnemingen in een vennootschap waaraan zij belastbare diensten wenste te leveren. Het is aan de verwijzende rechter om dat vast te stellen. Het recht op aftrek ontstaat eveneens wanneer die verwerving uiteindelijk niet heeft plaatsgevonden en geldt ongeacht het bedrag van de btw over de voorgenomen dienstverrichtingen.

De daadwerkelijke belastingvrije overdracht van het opgehaalde kapitaal van een gemengde holding aan de moedermaatschappij van de groep sluit de aftrek van voorbelasting uit. Het onmiddellijke verband met die daadwerkelijk geleverde belastingvrije dienst prevaleert boven het oorspronkelijke voornemen om aan een met die middelen te verwerven dochtervennootschap belastbare diensten te leveren.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – 12 mei 2020 – VK – zaak C-156/20 - Zipvit

Btw-vrijstelling - Te goeder trouw

Richtlijn 2006/112/EG. Zipvit is een handelaar die gebruik heeft gemaakt van de diensten van Royal Mail (openbare postdienst). Zowel Royal Mail als Zipvit gingen er - te goeder trouw - per vergissing van uit dat de prestatie was vrijgesteld van btw. Zoals het Hof daarna in C-357/07 heeft vastgesteld, had in feite het normale btw-tarief moeten worden toegepast. De belastingautoriteit heeft te goeder trouw dezelfde vergissing begaan. Ingevolge de vergissing heeft Zipvit slechts de handelsprijs betaald en kan hij nu niet worden gedwongen om het extra btw-bedrag te voldoen. Royal Mail heeft ook geen btw aan de belastingautoriteit afgedragen en het ziet er niet naar uit dat hij thans kan worden gedwongen om dat btw-bedrag alsnog af te dragen. Ondanks alles blijft Zipvit bij zijn standpunt dat hij volgens artikel 168a van de btw-richtlijn aanspraak kan maken op aftrek van voorbelasting in de vorm van btw die voor dergelijke prestaties verschuldigd was of die volgens de wet wordt geacht begrepen te zijn in de prijs die door Royal Mail voor elke dienst werd aangerekend. De belastingautoriteit stelt daarentegen dat 1) er geen btw verschuldigd of voldaan is, zodat niet kan worden verzocht om teruggaaf van voorbelasting, en/of 2) dat uit de facturen niet is gebleken dat er btw verschuldigd was, en aangezien Zipvit in geen enkel stadium in het bezit was van facturen waarop was vermeld dat btw verschuldigd was alsook het bedrag ervan, had hij dus geen recht op teruggaaf van voorbelasting. Zipvit antwoordt op punt 1) dat de btw, als onderdeel van de prijs, moet worden geacht te zijn voldaan (of verschuldigd te zijn), en op punt 2) dat alle relevante feiten bekend zijn en hij met andere middelen het bewijs kan leveren van het bedrag aan btw die voor iedere prestatie verschuldigd of voldaan is.

Vraag is o.a. of een handelaar recht heeft op aftrek van de voorbelasting wanneer er geen btw is betaald aan de dienstverrichter, die op zijn beurt geen btw heeft afgedragen aan de belastingdienst omdat alledrie de instanties het Unierecht verkeerd hadden uitgelegd?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 15 mei 2020 – zaak C-141/20 - Norddeutsche Gesellschaft für Diakonie

Omzetbelasting – Btw-groep

Richtlijn 77/388/EEG. De vraag is o.a. of artikel 4, lid 4, tweede alinea van de richtlijn aldus moet worden uitgelegd dat het een lidstaat toestaat een lid van de btw-groep (het overkoepelend orgaan) in plaats van de btw-groep (van de fiscale eenheid) als belastingplichtige aan te wijzen.

CONSULTATIE

Btw-regeling voor reisbureaus (evaluatie), 25 mei 2020 - 14 september 2020 ([EC](#))

Belastingen, vennootschappen en vrij verkeer kapitaal

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-749/18 – B e.a. – Luxemburg – ECLI:EU:C:2020:370 – geen conclusie – arrest

Vrijheid van vestiging – Vennootschapsbelasting – Moedermaatschappijen en dochterondernemingen – Verticale en horizontale fiscale integratie

Artikelen 49 en 54 VWEU. Het betreft een geding tussen drie vennootschappen naar Luxemburgs recht, B, C en D, en de Luxemburgse belastingdienst over de afwijzing van hun gezamenlijk verzoek tot toepassing van de fiscale-integratieregeling voor de aanslagjaren 2013 en 2014.

Hof: De artikelen 49 en 54 VWEU verzetten zich tegen een wettelijke regeling van een lidstaat volgens welke weliswaar een verticale fiscale integratie van een ingezeten moedermaatschappij of een vaste inrichting in die lidstaat van een niet-ingezeten moedermaatschappij en haar ingezeten dochterondernemingen, maar niet een horizontale fiscale integratie van de ingezeten dochterondernemingen van een niet-ingezeten moedermaatschappij is toegestaan.

De artikelen 49 en 54 VWEU verzetten zich tegen een wettelijke regeling van een lidstaat die tot gevolg heeft dat een moedermaatschappij met zetel in een andere lidstaat ertoe wordt verplicht een bestaande verticale fiscale integratie van een van haar dochterondernemingen en een aantal van haar ingezeten kleindochterondernemingen te ontbinden, teneinde deze dochteronderneming in staat te stellen een horizontale fiscale integratie met andere ingezeten dochterondernemingen van die moedermaatschappij tot stand te brengen, ook al blijft de ingezeten consoliderende dochteronderneming dezelfde en leidt de ontbinding van de verticale fiscale integratie vóór het einde van de door de nationale wettelijke regeling bepaalde minimumduur van integratie ertoe dat de betrokken vennootschappen een individuele wijzigingsaanslag wordt opgelegd.

Het gelijkwaardigheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel verzetten zich niet tegen een wettelijke regeling van een lidstaat inzake een fiscale-integratieregeling volgens welke elk verzoek tot toepassing van een dergelijke regeling bij de bevoegde autoriteit moet worden ingediend vóór het einde van het eerste aanslagjaar waarvoor om toepassing van die regeling wordt verzocht.

Brexit

EUROPESE COMMISSIE

Mededeling van de Commissie Leidraad betreffende het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie Deel twee — Rechten van de burgers, *PB C 173 van 20.5.2020*

OVERIG

- Mr. H.M.H. Speyart, De voor IE relevante bepalingen uit het Terugtrekkingsakkoord en de Politieke Verklaring in: [IER 2020/10](#)
- S.A.D. van Garsse, UK-aanbestedingsrecht post-brexit: enkele beschouwingen Het Verenigd Koninkrijk (VK) heeft de Europese Unie (EU) op 31 januari 2020 verlaten. Daarmee is de Brexit na veel dralen een feit. De vraag rijst dan ook wat nu?, in: [TA 2020/33](#)
- S.Y.M. Goldberg MA PgDL, Groot-Brittannië ontkoppeld? - Brexit en de energiemarkt, in: [Nederlands Tijdschrift voor Energierecht 2020 nr. 2](#)
- The Schrödinger's Advocate General ([Verfassungsblog](#))

Wiki

- [Wiki Brexit](#)

Consumenten (C)

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-208/19 – NK – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2020:382 – geen conclusie – arrest

Overeenkomst tussen architect en consument Herroepingsrecht – Werkingsfeer

Richtlijn 2011/83/EU. NK is architect en heeft het uitgewerkte bouwplan, een kostenoverzicht en een factuur van 3 780 EUR voor de verrichte dienst aan MS en AS toegezonden. Per e-mail hebben MS en AS hun ontevredenheid over de kwaliteit van deze prestatie kenbaar gemaakt aan NK en haar meegedeeld dat zij onmiddellijk een einde maakten aan de zakelijke betrekking en de aan NK verstrekte ontwerpopdracht herriepen. NK heeft zich tot de rechter gewend teneinde MS en AS te doen veroordelen tot betaling van een vergoeding voor de verrichte ontwerpdiensten

Hof: Artikel 3, lid 3, onder f), van richtlijn 2011/83/EU moet aldus worden uitgelegd dat een overeenkomst tussen een architect en een consument krachtens welke de architect zich uitsluitend ertoe verbindt voor de consument een ontwerp op te stellen van een te bouwen eengezinswoning en binnen dit kader plannen te maken, geen overeenkomst betreffende de constructie van een nieuw gebouw in de zin van die bepaling vormt.

Artikel 2, punten 3 en 4, en artikel 16, onder c), van richtlijn 2011/83 moeten aldus worden uitgelegd dat een overeenkomst tussen een architect en een consument krachtens welke de architect zich ertoe verbindt voor de consument, volgens diens instructies en wensen, een ontwerp op te stellen van een te bouwen eengezinswoning en binnen dit kader plannen te maken, geen overeenkomst betreffende de levering van volgens de specificaties van de consument vervaardigde goederen of goederen die duidelijk voor een specifieke persoon bestemd zijn vormt, in de zin van laatstgenoemde bepaling.

- 📌 Architects obligations under the CRD - CJEU in NK (C-208/19) ([ECLB](#))

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-266/19 – EIS – Duitsland – ECLI:EU:C:2020:384 – geen conclusie – arrest

Herroepingsrecht - Verplichting voor de handelaar om zijn telefoonnummer te vermelden

Richtlijn 2011/83/EU. Het betreft een geding tussen EIS, een Duitse onlineverkoopmaatschappij, en TO, een van haar concurrenten, over het verzoek van TO – die haar handelsactiviteit uitoefent als natuurlijke persoon – aan EIS om haar handelspraktijk bestaande in het niet vermelden van haar telefoonnummer op haar website in de informatie over het herroepingsrecht van de consument te staken.

Hof: Artikel 6, lid 1, onder c), van richtlijn 2011/83/EU moet aldus worden uitgelegd dat in een situatie waarin het telefoonnummer van een handelaar op zijn website zodanig verschijnt dat het in de ogen van een gemiddelde consument, te weten een normaal geïnformeerde, redelijk omzichtige en oplettende consument, suggereert dat deze handelaar dat telefoonnummer gebruikt voor zijn contacten met de consument, dit telefoonnummer moet worden geacht „beschikbaar” te zijn in de zin van deze bepaling. In een dergelijk geval moet artikel 6, lid 1, onder c) en h), en lid 4, van deze richtlijn, gelezen in samenhang met bijlage I, deel A, bij deze richtlijn, aldus worden uitgelegd dat de handelaar die de consument, voordat deze door een overeenkomst op afstand of een buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst is gebonden, de informatie inzake de modaliteiten voor de uitoefening van het herroepingsrecht verstrekt met gebruikmaking van de modelinstructies vermeld in die bijlage I, deel A, verplicht is om dit telefoonnummer in die instructies te vermelden zodat deze consument hem in voorkomend geval zijn beslissing om gebruik te maken van dat recht kan meedelen via dat nummer.

- 📌 CJEU in EIS (C-266/19) – Reasonable expectation prevails over proportionality concerns in duties to inform ([ECLB](#))

NOOT – bij conclusie HvJ 12 mei 2020 – zaak C- 639/18 - Sparkasse Südholstein

Interest rate modifications in credit contracts should be covered by Directive 2002/65/EC- AG Sharpston in C-639/18 Sparkasse Südholstein ([ECLB](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 25 mei 2020 – zaak C-155/20 - Volkswagen Bank et Skoda Bank*

Kredietovereenkomsten voor consumenten - Vertragsrentevoet - Aflossingsboete

Richtlijn 2008/48/EG. De vragen van de verwijzende rechter hebben met name betrekking op de inhoud van een kredietovereenkomst. Zo wil de verwijzende rechter weten of de vertragsrentevoet in absolute cijfers moet worden meegedeeld en of de overeenkomst een voor de consument begrijpelijke methode voor de vaststelling van de aflossingsboete moet bevatten. Daarnaast wil de verwijzende rechter weten wanneer – in het geval van herroeping – de kredietgever rechtsverwerking en misbruik van recht kan aanvoeren.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 2 mei 2020 – zaak C-143/20 - A

Levensverzekering - Derivaten

Richtlijn 2009/138/EG. Richtlijn 2002/83/EG. De vraag is o.a. of bij de afsluiting van een unit-linked levensverzekering waarbij de onderliggende activa derivaten zijn, de verzekeraar respectievelijk de verzekeringnemer verplicht is de verzekerde consument gegevens te verstrekken over de aard, het specifieke type of de kenmerken van het onderliggende instrument, of dat het volstaat alleen het type van de onderliggende activa aan te geven, zonder de kenmerken van dat instrument te vermelden?

NOOT – bij HvJ 5 maart 2020, zaak C-679/18, OPR Finance

Nationale rechter moet ambtshalve onderzoeken of kredietgever kredietwaardigheid van consument heeft beoordeeld bij aangaan kredietovereenkomst, [SDU Vermogensrecht, 2020/0104](#)

NOOT – bij HvJ

The CJEU in Reliantco on 'consumers' and complex financial markets. And again on contracts and tort. ([GAVL](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

[From Karlsruhe with love: landmark Dieselgate decision \(ECLB\)](#)

LITERATUUR

Marco B.M. Loos, The Modernization of European Consumer Law (Continued): More Meat on the Bone After All, in: [European Review of Private Law, Volume 28, Issue 2 \(2020\)](#) pp. 407 – 424

COVID-19

- Vouchers everywhere? News from Germany ([ECLB](#))
- Vouchers for cancelled flights should be an (attractive) alternative to a cash refund – EU Commission's Recommendation ([ECLB](#))

OVERIG

Facebook ventures further into social commerce: implications for consumer protection ([ECLB](#))

COVID-19

Hof van Justitie EU (update 19 mei 2020)

Sanitaire maatregelen die zijn getroffen om te waarborgen dat vanaf 25 mei 2020 pleitzittingen kunnen worden gehouden (van toepassing op het Hof van Justitie en het Gerecht).

Naar aanleiding van de beslissing van het Hof van Justitie en het Gerecht om vanaf 25 mei 2020 de pleitzittingen geleidelijk te hervatten, zijn in overeenstemming met de door de Luxemburgse autoriteiten uitgevaardigde regelgeving de meest strikte sanitaire maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat die zittingen verlopen in de best mogelijke omstandigheden.

Deze maatregelen hebben betrekking op zowel (I) de toegang tot de gebouwen van de instelling en de regels die moeten worden nageleefd bij verplaatsingen in die gebouwen, als (II) de aan de huidige uitzonderlijke omstandigheden aangepaste wijze waarop de zittingen zelf worden gehouden.

I. Toegang tot de gebouwen van de instelling en essentiële regels voor het gedrag in deze gebouwen

De vertegenwoordigers van de partijen kunnen zich tot de gebouwen van de instelling enkel toegang verschaffen via de ingang van het gebouw Erasmus (rue du fort Niedergrünwald, L-2925 Luxemburg).

De procedure voor het onthaal van de vertegenwoordigers van de partijen komt overeen met de gebruikelijke procedure, op de volgende punten na:

- er wordt een temperatuurscan op afstand uitgevoerd (aan personen van wie de temperatuur meer dan 38°C bedraagt, wordt de toegang tot de gebouwen ontzegd), en
- de betrokkene dient een verklaring te ondertekenen waarin hij bevestigt dat hij de voorbije twee weken geen COVID-19 heeft gehad en dat hij bij zijn weten in diezelfde periode ook niet in contact is gekomen met een besmette persoon.

Indien de vertegenwoordigers van de partijen bij hun aankomst in het Hof geen passende maskers bij zich hebben, krijgen zij een masker van de beveiligingsdienst. Dit masker moet bij elke verplaatsing in de gebouwen van de instelling worden gedragen, alsook overal waar geen afstand van twee meter kan worden gehouden tussen twee personen.

Net zoals het voltallige personeel van de instelling wordt de vertegenwoordigers van de partijen voorts verzocht om aandachtig de mededelingen op de infoborden te lezen en nauwgezet de instructies te volgen die zij bevatten. Deze borden gaan eventueel gepaard met een passende markering op de grond en op de muren.

Ten slotte wordt voor een beperkte restauratiedienst (zoals broodjes en dranken) gezorgd.

II. Wijze waarop de pleitzittingen worden gehouden

Teneinde een hoog niveau van gezondheidsbescherming te waarborgen, worden zowel vóór als na elke pleitzitting de tafels, microfoons en oortjes ontsmet.

De instelling stelt geen toga's ter beschikking van de vertegenwoordigers van de partijen. De gemachtigden en de advocaten wordt dan ook verzocht om tijdens de pleitzitting hun eigen toga te dragen. Indien dit niet mogelijk blijkt, aanvaarden het Hof van Justitie en het Gerecht evenwel in afwijking van de toepasselijke voorschriften dat de vertegenwoordigers van de partijen zonder toga pleiten.

Anders dan gebruikelijk is, ontmoeten de leden van de rechtsprekende formatie de vertegenwoordigers van de partijen niet vóór aanvang van de zitting. De griffier van de zitting en de deurwaarder controleren vóór de zitting op afstand of die vertegenwoordigers daadwerkelijk aanwezig zijn.

Tevens zijn de nodige maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat binnen elke zittingszaal de regels inzake sociale onthouding worden nageleefd. De vertegenwoordigers van de partijen worden aldus geplaagd dat er telkens een afstand van twee meter is tussen elk van de personen die zich in de zaal bevinden.

De vertegenwoordigers van de partijen nemen het woord vanaf de hun toegewezen plaats. Indien meerdere personen een en dezelfde microfoon moeten gebruiken, wordt deze na elke interventie gereinigd en ontsmet.

De vertegenwoordigers van de partijen die de eventuele tekst of schriftelijke notitie van hun pleidooi wensen neer te leggen ten behoeve van de tolkdiensten, wordt verzocht dit materiaal voor zover mogelijk vóór twaalf uur 's middags (Luxemburgse tijd) op de aan de zittingsdatum voorafgaande werkdag te verzenden naar het volgende adres: Interpretation@curia.europa.eu.

Aanpassing van de rechterlijke activiteiten [25/05/2020]

Door de huidige gezondheidscrisis zag het Hof van Justitie zich genoodzaakt zijn werkwijze tijdelijk aan te passen.

Proceduretermijnen

De beroepstermijnen en de termijnen voor hogere voorziening blijven lopen en partijen zijn verplicht deze in acht te nemen, onverminderd de eventuele toepassing van artikel 45, tweede alinea, van het Protocol betreffende het statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Daarentegen worden de termijnen voor de lopende procedures – met uitzondering van de procedures die een bijzondere spoed vereisen (zoals spoedprocedures, versnelde procedures en kort gedingen) – met een maand verlengd. Deze termijnen verstrijken aan het einde van de dag die in de volgende maand hetzelfde nummer heeft als de dag waarop de termijn normaal zou verstrijken of, indien deze dag in de volgende maand ontbreekt, bij het verstrijken van de laatste dag van die maand.

Tot nader order en tenzij anders vermeld, worden de termijnen die door de griffie worden vastgesteld, eveneens met een maand verlengd.

Hoorzittingen

De hoorzittingen, die sinds 16 maart 2020 wegens de gezondheidscrisis zijn geschorst, worden vanaf maandag 25 mei hervat. Alle nodige maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat deze hoorzittingen optimaal kunnen verlopen, zowel uit logistiek als uit gezondheidsoogpunt, maar de planning en het verloop van de hoorzittingen blijven afhankelijk van de beslissingen die de nationale autoriteiten nemen om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Voorts valt niet uit te sluiten dat sommige van de hoorzittingen wegens de door Covid-19 gecreëerde problemen zullen worden vervangen door vragen aan de partijen die schriftelijk zullen moeten worden beantwoord. Voor de zittingen waarvoor een nieuwe datum is vastgesteld, zullen de vertegenwoordigers van de partijen in de betrokken zaken door de griffie worden ingelicht over de dag en het uur waarop deze zittingen zullen plaatsvinden. Voorts zal hun met het oog op de goede organisatie van deze zittingen, met name op taalkundig gebied, worden verzocht om de griffie zo spoedig mogelijk te laten weten of zij op deze zittingen aanwezig zullen zijn.

De partijen wordt verzocht geregeld de website van het Hof van Justitie van de Europese Unie (<https://curia.europa.eu>) te raadplegen.

Communicatie met de partijen – Belang van de applicatie e-Curia

Om de communicatie met de partijen in deze crisistijd te vergemakkelijken, worden de rechterlijke instanties van de lidstaten en de vertegenwoordigers van de partijen die nog geen e-Curia-account hebben, sterk aangemoedigd om kennis te maken met deze beveiligde applicatie (e-Curia), die het mogelijk maakt om processtukken langs elektronische weg in te dienen en te betekenen in zaken die bij het Hof aanhangig zijn. Voor meer informatie over de toepassingsmogelijkheden van deze applicatie en over het openen van een account, zie https://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_78957/nl/.

Gezien de omstandigheden worden aanvragen voor de opening van een account die per e-mail aan de griffie worden verstuurd, bij wijze van uitzondering aanvaard, mits zij vergezeld gaan van de nodige, naar behoren ondertekende en gescande bewijsstukken.

EUROPESE COMMISSIE

- Europese Commissie presenteert maatregelen om het toerisme te hervatten en de reisbeperkingen op te heffen ([ECER](#))
- Mededeling van de Commissie — Richtsnoeren betreffende het vrije verkeer van gezondheidswerkers en de minimale harmonisatie van opleidingen in verband met COVID-19-noodmaatregelen — aanbevelingen met betrekking tot Richtlijn 2005/36/EG ([PB C 156 van 8.5.2020](#)) Europese Commissie ondersteunt lidstaten bij versnelde erkenning van beroepskwalificaties van gezondheidswerkers ([ECER](#))
- Aanbeveling (EU) 2020/648 van de Commissie van 13 mei 2020 inzake vouchers die aan passagiers en reizigers worden aangeboden als alternatief voor terugbetaling van geannuleerde pakketreizen en vervoersdiensten in het kader van de COVID-19-pandemie [PB L 151 van 14.5.2020](#)
- Mededeling van de Commissie EU-richtsnoeren voor de geleidelijke hervatting van toeristische diensten en voor gezondheidsprotocollen voor horecagelegenheden — COVID-19 [PB C 169 van 15.5.2020](#)
- Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende het geleidelijke herstel van het vervoer en de connectiviteit – COVID-19, [PB C 169 van 15.5.2020](#)
 - Mededeling van de Commissie Naar een gefaseerde en gecoördineerde aanpak van het herstel van het vrije verkeer en de opheffing van de binnengrenscontroles — COVID-19, [PB C 169 van 15.5.2020](#)
 - Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende de vaststelling van EU-brede afwijkingen voor medische hulpmiddelen in overeenstemming met artikel 59 van Verordening (EU) 2017/745, [PB C 171 van 19.5.2020](#)

REGELGEVING EU

- Voorstel voor een richtlijn van de Raad wijziging van Richtlijn 2011/16/EU om te voorzien in de dringende behoefte aan uitstel van bepaalde termijnen voor de verstrekking en uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied als gevolg van de COVID-19-pandemie, [COM/2020/197 final](#)
- Verordening (EU) 2020/672 van de Raad van 19 mei 2020 betreffende de instelling van een Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) als gevolg van de COVID-19-uitbraak, [PB L 159 van 20.5.2020](#)
- Verordening (EU) 2020/696 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1008/2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap naar aanleiding van de COVID-19-pandemie, [PB L 165 van 27.5.2020](#)
- Verordening (EU) 2020/697 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 tot wijziging van Verordening (EU) 2017/352, teneinde havenbeheerders of bevoegde instanties toe te staan flexibiliteit te bieden bij het opleggen van heffingen op het gebruik van haveninfrastructuur in het kader van de COVID-19-uitbraak, [PB L 165 van 27.5.2020](#)
- Verordening (EU) 2020/698 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 tot vaststelling van specifieke en tijdelijke maatregelen naar aanleiding van de COVID-19-uitbraak in verband met de vernieuwing of verlenging van bepaalde certificaten, getuigschriften en vergunningen, en het uitstel van bepaalde periodieke controles en periodieke opleidingen op bepaalde gebieden van de vervoerswetgeving, [PB L 165 van 27.5.2020](#)

LITERATUUR

- Mr. A.M. Mennens & mr. J.M.W. Pool, Flattening the insolvency curve; Het voorkomen van onnodige coronafaillissementen door wijziging van insolventierecht? in: [TvI 2020/22](#)
- D. Busch, Nederlands Juristenblad, Wat doet de Europese Unie ter bezwering van de coronacrisis?, in: [NJB 2020/1252](#)

KAMERVragen

Antwoorden Kamervragen over het verbieden van samenkomsten buiten de publieke ruimte (Rijksoverheid.nl)

RAAD VAN STATE – Advies aan Tweede Kamer - Voorlichting over grondwettelijke aspecten van (voor)genomen crisismaatregelen – persbericht - advies

'Coronamaatregelen beperken grondrechten, maar zijn verdedigbaar', zegt Raad van State (NRC)

OVERIG

- Hoe verloopt de rechtspraak in andere Europese landen ten tijde van corona? ([Intro](#))
- Algemene vragen over temperaturen tijdens corona ([AP](#))
- NJCM: mensenrechten binnen strafketen in gedrang ([Advocatenblad](#))
Door de coronacrisis komen tijdens piket, strafproces en detentie fundamentele mensenrechten in het gedrang. Dat schrijft het Nederlands Juristencomité voor de Mensenrechten (NJCM) maandag in een [brief](#) aan minister Grapperhaus van Veiligheid en Justitie.
- Corona and Private International Law: A Regularly Updated Repository of Writings, Cases and Developments ([conflict of laws](#))
- Vouchers everywhere? News from Germany ([ECLB](#))
- Vouchers for cancelled flights should be an (attractive) alternative to a cash refund – EU Commission's Recommendation ([ECLB](#))
- COVID-19 could lead to more resilient EU asylum procedures ([EASO](#))
- COVID-19: Recommendation for remote interviews for asylum applicants ([EASO](#))
- 'Brussel: gedupeerde van geannuleerde vlucht mag geld terugvragen' ([Europa-nu](#))
- Hongarije heft noodtoestand op 20 juni op' ([Europa-nu](#))
- Anonymization by decentralization? The case of COVID-19 contact tracing apps ([European law blog](#))
- The European Investigation Order and the hearing of witnesses and experts by telephone conference ([European law blog](#))
- Covid-19: A New Struggle over Privacy, Data Protection and Human Rights? ([European law blog](#))
- Ensuring the right to education in times of COVID-19 ([Leiden law blog](#))
- Changes to Italian Criminal Justice may Affect Right to a Fair Trial ([liberties.eu](#))
- Coronavirus Pandemic Causes Emergency in Spanish Courts ([liberties.eu](#))
- Coronamaatregelen vs. mensenrechten ([NJB](#))
- From Emergency to Disaster ([Verfassungsblog](#))
- Impacts of COVID-19 – The Global Access to Justice Survey ([Verfassungsblog](#))
- Access to healthcare and social distance during COVID pandemic cannot stop at the prison gate ([strasbourgoobservers](#))

WIKI

- [Coronavirus](#)
- [Coronavirus - Europees recht](#)

Detentie en politieonderzoek (S)

EHRM – ARREST – 12 mei 2020 – Korostelev t. Rusland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [29290/10](#) – [ECLI:CE:ECHR:2020:0512JUD002929010](#)

Samenvatting onder: [Godsdienstvrijheid](#)

EHRM – ARREST – 14 mei 2020 – Astruc t. Frankrijk – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [5499/15](#) – [ECLI:CE:ECHR:2020:0415DEC000549915](#)

Geen schending artikel 3 van het EVRM wegens eenzame opsluiting nu deze volgens de regels verliep en er geen medische contra-indicatie was

Artikel 3 EVRM. Klager, een Frans onderdaan, zat in het voorjaar van 2014 in voorlopige hechtenis in Frankrijk vanwege vijf verdenkingen. Op 8 april werd klager in eenzame opsluiting geplaatst nadat bleek dat hij contacten had buiten de gevangenis en er bij hem voorwerpen werden aangetroffen die hij niet officieel kon kopen in de gevangenis. Op 30 april werd klager opgenomen op de psychiatrische afdeling van het penitentiair ziekenhuis. Twee dagen later verliet hij de afdeling op eigen verzoek en werd hij weer in eenzame opsluiting geplaatst. Op 23 januari 2015 klaagde hij bij het Hof dat er sprake is van een schending van artikel 3 van het EVRM, omdat de eenzame opsluiting na de opname in het ziekenhuis geen grond kende nu de voorwerpen niet gevaarlijk waren en er geen rekening is gehouden met zijn gezondheid op het moment dat ze besloten hem weer in eenzame opsluiting te plaatsen.

Het Hof overweegt dat er geen sprake is van schending van artikel 3 van het EVRM. Ten eerste was de grond voor eenzame opsluiting, gelet op zijn criminele verleden, zijn contacten buiten de gevangenis en zijn financiële mogelijkheden, terecht. Ten tweede is het op zichzelf juist dat er geen medisch onderzoek is gedaan naar de medische geschiktheid van klager in verband met de voorgenomen eenzame opsluiting, maar dit was ook niet nodig nu er geen indicatie was dat zijn geestelijke gezondheid een belemmering was en hij met regelmaat werd gemonitord door medische teams.

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 19 mei 2020 – John t. Nederland – [7320/20](#) – [statement of facts](#)

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 3 april 2020 – George t. Nederland – [63169/19](#) – [statement of fact](#)

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 3 april 2020 – Reymond t. Nederland – [64133/19](#) – [statement of facts](#)

Artikel 3 EVRM. Klagers klagen over de detentieomstandigheden op het politiebureau van Philipsburg op Sint Maarten.

COVID-19

Access to healthcare and social distance during COVID pandemic cannot stop at the prison gate ([strasbourgobservers](#))

EHRM factsheets

- [Hunger strikes in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Prisoners' right to vote](#)
- [Prisoners' health-related rights](#)
- [Detention and mental health](#) (januari 2020)
- [Detention conditions and treatment of prisoners](#)

Diensten, elektronische communicatiediensten

HvJ – ARREST – 28 mei 2020 – zaak C-727/17 – ECO-WIND Construction – ECLI:EU:C:2020:393 – geen conclusie – arrest

Plaatsing van een windturbine – Minimumafstand tot woongebouwen – Technisch voorschrift? – Territoriale beperking dienstverrichting?

Samenvatting onder: Energiemarkt

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 28 mei 2020 – zaak C-49/19 – Commissie/Portugal – ECLI:EU:C:2020:402 – conclusie

Niet-nakoming - Buitengewone bijdrage - Financiering van de universeledienstverplichtingen

Richtlijn 2002/22/EG. Met het onderhavige beroep wegens niet-nakoming verzoekt de Commissie het Hof om vast te stellen dat Portugal door een buitengewone bijdrage in te voeren met het oog op de verdeling van de nettokosten van de universeledienstverplichtingen vanaf 2007, de krachtens artikel 13, lid 3, van richtlijn 2002/22 en bijlage IV, deel B, bij deze richtlijn op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen. De A-G geeft het Hof in overweging het onderhavige beroep te verwerpen.

NOOT – bij conclusie HvJ 23 april 2020, Zaak C-521/18, Pegaso

mr. E.E. Zeelenberg, Module Aanbesteding 2020/1407

Discriminatie

HvJ – CONCLUSIE A-G SAUGMANDSGAARD ØE – 14 mei 2020 – zaak C-30/19 – Braathens Regional Aviation – **Grote Kamer – Zweden - ECLI:EU:C:2020:374 – conclusie**

Extra veiligheidscontrole op binnenlandse vlucht van passagier op basis van uiterlijk – Ondanks betaling schadevergoeding belang bij vaststellen discriminatie?

Richtlijn 2000/43/EG. Artikel 47 EU Handvest. Een in Stockholm woonachtige passagier van Chileense afkomst is tezamen met een andere reiziger tijdens een door Braathens uitgevoerde binnenlandse vlucht van Göteborg (Zweden) naar Stockholm op besluit van de gezagvoerder aan een extra veiligheidscontrole onderworpen. De Ombudsman heeft beroep ingesteld bij de rechter en gevorderd dat Braathens zou worden veroordeeld om aan de passagier een schadevergoeding wegens discriminatie te betalen ter hoogte van ongeveer 1 000 EUR. Tot staving van zijn beroep heeft de Ombudsman aangevoerd dat de passagier rechtstreeks door Braathens was gediscrimineerd, hetgeen in strijd was met § 12 van hoofdstuk 2 en § 4 van hoofdstuk 1 van de wet inzake discriminatie. De luchtvaartmaatschappij had de passagier aangezien voor een Arabische en islamitische persoon en hem om die reden aan een extra veiligheidscontrole onderworpen. Derhalve was hij, om redenen verband houdend met zijn uiterlijk en etnische afstamming, benadeeld doordat de luchtvaartmaatschappij hem ongunstiger had behandeld dan andere passagiers in een vergelijkbare situatie.

Braathens heeft ingestemd met de vordering tot betaling van de geclaimde schadevergoeding, onder betwisting evenwel van het bestaan van enige discriminatie. De Ombudsman heeft er bezwaar tegen gemaakt dat de Stockholms tingsrätt op basis van deze instemming van Braathens uitspraak zou doen zonder de gestelde discriminatie ten gronde te onderzoeken.

A-G: De bepalingen van richtlijn 2000/43/EG, met name de artikelen 7, 8 en 15 ervan, gelezen in samenhang met artikel 47 EU Handvest, moeten aldus worden uitgelegd dat in een zaak die betrekking heeft op schending van het verbod van discriminatie op grond van etnische afstamming en waarin de persoon die zich benadeeld acht een schadevergoeding wegens discriminatie vordert, deze persoon het recht heeft om, indien degene die zich vermoedelijk aan de discriminatie schuldig heeft gemaakt ermee instemt de schadevergoeding te betalen maar weigert de discriminatie te

erkennen, deze discriminatie te doen onderzoeken en in voorkomend geval te doen vaststellen door de rechter. Een procedureel mechanisme tot beëindiging van het geding, zoals instemming, mag niet tot een andere uitkomst leiden.

Eigendomsrecht

EHRM – ARREST – 14 mei 2020 – Kostov e.a. t. Bulgarije - persbericht – arrest (niveau 3) – 66581/12 - 25054/15 - ECLI:CE:ECHR:2020:0514JUD006658112

Methode voor het berekenen van vergoeding voor onteigening is in strijd met het verdrag; klagers kunnen om heropening van de procedure verzoeken.

Het land van een drietal Bulgaren – klagers - werd onteigend voor de bouw van wegen. Klagers kregen hiervoor een vergoeding per vierkante meter. Klagers startten een procedure omdat ze de vergoeding te laag vonden en in strijd met de nationale wetgeving, die voorschrijft dat in het geval van onteigening, de vergoeding gelijkwaardig moet zijn aan de marktwaarde van vergelijkbare eigendommen. Het hogere gerechtshof vond echter dat één vergelijkbaar eigendom niet voldoende was om de marktwaarde te bepalen van het onteigende land. De vergoeding moest daarom worden berekend op basis van formules van de overheid, zoals opgenomen in een nationale regeling, hetgeen heeft geleid tot de toekenning van de bedragen. Alhoewel vier van de twaalf rechters het niet mee eens waren met deze uitkomst, bleef het oordeel in cassatie overeind.

Het Hof – die in twintig soortgelijke zaken heeft te oordelen - oordeelt unaniem dat artikel 1 EVRM is geschonden. De vergoeding die klagers hadden gekregen was veel lager dan de waardes van het land in dezelfde omgeving. De voorgeschreven compensatie staat niet in verhouding tot de waarde van het onteigende land en is daarmee niet proportioneel.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 17 maart 2020 - Beshiri t. Albanië en 11 andere zaken - persbericht 7.5.2020 – beslissing (niveau 3) - 29026/06 - ECLI:CE:ECHR:2020:0317DEC002902606

Compensatie voor genationaliseerd eigendom – Recht op een effectieve procedure

Artikel 6 en 13 EVRM en artikel 1 Eerste Protocol. Deze zaak betreft een twaalftal klachten tegen het niet uitbetalen van compensatie voor genationaliseerd eigendom door de Albanese staat, terwijl de Albanese rechter onherroepelijk heeft vastgesteld dat klagers daar recht op hebben.

Het hof heeft in eerdere rechtspraak vastgesteld dat het niet ten uitvoer leggen van onherroepelijke uitspraken in strijd is met het recht op een effectieve procedure. Naar aanleiding van die eerdere rechtspraak heeft het hof de staat specifieke aanbevelingen gedaan om een effectieve procedure op te zetten. Als gevolg daarvan is een nieuwe procedure “met terugwerkende kracht” in werking getreden. Klagers stellen dat dit in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel; zij moeten nu opnieuw een procedure doorlopen om compensatie te krijgen, terwijl door de rechter een aantal jaar geleden hun recht op compensatie al is vastgesteld. Bovendien zouden zij onder de oude regelgeving een hogere vergoeding krijgen.

Het hof stelt vast dat het recht op compensatie dat reeds is vastgesteld ook onder de nieuwe regelgeving onherroepelijk is, zodat geen sprake is van schending van het rechtszekerheidsbeginsel. De nieuwe regelgeving voorziet in een adequate vergoeding; de vergoedingen waren onder de oude regelgeving hoger, maar het zou een langdurig en kostbaar proces zijn geweest om die aan de rechthebbenden te voldoen, zodat de huidige werkwijze om lagere vergoedingen uit te keren niet onredelijk of disproportioneel is. Het hof stelt ook vast dat de nieuwe vergoedingen niet discriminatoir zijn, omdat deze het gevolg zijn van nieuwe regelgeving. Verder blijkt ook niet van problemen met betrekking tot de toegankelijkheid en effectiviteit van de procedure; krachtens de nieuwe regelgeving is een instantie in het leven geroepen die aanvragen voor compensatie beoordeelt, er is een mogelijkheid tot beroep bij een rechter en de termijn van tien jaar voor betaling van de vergoeding is aanvaardbaar gezien de bijzondere omstandigheden van de zaak. De klachten zijn ongegrond.

Energiemarkt

HvJ – ARREST – 28 mei 2020 – zaak C-727/17 – ECO-WIND Construction – Polen – ECLI:EU:C:2020:393 – geen conclusie – arrest

Plaatsing van een windturbine – Minimumafstand tot woongebouwen – Technisch voorschrift? – Territoriale beperking dienstverrichting?

Richtlijn (EU) 2015/1535. Richtlijn 2006/123/EG. Richtlijn 2009/28/EG. Het betreft een geding over de weigering om toestemming te verlenen voor de verwezenlijking van een windturbinepark op het grondgebied van de gemeente Opatów in Polen. In deze zaak hebben Duitsland, Italië en Oostenrijk schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 1, lid 1, onder f), van richtlijn (EU) 2015/1535 moet aldus worden uitgelegd dat het vereiste dat bij de plaatsing van een windturbine een minimumafstand tussen deze windturbine en woongebouwen in acht wordt genomen, geen technisch voorschrift vormt dat krachtens artikel 5 van deze richtlijn moet worden meegedeeld, voor zover dit vereiste niet leidt tot een strikt marginaal gebruik van windgeneratoren, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

Artikel 15, lid 2, onder a), van richtlijn 2006/123/EG moet aldus worden uitgelegd dat een regeling die de plaatsing van een windturbine afhankelijk stelt van de inachtneming van een minimumafstand tussen deze windturbine en woongebouwen, niet valt onder de regels die een dienstenactiviteit of de uitoefening hiervan afhankelijk stellen van een territoriale beperking, met name in de vorm van beperkingen op basis van een minimumafstand tussen de dienstverrichters, waarvan de lidstaten de Europese Commissie overeenkomstig artikel 15, lid 7, van die richtlijn in kennis moeten stellen.

Artikel 3, lid 1, eerste alinea, en artikel 13, lid 1, eerste alinea, van richtlijn 2009/28/EG verzetten zich niet tegen een regeling die de plaatsing van een windturbine afhankelijk stelt van de inachtneming van een minimumafstand tussen deze windturbine en woongebouwen, voor zover deze regeling noodzakelijk en evenredig is in het licht van het bindende nationale algemene streefcijfer van de betrokken lidstaat, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

GERECHT EU – BESCHIKKING - zaken T-526/19, T-530/19 - Nord Stream 2/Parlement en Raad - 20 mei 2020 – persbericht – beschikking T-526/19 – beschikking T-530/19

Interne markt voor aardgas - Pijpleidingen uit derde landen

Richtlijn 2019/692. Richtlijn 2009/73. Het Gerecht van de Europese Unie verklaart de beroepen niet-ontvankelijk die door Nord Stream AG en Nord Stream 2 AG zijn ingesteld tegen richtlijn 2019/692, waarbij bepaalde regels voor de interne markt voor aardgas worden uitgebreid tot pijpleidingen uit derde landen. De exploitanten van de pijpleidingen Nord Stream 1 en 2 worden hoe dan ook niet rechtstreeks geraakt door die richtlijn.

BREXIT

S.Y.M. Goldberg MA PgDL, Groot-Brittannië ontkoppeld? - Brexit en de energiemarkt, in: Nederlands Tijdschrift voor Energierecht 2020 nr. 2

Erfrecht

LITERATUUR

B.F.P. L'Hoëst, Is de Nederlandse notaris gebonden aan de bevoegdheidsregels van de Europese Erfrechtverordening bij de afgifte van een nationale verklaring van erfrecht? In de rechtspraak is het onduidelijk, in: JBN 2020/22

Familieleven en familierecht (Fa)

EHRM – ARREST – 5 mei 2020 - Uzbyakov t. Rusland – persbericht – arrest (niveau 3) – 71160/13 - ECLI:CE:ECHR:2020:0505JUD007116013

Gezinsleven – Afwijzing van verzoek om erkenning vaderschap en weigering om adoptie te herroepen vormt schending

Artikel 8 EVRM. Klager (afkomstig uit Oezbekistan) woonde samen met zijn partner en hun vijf gezamenlijke kinderen in Rusland, maar stond niet geregistreerd als hun vader omdat hij geen rechtmatig verblijf in Rusland had. Tussen januari 2011 en april 2011 zat klager in voorlopige hechtenis. In februari 2011 overleed zijn partner en de maand daarop werd de jongste dochter D. (toen 14 maanden oud) in een opvangtehuis ondergebracht. In maart 2011 raakte klager op de hoogte van het overlijden van zijn partner en nam hij juridische stappen om zijn vaderschap te laten erkennen. Diezelfde maand verkregen de beoogde adoptieouders de voogdij over D. en namen haar mee naar huis. In september 2011 is D. door dit stel geadopteerd, nu haar biologische moeder was overleden en geen vader was vermeld op de geboorteakte. Klagers verzoek om zijn vaderschap te erkennen en om de adoptie te herroepen werd in oktober 2012 afgewezen omdat de adoptieouders aan hun verplichtingen voldeden en zij D. een veilige en stabiele leefomgeving boden.

EHRM: De nationale rechter heeft in de adoptieprocedure een overmatig formele aanpak gekozen door niet te onderzoeken of D. een vader had en had ook geen andere mogelijkheden onderzocht op grond waarvan D. haar gezinsleven met haar biologische verwanten kon behouden. Ook bij de procedure om erkenning en het ongedaan maken van de adoptie heeft de nationale rechter op formele gronden de verzoeken afgewezen. De rechters hebben nagelaten de relevante feiten grondig te onderzoeken en een eerlijke afweging te maken tussen de rechten van de betrokken individuen. Schending van artikel 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 14 mei 2020 – Hirtu e.a. t. Frankrijk - persbericht – arrest (niveau 2) - 24720/13 - ECLI:CE:ECHR:2020:0514JUD002472013

Ontruiming illegaal kampement Roma's - Geen schending artikel 3 EVRM – Schending artikel 8 en 13 EVRM

Artikel 3 EVRM. Artikel 8 EVRM. Artikel 13 EVRM. Het betreft de ontruiming van een illegaal kampement van Roma's. Klagers hebben ongeveer zes maanden in dit kampement verbleven voordat het werd ontruimd. De klacht is gebaseerd op schending van artikel 3 EVRM (verbod van foltering) nu het vooruitzicht van ontruiming en de leefomstandigheden daarna in strijd zijn met dit artikel. Schending van artikel 8 EVRM nu inbreuk is gemaakt op het recht van eerbiediging van privéleven, familie- en gezinsleven en schending van artikel 13 EVRM nu er geen effectief middel was om de ontruiming van het kampement aan te vechten.

Het hof overweegt allereerst dat het vooruitzicht van ontruiming en de daarop aangepaste levensomstandigheden geen schending van artikel 3 EVRM opleveren. Met betrekking tot de wijze van ontruiming overweegt het hof dat de beslissing daartoe niet op een rechterlijk besluit is gebaseerd maar op een 'formele kennisgeving'. De keuze voor deze route heeft een aantal gevolgen, zoals het feit dat er slechts een korte termijn zit tussen de afkondiging en de uitvoering van de ontruiming. Er is daarnaast niet gekeken naar de specifieke gevolgen van de ontruiming voor klagers en werden de mogelijkheden om tegen deze beslissing op te kunnen komen, pas duidelijk op het moment dat het besluit al was uitgevoerd en het kampement was ontruimd.

Het hof benadrukt dat gelet op het feit dat klagers behoren tot een minder geprivilegieerde sociale groep hiermee rekening had moeten worden gehouden bij de beoordeling of de ontruiming proportioneel was. Aangezien dat niet is gebeurd, levert dit een schending van 8 EVRM op. Tevens is sprake van schending van artikel 13 EVRM gelet op het ontbreken van een effectieve procedure om de beslissing aan te kunnen vechten.

EHRM – VERWIJZING NAAR GROTE KAMER – Abdi Ibrahim t. Noorwegen – persbericht verwijzing - persbericht bij arrest – arrest 17.12.2019 (niveau 3) - 15379/16 - ECLI:CE:ECHR:2019:1217JUD001537916

Moslim pleegkind in Christelijk pleeggezin geplaatst

Artikel 8 EVRM. De zoon van klaagster is in een Christelijk pleeggezin geplaatst. Zij was het daar niet mee eens. Zij wilde dat haar zoon bij haar familie of in een Moslim-gezin zou worden opgenomen. De autoriteiten hebben vervolgens toegestaan dat de zoon van klaagster door het Christelijke pleeggezin is geadopteerd. Hierdoor is het contact tussen moeder en kind verbroken en is zij uit de ouderlijke macht ontzet. In de uitspraak van 17 december 2019 heeft het Hof een schending aangenomen van artikel 8 EVRM. Het Hof verwijst naar de zaak Strand Lobben t. Noorwegen en benadrukt dat iedere beperking die worden gesteld aan het contact tussen ouder en kind een uitgebreid onderzoek vereist. In deze zaak was de besluitvorming en dat onderzoek, naar het oordeel van het Hof, niet goed tot stand gekomen. De zaak wordt nu verwezen naar de Grote Kamer.

- 📌 Adoption and religious upbringing: *Abdi Ibrahim (law and religion)*
- 📌 Adoption, culture, religious background and Article 8 ECHR: *Abdi Ibrahim (Law&Religion)*

NOOT – bij EHRM 10 maart 2020, Pedersen t. Noorwegen

Pedersen et al v. Norway: Progress towards child-centrism at the European Court of Human Rights? (Strasbourg observers)

EHRM factsheets

- Children's rights
- Gestational surrogacy
- International child abductions (januari 2020)
- Parental rights
- Protection of minors (januari 2020)
- Reproductive rights

Financiële diensten en markten (B – S)

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 28 mei 2020 – gevoegde zaken C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P en C-604/18 P – Raad/K. Chrysostomides & Co. e.a., Raad/Bourdouvali e.a., K. Chrysostomides & Co. e.a./Raad 3 en Bourdouvali e.a./Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:390 – persbericht – conclusie

Positie van de Eurogroep? – EMU - Vordering tot schadevergoeding door houders van deposito's en aandelen

Samenvatting onder: Institutioneel recht

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 6 mei 2020 – zaak C-95/20 - VANCHEV FINANS

Organisatorische eisen beleggingsondernemingen – Afzonderlijke registers

Verordening 2017/565. Aan verzoekster is door de Bulgaarse commissie voor financieel toezicht (KFN) een vergunning verleend voor het verrichten van beleggingsdiensten en beleggingsactiviteiten. Aan verzoekster is een boete opgelegd vanwege overtreding van verordening 2017/565. Ten eerste, omdat dat verzoekster geen afzonderlijk register bijhoudt waarin zij gegevens over de voor haar cliënten uitgevoerde passendheidsbeoordelingen opneemt. Ten tweede, omdat zij geen afzonderlijk register bijhoudt waarin gegevens over de aan haar cliënten verstrekte informatie over de kosten en lasten zijn opgenomen. De vraag is o.a. of artikel 56, lid 2, vereist dat beleggingsondernemingen een afzonderlijk uniform register met gegevens over de voor elke individuele cliënt uitgevoerde beoordelingen van de geschiktheid en adequaatheid met de in artikel 56 bedoelde inhoud, bijhouden.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 6 mei 2020 – zaak C-142/20 – Analisi G. Caracciolo

Accreditatie en markttoezicht verhandelen producten

Verordening 765/2008. Artikelen 56 en 102 VWEU. Artikelen 20 en 21 EU Handvest. Vraag is o.a. of de verordening in de weg staat aan een nationale regeling volgens welke de accreditatieactiviteit kan worden verricht door instanties die niet in de EU gevestigd zijn maar waarvan het kwalificatieniveau gelijkwaardig is aan dat van de enige instantie?

RECHTSPRAAK LIDSTATEN – Duitsland – Grondwettelijk Hof – 5 mei 2020 – uitspraak (Engels versie)

Samenvatting onder: Institutioneel recht

Gewasbeschermingsmiddelen

GERECHT EU – ARREST – 28 mei 2020 – zaak T-574/18 – Agrochem-Maks/Commissie – ECLI:EU:T:2020:226 – arrest

Werkzame stof oxasulfuron

Verordening (EG) nr. 1107/2009. Artikel 41, lid 2, onder c), EU Handvest. Het betreft een verzoek tot nietigverklaring van uitvoeringsverordening (EU) 2018/1019 tot niet-verlenging van de goedkeuring van de werkzame stof oxasulfuron overeenkomstig verordening (EG) nr. 1107/2009. Het Gerecht verwerpt het beroep.

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)

COVID-19

Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende de vaststelling van EU-brede afwijkingen voor medische hulpmiddelen in overeenstemming met artikel 59 van Verordening (EU) 2017/745, *PB C 171 van 19.5.2020*

Godsdienstvrijheid (B)

EHRM – ARREST – 12 mei 2020 – Korostelev t. Rusland – persbericht – arrest (niveau 2) - 29290/10 - ECLI:CE:ECHR:2020:0512JUD002929010

Schending van de vrijheid van godsdienst van gevangene na een berisping in verband met het bidden gedurende de voor de nachtrust bestemde tijd

Artikel 9 EVRM. Door klager is geklaagd over een schending van zijn vrijheid van godsdienst nadat hij een berisping kreeg voor het feit dat hij aan het bidden was gedurende de verplichte voor nachtrust bestemde tijd, dit terwijl hij als praktiserend moslim vanuit geloofsovertuiging verplicht is om ten minste vijf keer per dag, waaronder 's nachts, te bidden.

Het hof onderstreept dat gedetineerden, behalve hun vrijheid, aanspraak kunnen blijven maken op alle fundamentele vrijheden, waaronder de vrijheid van godsdienst. Restricties van deze vrijheden, hoewel mogelijk, dienen een wettelijke basis te hebben en noodzakelijk te zijn binnen een democratische samenleving. Hoewel het hof het belang van discipline binnen de gevangenis inzielt stelt het hof vast dat er in casu geen andere reden was voor het berispen van klager dan het formeel naleven van de disciplinaire regels. Nu klager door te bidden geen risico vormde voor de veiligheid of orde binnen de gevangenis en hij de bewaarders of populatie niet tot last was aangezien hij in isolatie verbleef is het hof van oordeel dat er met de berisping geen eerlijke afweging is gemaakt tussen de verschillende belangen. Het hof stelt vast dat er sprake is van een schending van artikel 9 van het EVRM.

B Prisoners, prayer, Islam and Article 9 ECHR: *Korostelev* (law&religion)

NOOT – bij EHRM 19 december 2019, Abdi Ibrahim t. Noorwegen

Adoption, culture, religious background and Article 8 ECHR: *Abdi Ibrahim* ([Law&Religion](#))

NOOT – bij conclusie HvJ 30 april 2020, Zaak C-243/19, Veselibas

Jehovah's Witnesses, blood transfusions and the CJEU: AG's Opinion in *A v Veselibas ministrija* ([law&religion](#))

OVERIG

Why Egenberger Could Be Next ([Verfassungsblog](#))

EHRM factsheets

- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

EHRM – ADVISORY OPINION PROTOCOL 16 – Verzoek van Armenië - 29 mei 2020 – persbericht – advisory opinion

Samenvatting onder: [Strafrecht](#)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 5 mei 2020 – M.N. e.a. t. België – **Grote Kamer – persbericht – beslissing (niveau 1) – 3599/18 – ECLI:CE:ECHR:2020:0505DEC000359918**

Klacht niet ontvankelijk – Reikwijdte EVRM

Samenvatting onder: [Asiel en migratie](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 7 mei 2020 – zaak C-223/19 – YS – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2020:356 – conclusie

Bedrijfspensioenen Discriminatie naar leeftijd en geslacht - Eigendomsrecht

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G SAUGMANDSGAARD ØE – 14 mei 2020 – zaak C-30/19 – Braathens Regional Aviation – **Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:374 – conclusie**

Extra veiligheidscontrole op binnenlandse vlucht van passagier op basis van uiterlijk – Discriminatie?

Samenvatting onder: [Discriminatie](#)

COVID-19

- Advies Raad van State aan Tweede Kamer - Voorlichting over grondwettelijke aspecten van (voor)genomen crisismaatregelen – [persbericht](#) – [advies](#)

- 'Coronamaatregelen beperken grondrechten, maar zijn verdedigbaar', zegt Raad van State (NRC)
- NJCM: mensenrechten binnen strafketen in gedrang ([Advocatenblad](#))
Door de coronacrisis komen tijdens piket, strafproces en detentie fundamentele mensenrechten in het gedrang. Dat schrijft het Nederlands Juristencomité voor de Mensenrechten (NJCM) maandag in een [brief](#) aan minister Grapperhaus van Veiligheid en Justitie.
- Ensuring the right to education in times of COVID-19 ([Leiden law blog](#))
- Coronamaatregelen vs. mensenrechten ([NJB](#))

REGELGEVING EU

BNC Fiche: Mededeling EU-Actieplan mensenrechten en democratie 2020-2024, [Kamerstuk 22112, nr. 2871](#)

Wiki

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

IE - Intellectuele eigendom

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-443/18 – Peek & Cloppenburg/EUIPO - Peek & Cloppenburg – ECLI:EU:T:2020:184 – [arrest](#)

Aanvraag voor Uniewoordmerk Vogue Peek & Cloppenburg

Verordening (EU) 2017/1001. Verordening (EG) nr. 2868/95 [thans van gedelegeerde verordening (EU) 2018/625]. Het betreft een beroep tegen de beslissing van het EUIPO van 20 april 2018 (zaak R 1362/2005-1) inzake een oppositieprocedure tussen Peek & Cloppenburg (Hamburg) en Peek & Cloppenburg (Düsseldorf). De kamer van beroep van het EUIPO had de oppositie op grond van een oudere (nationale) handelsnaam toegewezen. Het Gerecht verwierpt het beroep.

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-86/19 – SolNova/EUIPO - Canina Pharma – ECLI:EU:T:2020:199 – [arrest](#)

Uniewoordmerk BIO-INSECT Shocker – Absolute weigeringsgrond – Merk dat het publiek kan misleiden

Verordening (EG) nr. 207/2009. Het betreft een beroep tegen de beslissing van het EUIPO van 11 december 2018 (zaak R 276/2018-2) inzake de nietigheidsprocedure tussen SolNova en Canina Pharma.

Gerecht: De beslissing van het EUIPO van 11 december 2018 (zaak R 276/2018-2) wordt vernietigd voor zover zij betrekking heeft op „biocidepreparaten voor fabricagedoeleinden; chemische preparaten voor gebruik bij de vervaardiging van biociden; chemische additieven voor insecticiden” van klasse 1 en „desinfectiemiddelen; producten voor het verdelgen van ongedierte; parasietenverdelgende middelen; bacteriologische preparaten voor medisch of veterinair gebruik; medicinale sprays; antibacteriële sprays; insectenverdelgingsmiddelen; lokmiddelen voor insecten; anti-insectenspray; insectenwerende middelen; insectenverdelgingsmiddelen; insectengroeiremmers; doekjes geïmpregneerd met insectenwerende middelen; vlooienpoeders; vlooien sprays; vlooienbanden; vlooienverdelgende middelen; vlooienbanden voor dieren; poeders voor het doden van vlooien op dieren; biociden; afstotende middelen voor dieren; veterinaire producten; diergeneeskundige vaccins; hygiënische preparaten voor diergeneeskundige doeleinden” van klasse 5. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

GERECHT EU – ARREST – 28 mei 2020 – zaak T-84/19 – Cinkciarz.pl / EUIPO - MasterCard International – ECLI:EU:T:2020:231 – arrest

Uniemerik – Oppositieprocedure

Verordening (EU) 2018/625. Oppositie. Oudere beeldmerken met verstrengelde cirkels. Verwarringsgevaar. Schorsing in verband met procedure over geldigheid oudere rechten?

Gerecht: De zaken T-84/19 en T-88/19 tot en met T-98/19 worden gevoegd voor het arrest. De beslissingen van het EUIPO van 7 december 2018 (zaken R 1062/2018-2, R 1059/2018-2, R 1058/2018-2, R 1057/2018-2, R 1056/2018-2, R 1060/2018-2, R 1055/2018-2, R 1054/2018-2, R 1053/2018-2, R 986/2018-2, R 1063/2018-2 en R 1064/2018-2) worden vernietigd.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- New BGH ruling to harmonize FRAND case-law post Huawei? ([IPKat](#))
- Italian Supreme Court applies CJEU Cofemel decision to make-up store layout (IPKat)
- Primacy of EU Law over National Law – German Federal Constitutional Court Judge Comments On Unified Patent Court Decision ([Kluwer law blog](#))

BREXIT

Mr. H.M.H. Speyart, De voor IE relevante bepalingen uit het Terugtrekkingsakkoord en de Politieke Verklaring in: [IER 2020/10](#)

Insolventie

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Hoge Raad – 29 mei 2020 – ECLI:NL:HR:2020:954

Overgang van onderneming - Prepack - Faillissementsrecht

Richtlijn 2001/23/EG. Vervolg op HR 17 april 2020, [ECLI:NL:HR:2020:753](#). In het arrest van 17 april 2020 heeft de Hoge Raad partijen in de gelegenheid gesteld zich uit te laten over de beoogde vragen van uitleg als in die uitspraak vermeld.

De advocaten van partijen hebben zich ieder schriftelijk over die vragen uitgelaten. De Hoge Raad ziet daarin aanleiding beide prejudiciële vragen aan te vullen.

Door HvJEU 22 juni 2017, zaak C-126/16, Smallsteps geformuleerde voorwaarden voor toepassing van uitzondering.

Deze zaak gaat erover of een overgang van onderneming die plaatsvindt na de faillietverklaring van de vervreemder en die voorafgaand aan die faillietverklaring tijdens een 'pre-pack', is voorbereid, valt onder de uitzonderingsbepaling van art. 7:666, aanhef en onder a, BW, die strekt ter implementatie van artikel 5 lid 1 van de Richtlijn 2001/23/EG. Indien die bepaling van toepassing is, gaan de rechten en verplichtingen die voor de werkgever voortvloeien uit een arbeidsovereenkomst tussen hem en een werknemer die werkzaam is in de overgenomen onderneming, niet van rechtswege over op de verkrijger.

Prejudiciële vragen: Moet art. 5 lid 1 van Richtlijn 2001/23/EG zo worden uitgelegd dat aan de voorwaarde dat 'de faillissementsprocedure of soortgelijke procedure wordt ingeleid met het oog op de liquidatie van het vermogen van de vervreemder' is voldaan, indien

(i) het faillissement van de vervreemder onafwendbaar is en de vervreemder dus daadwerkelijk insolvent is,

(ii) naar Nederlands recht het doel van de faillissementsprocedure is het bewerkstelligen van een zo hoog mogelijke opbrengst voor de gezamenlijke schuldeisers door middel van liquidatie van het vermogen van de schuldenaar, en

(iii) in een zogenoemde pre-pack voorafgaand aan de faillietverklaring de overgang van (een deel van) de onderneming wordt voorbereid en eerst na de faillietverklaring wordt uitgevoerd waarbij

(iv) de door de rechtbank aangewezen beoogd curator zich voorafgaand aan de faillietverklaring moet laten leiden door de belangen van de gezamenlijke schuldeisers alsmede door maatschappelijke belangen zoals het belang van behoud van werkgelegenheid en de eveneens door de rechtbank aangewezen beoogd rechter-commissaris hierop moet toezien,

(v) het doel van de pre-pack is om in de daarop volgende faillissementsprocedure een wijze van liquidatie mogelijk te maken waarbij (een deel van) de tot het vermogen van de vervreemder behorende onderneming *going concern* wordt verkocht zodat de hoogst mogelijke opbrengst voor de gezamenlijke schuldeisers wordt behaald en de werkgelegenheid zoveel mogelijk wordt behouden, en

(vi) de inrichting van de procedure waarborgt dat dit doel daadwerkelijk leidend is?

2. Moet art. 5 lid 1 van de Richtlijn zo worden uitgelegd dat aan de voorwaarde dat 'de faillissementsprocedure of soortgelijke procedure onder toezicht staat van een bevoegde overheidsinstantie' is voldaan, indien de overgang van (een deel van) de onderneming in een pre-pack voorafgaand aan de faillietverklaring wordt voorbereid en na de faillietverklaring wordt uitgevoerd en

(i) voorafgaand aan de faillietverklaring wordt geobserveerd door een beoogd curator en een beoogd rechter-commissaris, die zijn aangewezen door de rechtbank, maar die niet over wettelijke bevoegdheden beschikken,

(ii) de beoogd curator zich naar Nederlands recht voorafgaand aan de faillietverklaring moet laten leiden door de belangen van de gezamenlijke schuldeisers en door andere maatschappelijke belangen, zoals dat van het behoud van werkgelegenheid, en de beoogd rechter-commissaris hierop moet toezien,

(iii) de taken van de beoogd curator en de beoogd rechter-commissaris niet verschillen van die van de curator en de rechter-commissaris in faillissement,

(iv) de overeenkomst op grond waarvan de onderneming overgaat en die tijdens een pre-pack is voorbereid, pas gesloten en uitgevoerd wordt nadat het faillissement is uitgesproken,

(v) de rechtbank bij het uitspreken van het faillissement ertoe kan overgaan een ander dan de beoogd curator of de beoogd rechter-commissaris te benoemen tot curator of rechter-commissaris, en

(vi) voor de curator en de rechter-commissaris dezelfde eisen van objectiviteit en onafhankelijkheid gelden die gelden voor een curator en rechter-commissaris in een faillissement waaraan geen pre-pack is voorafgegaan en zij, ongeacht de mate van hun betrokkenheid voorafgaand aan de faillietverklaring, op grond van hun wettelijke taak gehouden zijn te beoordelen of de voorafgaand aan de faillietverklaring voorbereide overgang van (een deel van) de onderneming in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers, en indien zij deze vraag ontkennend beantwoorden, te beslissen dat die overgang geen doorgang zal vinden terwijl zij steeds bevoegd zijn om op andere gronden, bijvoorbeeld omdat andere maatschappelijke belangen, zoals het belang van werkgelegenheid, zich daartegen verzetten, te beslissen dat de voorafgaand aan de faillietverklaring voorbereide overgang van (een deel van) de onderneming niet zal plaatsvinden?

- Prejudiciële vragen in zaak faillissement Groningse garnalenverwerker Heiploeg ([Intro](#))
- Hoge Raad stelt prejudiciële vragen HvJ EU over doorstart bij onafwendbaar faillissement (Heiploeg-zaak). ([AR Updates 2020/458](#))
- Hoge Raad zal prejudiciële vragen stellen over de positie van werknemers bij een door pre-pack voorbereide overgang van een onderneming ([Cassatieblog](#))
- Getting the Dutch pre-pack done: The options after Heiploeg ([Leiden law blog](#))

COVID-19

Mr. A.M. Mennens & mr. J.M.W. Pool, Flattening the insolvency curve; Het voorkomen van onnodige coronafaillissementen door wijziging van insolventierecht? in: [TvI 2020/22](#)

Institutioneel recht

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 28 mei 2020 – gevoegde zaken C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P en C-604/18 P – Raad/K. Chrysostomides & Co. e.a., Raad / Bourdouvali e.a., K. Chrysostomides & Co. e.a. / Raad 3 en Bourdouvali e.a. / Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:390 – persbericht – conclusie

Positie van de Eurogroep – EMU - Vordering tot schadevergoeding door houders van deposito's en aandelen

Artikel 137 VWEU. Protocol nr. 14 bij het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie betreffende de Eurogroep. Wat is de juridische aard van de Eurogroep? Welke positie heeft deze instelling in het complexe constitutionele kader van de Economische en Monetaire Unie? Kan de Eurogroep worden gekwalificeerd als een „instelling” in de zin van artikel 340, tweede alinea, VWEU? Zijn de Unierechters dientengevolge bevoegd om kennis te nemen van vorderingen tot schadevergoeding die op grond van deze bepaling tegen de Eurogroep zijn ingediend voor eventuele schade die is veroorzaakt door beweerdelijk nadelige handelingen die deze instelling heeft verricht? Deze zaken zijn ingesteld door houders van deposito's of aandelen van twee Cypriotische banken tegen de bestreden twee arresten. Zij vorderen de vernietiging van deze arresten voor zover het Gerecht de vorderingen tot schadevergoeding heeft afgewezen die zij hadden ingesteld tegen de Raad, de Commissie, de Europese Centrale Bank en de Eurogroep voor de schade die zou zijn veroorzaakt door een reeks door hen verrichte handelingen, waaronder enkele verklaringen van de Eurogroep.

A-G geeft het Hof in overweging: De gerechten van de EU hebben geen bevoegdheid om een schadevergoedingsvordering tegen de Eurogroep in behandeling te nemen [NB! Niet officiële vertaling]. De arresten van het Gerecht van de Europese Unie van 13 juli 2018, K. Chrysostomides & Co. e.a./Raad e.a., in zaak T-680/13, en Bourdouvali e.a./Raad e.a., in zaak T-786/14, worden vernietigd voor zover daarin de door de Raad van de Unie aangevoerde excepties van niet-ontvankelijkheid ten aanzien van de Eurogroep zijn afgewezen.

De in eerste aanleg door K. Chrysostomides & Co. e.a. en Bourdouvali e.a. ingediende beroepen zijn niet-ontvankelijk voor zover zij zijn gericht tegen de Eurogroep.

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 28 mei 2020 – zaak C-134/19 P – Bank Refah Kargaran/Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:396 – conclusie

Beperkende maatregelen ten aanzien van Iran – Bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van het beroep tot schadevergoeding

Artikel 29 VEU. Artikel 215 VWEU. Het geding vindt plaats in de context van door de Unie ten aanzien van Iran vastgestelde beperkende maatregelen. Op 26 juli 2010 is de naam van thans rekwirante, een Iraanse bank, opgenomen in de in bijlage II bij besluit 2010/413/GBVB vermelde lijst van entiteiten die zich met nucleaire proliferatie bezighouden. Deze maatregelen zijn getroffen omdat deze bank van een andere grote Iraanse financiële instelling, Bank Mellî, na de vaststelling van beperkende maatregelen tegen deze laatstgenoemde financiële instelling bepaalde financiële transacties zou hebben overgenomen. Om dezelfde redenen is de naam van rekwirante ook geplaatst op de lijst in bijlage V bij verordening (EG) nr. 423/2007. Nadat verordening nr. 423/2007 bij verordening (EU) nr. 961/2010 was ingetrokken, is de naam van rekwirante op de lijst in bijlage VIII bij laatstgenoemde verordening geplaatst.

A-G: Het Hof is bevoegd om kennis te nemen van een beroep tot schadevergoeding dat rechtstreeks verband houdt met of accessoir is aan een krachtens artikel 263 VWEU ingesteld beroep tot nietigverklaring met betrekking tot de wettigheid van beperkende maatregelen jegens natuurlijke personen of rechtspersonen die de Raad van de Europese Unie op grond van titel V, hoofdstuk 2,

VEU heeft vastgesteld. Gelet op deze uitlegging is het voorts zo dat die bevoegdheid niet wordt uitgesloten door artikel 275, tweede alinea, VWEU.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN – Duitsland – Grondwettelijk Hof – 5 mei 2020 – uitspraak (Engels versie)

Duits Hof legt oordeel EU-Hof naast zich neer (ECER)

In de zaak [C-493/17](#) is het EU-Hof door het BVerfG gevraagd te oordelen over de geldigheid van het *public sector asset purchase programme* ('PSPP') van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) onder het Unierecht. Dit programma staat het de nationale centrale banken en de ECB onder voorwaarden toe om staatsobligaties aan te kopen op de secundaire markt. Dit houdt in dat de staatsobligaties niet direct worden aangekocht van de betreffende lidstaat, maar van een marktdeelnemer aan wie de staatsobligaties zijn uitgegeven op de primaire markt. Doel van het PSPP is ertoe bijdragen dat inflatie op de middellange termijn net onder de 2% zal liggen.

In zijn uitspraak kwam het EU-Hof tot de conclusie dat het PSPP binnen de bevoegdheid van de ECB valt en niet in strijd is met het verbod op monetaire financiering (zie [ECER-bericht](#) van 17 december 2018).

Het BVerfG volgt het oordeel van het EU-Hof echter niet aangezien het EU-Hof kennelijk buiten zijn rechterlijke mandaat van [artikel 19 EU-verdrag](#) is getreden, omdat zijn uitleg van de EU-Verdragen niet begrijpelijk ('not comprehensible') is en daarom als objectief arbitrair moet worden gezien. Volgens het BVerfG is de toets door het EU-Hof van het PSPP aan het evenredigheidsbeginsel niet begrijpelijk, en heeft het EU Hof daarmee buiten zijn bevoegdheid ('*ultra vires*') gehandeld. In het licht van het voorgaande is het BVerfG van mening dat de uitspraak van het EU-Hof daarom niet bindend is in Duitsland. (bron: [nieuwsbericht van ECER](#))

- 🔗 Perscommuniqué van het HvJ naar aanleiding van het arrest van het Duitse grondwettelijk hof van 5 mei 2020 over het overheidsprogramma voor activa-aankoop op secundaire markten (public sector purchase programme; hierna: „PSPP”) van de Europese Centrale Bank (ECB) ([Curia](#))

In het algemeen wordt in herinnering gebracht dat volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie een prejudicieel arrest van het Hof bindend is voor de nationale rechter bij de beslechting van het hoofdgeding.1 Opdat een uniforme toepassing van het Unierecht gewaarborgd is, heeft het Hof van Justitie, dat daartoe door de lidstaten is opgericht, als enige de bevoegdheid om vast te stellen dat een handeling van een instelling van de Unie in strijd is met het Unierecht. Verschillen van inzicht tussen de rechterlijke instanties van de lidstaten over de geldigheid van Uniehandelingen zouden de eenheid van de rechtsorde van de Unie in gevaar kunnen brengen en afbreuk kunnen doen aan de rechtszekerheid.2 Net zoals andere autoriteiten van de lidstaten zijn de nationale rechterlijke instanties verplicht om de volle werking van het Unierecht te waarborgen.

- 📌 Duits Hof legt oordeel EU-Hof naast zich neer ([ECER](#))
- 📌 Hofvijver mei 2020: Clash tussen het Duits en Europees Hof ([Europa-nu](#))
- 📌 EU-hof verklaart Duits hof onbevoegd voor ECB-uitspraak ([Europa-nu](#))
- 📌 Duits hof: ECB moet opkoopprogramma aanpassen ([Europa-nu](#))
- 📌 The German Federal Constitutional Court's PSPP Judgment: Proportionality Review Par Excellence ([European law blog](#))
- 📌 Why the PSPP judgment of the German Federal Constitutional Court gives the ECB another incentive to integrate climate change considerations into monetary policy ([European law blog](#))
- 📌 The German Constitutional Court Decides Price Stability May Not Be Worth Its Price ([European law blog](#))
- 📌 The PSPP judgment of the German Constitutional Court: An Abrupt Pause to an Intricate Judicial Tango ([European law blog](#))
- 📌 Is monetary policy too important to be left to judges? ([Leiden law blog](#))
- 📌 Duits Constitutioneel Hof legt oordeel Hof van Justitie EU naast zich neer ([NJB](#))
- 📌 Unquestioned supremacy still begs the question ([verfassungsblog](#))
- 📌 Passive and Unequal: The Karlsruhe Vision for the Eurozone ([Verfassungsblog](#))

- National Courts Cannot Override CJEU Judgments ([Verfassungsblog](#)) (en nog veel meer blogs over deze uitspraak op [Verfassungsblog](#))

NOOT – bij HvJ 3 juli 2019, zaak C-644/17, Eurobolt

Dr. U. Jaremba MA LLM, 'Prejudiciële vragen over de geldigheid van EU-handelingen en effectieve rechtsbescherming: Eurobolt-arrest', [NtER 2020-3-4](#)

IPR

HvJ – ARREST – 7 mei 2020 – zaak C-641/18 – Rina – ECLI:EU:C:2020:349 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Scheepsramp – Fouten bij classificatie en certificatie van het schip? - Rechterlijke bevoegdheid - Immunititeit

Verordening (EG) nr. 44/2001. In 2006 leed het onder Panamese vlag varende schip Al Salam Boccaccio '98 schipbreuk in de Rode Zee. Daarbij vielen meer dan 1000 slachtoffers. De familieleden van slachtoffers en de overlevenden vorderen voor de Italiaanse rechter schadevergoeding van Rina SpA en Ente Registro Italiano Navale. Volgens hen was het schip onveilig en zijn er fouten gemaakt bij de classificatie en certificatie. Rina en Ente Registro Italiano Navale beroepen zich echter op immuniteit van rechtsmacht als gedelegeerden van de Republiek Panama. Volgens de slachtoffers daarentegen is de Italiaanse rechter bevoegd op grond van Verordening nr. 44/2001.

Het Hof oordeelt dat de nabestaanden van de slachtoffers en de overlevenden van de schipbreuk van een onder de Panamese vlag varend schip bij de Italiaanse rechter een aansprakelijkheidsvordering kunnen instellen tegen de Italiaanse organisaties die dit schip hebben geclassificeerd en gecertificeerd. Deze organisaties kunnen zich slechts op immuniteit van rechtsmacht beroepen voor zover hun activiteiten een uiting waren van het openbaar gezag van de Panamese Staat.

Hof: Artikel 1, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat een beroep tot schadevergoeding tegen privaatrechtelijke rechtspersonen die voor rekening en als gedelegeerden van een derde staat schepen classificeren en certificeren onder het begrip „burgerlijke en handelszaken” in de zin van die bepaling en derhalve binnen de werkingssfeer van die verordening valt, omdat die activiteiten niet worden uitgeoefend krachtens bevoegdheden van openbaar gezag in de zin van het Unierecht, hetgeen de verwijzende rechter dient te beoordelen. Het beginsel van internationaal gewoonrecht inzake de immuniteit van rechtsmacht verzet zich er niet tegen dat de aangezochte nationale rechter de rechtsbevoegdheid uitoefent waarin voornoemde verordening voorziet wanneer die rechter vaststelt dat de betrokken organisaties geen bevoegdheden van openbaar gezag hebben uitgeoefend in de zin van het internationaal recht.

- EU-Hof: Geen immuniteit van rechtsmacht voor Italiaanse keuringsinstanties na schipbreuk Panamees schip ([ECER](#))
- HvJ EU: Geen immuniteit van rechtsmacht voor Italiaanse keuringsinstanties na schipbreuk Panamees schip ([Bijzonder strafrecht](#))
- ECJ, judgment of 7 May 2020, C-641/18 – Rina, on the concepts of 'civil and commercial matters' and 'administrative matters' under Article 1 Brussels I Regulation ([conflict of laws](#))

HvJ – ARREST – 7 mei 2020 – gevoegde zaken C-267/19 en C-323/19 – PARKING en Interplastics – Kroatië – ECLI:EU:C:2020:351 – geen conclusie – [arrest](#)

Notarissen - Gedwongen tenuitvoerlegging op grond van een bewijskrachtig document - Gerecht?

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Artikel 18 VWEU. Artikel 47 EU Handvest. Parking, een in Kroatië gevestigde vennootschap, heeft bij een notaris in die lidstaat een procedure van gedwongen tenuitvoerlegging ingeleid tegen Sawal, een vennootschap naar Sloveens recht. Deze procedure was gebaseerd op een „bewijskrachtig document”, namelijk een afschrift van voor eensluidend gewaarmerkte rekeningen waaruit bleek dat Parking daadwerkelijk een schuldvordering had.

De notaris heeft een dwangbevel uitgevaardigd waarbij hij Sawal gelastte de ingevorderde schuld ten bedrage van ongeveer 15 EUR, vermeerderd met verdragingsrente en de proceskosten ten belope

van ongeveer 260 EUR, binnen een termijn van acht dagen te betalen. Het verzoek tot gedwongen tenuitvoerlegging en het dwangbevel zijn betekend aan Sawal.

Volgens de verwijzende rechter blijkt uit de arresten van 9 maart 2017, *Zulfikarpašić*, zaak C-484/15, en *Pula Parking*, zaak C-551/15, dat notarissen in Kroatië, wanneer zij in het kader van de hun door het nationale recht in procedures van gedwongen tenuitvoerlegging verleende bevoegdheden optreden op grond van een „bewijskrachtig document”, niet onder het begrip „gerecht” in de zin van de verordeningen nr. 805/2004 en nr. 1215/2012 vallen.

Hof: Artikel 18 VWEU en artikel 47 EU Handvest staan niet in de weg aan een nationale regeling waarbij notarissen die handelen in het kader van de bevoegdheden die hun zijn toegekend in procedures van gedwongen tenuitvoerlegging op grond van een bewijskrachtig document, worden gemachtigd om dwangbevelen uit te vaardigen die, zoals blijkt uit het arrest van 9 maart 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), niet kunnen worden erkend en ten uitvoer gelegd in een andere lidstaat.

- 📌 CJEU on the implications of its Judgment in *Pula Parking*: Joined cases C-267/19 and C-323/19, *Parking/Interplastics* ([conflict of laws](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – VOORNEMEN – Nederland – Rechtbank Midden-Nederland – 29 april 2020 (publ. 14.5.2020) - [ECLI:NL:RBMNE:2020:1825](#)

IPR - Peeters/Gatzen-vordering - Collectieve actie

Verordening (EU) nr. 1215/2012 (Brussel I-bis). Verordening (EG) nr. 864/2007 (Rome II). Gedaagde houdt 100% van de aandelen in bedrijf B. Bedrijf B op haar beurt houdt 100% van de aandelen in bedrijf A. Gedaagde was nauw betrokken bij de bedrijfsvoering van bedrijf A. Tussen 2004 en 2011 heeft gedaagde leningen verstrekt aan bedrijf A, oplopend tot in totaal ruim 8,1 miljoen euro. In de onderliggende financieringsovereenkomsten is de Duitse rechter aangewezen als de bevoegde rechter, en Duits recht als het toepasselijke recht. Naast het verstrekken van financiering stond gedaagde soms ook garant voor schulden van bedrijf A en deed zij stortingen op het kapitaal van bedrijf A.

Begin 2012 stopte gedaagde zonder vooraankondiging met deze financiële ondersteuning. Bedrijf A heeft daarop haar faillissement aangevraagd. Dat faillissement is vervolgens uitgesproken op 3 april 2012. Een curator is benoemd.

Het actief van de boedel is onvoldoende om alle schuldeisers van bedrijf A (volledig) te voldoen. Deze niet-voldane schuldeisers zijn gevestigd in diverse landen, waaronder Nederland, maar ook andere EU-landen en derde landen.

De curator stelt zijn vorderingen in ten behoeve van (en niet namens) de gezamenlijke schuldeisers. De bevoegdheid om dit te doen berust op jurisprudentie van de Nederlandse Hoge Raad, die aanvangt met het arrest “Peeters/Gatzen”, en heet daarom de “Peeters/Gatzen-vordering”. In het arrest van 8 september 2017 (ECLI:NL:HR:2017:2269) heeft de Hoge Raad prejudiciële vragen gesteld aan de het HvJEU over de rechtsmacht met betrekking tot dergelijke vorderingen.

Volgens de curator is Nederland het land waar de schade zich heeft voorgedaan als bedoeld in artikel 4 onder 1 Rome II-Vo (Erfolgsort; zie 7.2), en is dus Nederlands recht van toepassing. Gedaagde neemt kort gezegd het standpunt in dat Duits recht (als Erfolgsort) van toepassing is, omdat het getroffen vermogensbestanddeel van bedrijf A een bankrekening betrof waarop gedaagde de gelden ter beschikking stelde aan bedrijf A en die werd aangehouden bij een Duitse bank.

De voorgenomen vragen van uitleg staan onder punt 9 van de uitspraak. (zie ook: [ECLI:NL:RBMNE:2018:2163](#) en [ECLI:NL:RBMNE:2019:242](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Yelp and Facebook. The German and Dutch courts on reputational damage, jurisdiction and applicable law. ([GAVL](#))

RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad – 29 mei 2020 - [ECLI:NL:HR:2020:956](#)

Procedure tot fondsvorming ingevolge art. 11 lid 1 Verdrag en Protocol inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen (LLMC). Uitleg van LLMC; Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht. Verzoek tot fondsvorming en beperking van aansprakelijkheid (art. 642a lid 1 Rv en art. 8:750-759 BW). Rechtsmacht Nederlandse rechter op grond van art. 4-8 en 9 Verordening Brussel I-bis, art. 2-6 EVEX II-Verdrag en art. 3, onder a, Rv? Hoge Raad ziet af van het stellen van prejudiciële vragen aan het HvJEU.

COVID-19

- Corona and Private International Law: A Regularly Updated Repository of Writings, Cases and Developments ([conflict of laws](#))

LITERATUUR

Boek: Conflict of Laws and the Internet ([conflict of laws](#))

OVERIG

- Rechtspraak als lokkertje voor buitenlandse brievenbusfirma's? Sdu Nieuws Burgerlijk procesrecht, [2020/154](#)
- A Newly Released Commentary on the Rome III Regulation ([conflict of laws](#))

Landbouw en visserij (B)

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 14 mei 2020 – zaak C-663/18 – B S en C A – Frankrijk - [ECLI:EU:C:2020:383](#) – [conclusie](#)

Industriële verwerking van hennep – Elektrische sigaret

Verordening (EU) nr. 1307/2013. Verordening (EU) nr. 1308/2013. Artikelen 34 en 36 VWEU. Het geschil betreft het op de markt brengen in Frankrijk van een elektrische sigaret die de vloeistof cannabidiol (CBD) bevat, dat verkregen wordt uit de hennepplant. In tegenstelling tot de stof THC, dat ook verkregen wordt uit de hennepplant, heeft CBD, volgens de huidige stand van de wetenschap, geen psychotrope effecten. B.S. en C.A zijn directeur van het bedrijf dat deze elektrische sigaret op de markt brengt. Zij zijn op grond van de Franse regelgeving over hennep veroordeeld voor een strafbaar feit. De Franse strafrechter vraagt het Hof of Franse regelgeving die de teelt, de industriële verwerking van hennep en de handel daarin beperkt tot vezels en zaad, strookt met het EU-recht.

A-G: [Niet officiële vertaling] Verordening (EU) nr. 1307/2013 en Verordening (EU) nr. 1308/2013 zijn niet van toepassing op CBD (cannabidiol) olie.

Artikelen 34 en 36 staan in de weg aan een nationale regeling van een lidstaat waarin de invoer van CBD (cannabidiol) olie uit een andere lidstaat is verboden, voor zover die olie wordt verkregen uit de gehele hennepplant, en niet uitsluitend uit de vezels en zaden, aangezien volgens de huidige wetenschappelijke kennis niet is vastgesteld dat CBD-olie een psychotrope werking heeft.

Het is aan de nationale rechter om te onderzoeken of er een risico is bij gebruik van CBD op niet psychotrope bijwerkingen en om, als blijkt dat er wel sprake is van een bepaald risico dat de rechter nagaat of er een alternatieve maatregel kan worden genomen, zoals bijvoorbeeld het vaststellen van een maximum hoeveelheid CBD.

RECHTSPRAAK NL – CbB – Einduitspraak na prejudiciële verwijzing – na HvJ zaak C-98/18 Boer en zonen - 12 mei 2020 – ECLI:NL:CBB:2020:333

Verladen van vlees met een temperatuur van boven de 7 graden

Verordening 853/2004. Boete voor slachthuis vanwege verladen van vlees met een temperatuur boven 7 graden Celsius. Kan het vlees worden gekoeld in een koelwagen of dient dit in het slachthuis zelf plaats te vinden? Hoogte van de boete blijft ongewijzigd, ondanks dat een aantal overtredingen niet aan appellante kan worden tegengeworpen.

- Boetes voor verladen van vlees met een temperatuur boven de wettelijke norm, in: [NJB 2020/1334](#)

CONSULTATIE

EU-strategie voor dierenwelzijn (2012-2015): evaluatie, 23 maart 2020 - 15 juni 2020 ([EC](#))

LHBT-rechten

OVERIG

- FRA Director talks about LGBTI survey findings ([FRA](#))

EHRM factsheets

- Homosexuality: criminal aspects
- [Sexual orientation issues](#) (januari 2020)

Luchtvaart (c)

HvJ – CONCLUSIE A-G SAUGMANDSGAARD ØE – 14 mei 2020 – zaak C-30/19 – Braathens Regional Aviation – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:374 – conclusie

Extra veiligheidscontrole op binnenlandse vlucht van passagier op basis van uiterlijk – Discriminatie?

Samenvatting onder: [Discriminatie](#)

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-607/17 – Volotea/Commissie – ECLI:EU:T:2020:180 – persbericht – arrest

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-716/17 – Germanwings/Commissie – ECLI:EU:T:2020:181 – arrest

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-8/18 – easyJet Airline/Commissie – ECLI:EU:T:2020:182 – arrest

Steun aan Sardijnse luchthavens

Samenvatting onder: [Staatssteun](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 20 mei 2020 – [zaak C-146/20 - Corendon Airlines](#)

Vervroegen van een vlucht – Vlucht uitgevoerd? – Alternatief reisplan?

Verordening 261/2004. Vraag is o.a. of het vervroegen van de vlucht met 1 uur en 40 minuten betekent dat de vlucht niet is uitgevoerd in de zin van de verordening? Vormt een mededeling over de vervroeging van de vlucht tevens een aanbod van een alternatief reisplan in de zin van de verordening?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 26 mei 2020 – [zaak C-157/20 – Eurowings*](#)

Vakbondsstaking cabinepersoneel – Buitengewone omstandigheid?

Verordening 261/2004. Vraag is of en onder welke voorwaarden een vakbondsstaking van het cabinepersoneel van verweerster kan worden aangemerkt als een 'buitengewone omstandigheid' in de zin van de passagiersrechtenverordening.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 28 mei 2020 – [zaak C-148/20 - C-150/20 - Deutsche Lufthansa e.a.](#) *

PNR-richtlijn - Gebruik persoonsgegevens passagiers ter bestrijding terrorisme

Artikel 7 EU Handvest. Artikel 8 EU Handvest. In Duitsland is de Bundeskriminalamt aangewezen als passagiersinformatie-eenheid die bevoegd is de PNR-gegevens van de luchtvaartmaatschappijen te verzamelen, op te slaan en te verwerken, en die gegevens/resultaten aan de bevoegde instanties door te geven. Verzoekster heeft verweerster (Deutsche Lufthansa) verzocht om haar PNR-gegevens niet aan het Bundeskriminalamt door te geven. Verweerster heeft tot op heden geen gevolg gegeven aan dit verzoek. Verzoekster is van mening dat de bepalingen van de Duitse wet ter uitvoering van de PNR-richtlijn in strijd zijn met het Unierecht en dat de doorgifte van de gegevens bovendien afbreuk doet aan haar algemene persoonlijkheidsrecht in de vorm van het informatiele zelfbeschikkingsrecht. Verzoekster heeft tegen verweerster een verbodsactie ingesteld. Vraag is of de PNR-richtlijn verenigbaar is met de artikelen 7 en 8 van het Handvest.

RECHTSPRAAK NL – Parket bij de Hoge Raad - 3 april 2020 (publ. 22.5.2020) - [ECLI:NL:PHR:2020:368](#)

Verordening 261/2004. Cassatie tegen niet-appellabele beslissing kantonrechter; verplichting prejudiciële vragen te stellen (art. 267 derde alinea VWEU); uitbreiding cassatiegronden ex art. 80 lid 1 RO met klachten over strijd met Unierecht? Toepassing EU-Verordening 261/2004 als luchtvaartmaatschappij niet de contractuele wederpartij van de passagier is. De conclusie strekt tot verwerping van het cassatieberoep.

NOOT – bij HvJ 30 april 2020, [zaak C-191/19 Air Nostrum](#)

- Uitspraak Hof van Justitie over omboeking van een aansluitende vlucht ([Dirkzwager](#))
- Final destination counts – CJEU in Air Nostrum (C-191/19) ([ECLB](#))

NOOT – bij HvJ 30 april 2020, [zaak C-584/18 Blue Air](#)

Adequacy of travel documents - CJEU in Blue Air - Airlines Management Solutions (C-584/18) ([ECLB](#))

COVID-19

- Aanbeveling (EU) 2020/648 van de Commissie van 13 mei 2020 inzake vouchers die aan passagiers en reizigers worden aangeboden als alternatief voor terugbetaling van

geannuleerde pakketreizen en vervoersdiensten in het kader van de COVID-19-pandemie, [PB L 151 van 14.5.2020](#)

- Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende het geleidelijke herstel van het vervoer en de connectiviteit – COVID-19, [PB C 169 van 15.5.2020](#)
- Verordening (EU) 2020/696 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1008/2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap naar aanleiding van de COVID-19-pandemie, [PB L 165 van 27.5.2020](#)
- Vouchers for cancelled flights should be an (attractive) alternative to a cash refund – EU Commission’s Recommendation ([ECLB](#))
- Akkoord bereikt over steunpakket Lufthansa ([Europa-nu](#))
- Brussel: gedupeerde van geannuleerde vlucht mag geld terugvragen ([Europa-nu](#))
- Europese Commissie is akkoord met staatssteun aan Air France wegens corona ([Europa-nu](#))

WIKI

- [Wiki luchtvaartclaims](#)

Mededinging

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 7 mei 2020 – zaak C-132/19 PPU – Groupe Canal + / Commissie – [ECLI:EU:C:2020:355](#) – [conclusie](#)

Staatssteun – Geoblocking betaaltelevisie – Proportionaliteitsbeginsel

Artikel 101, lid 3 VWEU. Artikel 9 verordening 1/2003. In 2014 heeft de Europese Commissie een onderzoek uitgevoerd naar beperkingen inzake betaaltelevisie in het kader van licentieovereenkomsten tussen zes Amerikaanse studio's en de belangrijkste betaaltelevisiezoekers in de EU. Paramount heeft in dat verband toegezegd aan de Europese Commissie om een einde te maken aan geoblocking. Die toezegging is vastgelegd in een besluit van de Commissie. Canal + had echter een lopende licentieovereenkomst met Paramount waarbij Frankrijk exclusief werd toegewezen aan Canal +. Paramount is daarop teruggekomen na de toezegging aan de Europese Commissie. Canal + heeft nietigverklaring gevorderd van het besluit van de Commissie, maar het Gerecht van de EU heeft die vordering afgewezen. Canal + heeft daarop hogere voorziening ingesteld bij het Hof van Justitie.

A-G geeft het Hof in overweging: [Niet officiële vertaling] dat de Commissie onvoldoende rekening heeft gehouden met de belangen van derden die in het onderhavige geval, in het bijzonder worden geraakt aangezien Paramount reeds contractuele afspraken had gemaakt met derden, waaronder verzoeker. Daardoor heeft de Europese Commissie het proportionaliteitsbeginsel geschonden. Het Gerecht heeft ten onrechte geoordeeld dat het besluit van de Europese Commissie geen tekortkomingen bevatte. De A-G stelt voor het derde middel niet ontvankelijk te verklaren en het vierde middel wel ontvankelijk te verklaren.

GERECHT EU – ARREST – 28 mei 2020 – zaak T-399/16 – CK Telecoms UK Investments / Commissie – [ECLI:EU:T:2020:217](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Overname – Mobiele telefoons

Verordening (EG) nr. 139/2004. CK Telecoms UK Investments vordert nietigverklaring van een besluit van de Europese Commissie van 11 mei 2016 waarbij de voorgenomen verwerving van Telefónica Europe door Hutchison in haar geheel werd verboden.

Het Gerecht verklaart het besluit nietig waarbij de Commissie heeft geweigerd in te stemmen met de voorgenomen overname van Telefónica UK door Hutchison 3G UK op de markt voor mobiele telefoons.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 14 mei 2020 – zaak C-151/20 – Nordzucker e.a.

Ne-bis-in-idem beginsel in het mededingingsrecht

Samenvatting onder: Ne bis in idem

LITERATUUR

Mr. S. van der Heul, 'De ACM leidraad tariefafspraken zzp'ers: de ACM vs. Europees kartelverbod?', NtER 2020-3-4

Milieu, natuur, duurzame energie (B)

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-15/19 – Azienda Municipale Ambiente – Italië – ECLI:EU:C:2020:371 – conclusie – arrest

Kosten van storten afvalstoffen – Bestaande stortplaatsen – Nazorg van dertig jaar

Richtlijn 1999/31/EG. In het kader van de afvalstoffenwetgeving moeten de oorspronkelijke houders van afvalstoffen in beginsel de kosten van het afvalbeheer dragen. Volgt hieruit echter dat de exploitant van een stortplaats achteraf betaling van extra kosten kan eisen van een onderneming die in het verleden afvalstoffen voor verwijdering heeft afgegeven, wanneer de exploitatiekosten van de stortplaats als gevolg van de vaststelling van de afvalstortrichtlijn stijgen?

Deze vraag wordt in het onderhavige geval opgeworpen omdat de in 1999 vastgestelde afvalstortrichtlijn voorziet in een nazorg van ten minste dertig jaar na de sluiting van een stortplaats, terwijl voor de betrokken stortplaats in nationaal recht voorheen slechts was voorzien in tien jaar nazorg.

Hof: De artikelen 10 en 14 van richtlijn 1999/31/EG verzetten zich niet tegen de uitlegging van een nationale bepaling volgens welke stortplaatsen die op het tijdstip van de omzetting van deze richtlijn in gebruik waren, moeten worden onderworpen aan de uit die richtlijn voortvloeiende verplichtingen, in het bijzonder aan een verlenging van de periode van nazorg van die stortplaatsen, zonder dat onderscheid hoeft te worden gemaakt naargelang de datum waarop het afval is opgeslagen of een maatregel hoeft te worden getroffen om de financiële impact van die verlenging voor de houder van het afval in te dammen.

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-189/19 – Spenner – Duitsland – ECLI:EU:C:2020:381 – geen conclusie – arrest

Broeikasgasemissierechten

Richtlijn 2003/87/EG. Besluit 2011/278/EU. Het betreft een verzoek om kosteloze toewijzing van broeikasgasemissierechten aan een installatie voor de productie van cementklinker.

Hof: Artikel 9, lid 9, van besluit 2011/278/EU is niet van toepassing op aanzienlijke capaciteitsuitbreidingen van een gevestigde installatie die hebben plaatsgevonden vóór de overeenkomstig artikel 9, lid 1, van dat besluit vastgestelde referentieperiode.

Artikel 9, lid 1, van besluit 2011/278 moet aldus worden uitgelegd dat het de bevoegde nationale autoriteit niet verplicht om zelf de relevante referentieperiode voor de beoordeling van de historische activiteitsniveaus van een installatie te bepalen.

HvJ – ARREST – 28 mei 2020 – zaak C-535/18 – Duitsland - Land Nordrhein-Westfalen – ECLI:EU:C:2020:391 – conclusie – arrest

Milieueffectbeoordeling – Inspraakrecht - Toestand van oppervlakte- en grondwaterlichamen

Richtlijn 2011/92/EU. Richtlijn 2000/60/EG. Verdrag van Aarhus. Onder welke omstandigheden kan een particulier de geldigheid van een bestuursrechtelijk besluit tot goedkeuring van een groot wegenbouwproject aanvechten omdat niet is voldaan aan de vereisten van de milieuwetgeving van de Unie? Deze Duitse zaak gaat over EU-richtlijn 2011/92 inzake de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (MEB-richtlijn) en de kaderrichtlijn water (2000/60/EG).

Door de vragen van de verwijzende rechter wordt het Hof wederom verzocht om zich niet alleen te buigen over de vraag betreffende de omvang van het recht op beroep van burgers in milieuaangelegenheden, maar ook over andere vragen inzake het materiële milieurecht van de Unie, in het bijzonder de vraag waarin een achteruitgang van een waterlichaam in de zin van de kaderrichtlijn water bestaat.

Hof: Artikel 11, lid 1, onder b), van richtlijn 2011/92/EU staat het de lidstaten toe te bepalen dat een verzoek tot nietigverklaring van het besluit tot goedkeuring van een project waarbij een procedurefout is gemaakt die de inhoud ervan niet aantast, slechts ontvankelijk is indien de verzoeker door de betrokken onregelmatigheid geen gebruik kon maken van zijn recht op inspraak bij de besluitvorming inzake milieuaangelegenheden dat hem in artikel 6 van deze richtlijn wordt gewaarborgd.

Artikel 4 van richtlijn 2000/60/EG, staat eraan in de weg dat het onderzoek door de bevoegde autoriteit naar de naleving van de erin vastgelegde verplichtingen, waaronder die om achteruitgang te voorkomen van de toestand van oppervlakte- en grondwaterlichamen waarvoor een project gevolgen heeft, pas kan plaatsvinden nadat dit project is goedgekeurd.

Artikel 6 van richtlijn 2011/92 moet aldus worden uitgelegd dat de informatie die tijdens de procedure tot goedkeuring van een project aan het publiek beschikbaar moet worden gesteld, de nodige gegevens moet bevatten ter beoordeling van de gevolgen van dit project voor het water aan de hand van de voorwaarden en verplichtingen die zijn bepaald in met name artikel 4, lid 1, van richtlijn 2000/60.

Artikel 4, lid 1, onder b), i), van richtlijn 2000/60 moet aldus worden uitgelegd dat er geacht moet worden sprake te zijn van een achteruitgang van de chemische toestand van een grondwaterlichaam ten gevolge van een project bij ten eerste de overschrijding van ten minste één van de kwaliteitsnormen of drempelwaarden in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 2006/118/EG en ten tweede een voorzienbare verhoging van de concentratie van een verontreinigende stof terwijl de daarvoor vastgestelde drempel reeds is overschreden. De op elk monitoringspunt gemeten waarden moeten ieder apart in aanmerking worden genomen.

Artikel 1, eerste alinea, onder b), en tweede alinea, eerste streepje, alsook artikel 4, lid 1, onder b), van richtlijn 2000/60, gelezen tegen de achtergrond van artikel 19 VEU en artikel 288 VWEU, moeten aldus worden uitgelegd dat de leden van het door een project geraakte publiek voor de bevoegde nationale rechterlijke instanties niet-nakoming moeten kunnen aanvoeren van de verplichtingen om achteruitgang van waterlichamen te voorkomen en de toestand ervan te verbeteren, indien zij door die niet-nakoming rechtstreeks worden geraakt.

HvJ – ARREST – 28 mei 2020 – zaak C-654/18 – Interseroh – Duitsland – ECLI:EU:C:2020:398 – conclusie – arrest

Vervoer van afvalstoffen - Indeling van mengsel van afval van papier, karton en papierproducten – "groen" afval? – Flexibele controleprocedure?

Verordening (EG) nr. 1013/2006. Code B3020 van bijlage IX bij het Verdrag van Bazel. De verwijzende rechter wil weten of een afvalstroom die hoofdzakelijk bestaat uit papierproducten moet worden aangemerkt als zogenaamd „groen” afval en derhalve onderworpen is aan de in deze verordening opgenomen flexibele controleprocedure. Tevens vraagt de verwijzende rechter of dit afval nog als „groen” kan worden aangemerkt wanneer het maximaal 10% stoorstoffen bevat.

Hof: Artikel 3, lid 2, onder a), van verordening (EG) nr. 1013/2006 is niet van toepassing op een mengsel van afval van papier, karton en papierproducten waarvan elk type afvalstof valt onder een van de eerste drie streepjes van code B3020 van bijlage IX bij het Verdrag inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan – dat is ondertekend te Bazel op 22 maart 1989 en namens de Europese Gemeenschap is goedgekeurd bij besluit 93/98/EEG van de Raad van 1 februari 1993 –, welke code is overgenomen in bijlage V, deel 1, lijst B, bij deze verordening, en dat maximaal 10 % stoorstoffen bevat.

Artikel 3, lid 2, onder b), van verordening nr. 1013/2006, is van toepassing op een dergelijk mengsel van afvalstoffen voor zover, ten eerste, dit mengsel geen stoffen bevat die vallen onder het vierde streepje van code B3020 van bijlage IX bij dat verdrag, welke code is overgenomen in bijlage V, deel 1, lijst B, bij die verordening, en er, ten tweede, is voldaan aan de voorwaarden van punt 1 van bijlage III A bij die verordening, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

NOOT – bij Hoge Raad, 19 december 2020, [ECLI:NL:HR:2019:2006](#) (Urgenda)

- Vincent Dupont, "Recht en politiek in de klimaatzaken", *Netherlands Journal of Legal Philosophy*, 1, 2020):79-94
- Mr. dr. B.A. Kuiper-Slendeboek, 'Opwarming van het klimaat als onrechtmatige daad?', *TVP 2020*, p. 25-30

CONSULTATIE

- Vervoer van afvalstoffen – evaluatie en herziening van de EU-regels, 7 mei 2020 - 30 juli 2020 ([EC](#))
- Klimaatdoelstellingsplan 2030, 31 maart 2020 - 23 juni 2020 ([EC](#))

EHRM factsheet

- [Environment](#)

Ne bis in idem (B – S)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 14 mei 2020 – [zaak C-151/20 - Nordzucker e.a.](#)

Ne-bis-in-idem – Boete opgelegd door twee nationale mededingingsautoriteiten - GMO suiker

Artikel 101 VWEU. Verordening (EG) nr. 1/2003. Artikel 50 EU Handvest. Verordening (EG) nr. 1184/2006. Verordening nr. 26/1962. Verordening (EU) nr. 1308/2013. Verordening (EG) nr. 318/2006. De drie verweerders zijn belangrijke suikerproducenten in Europa. Het Duits federaal bureau voor mededingingsregelingen heeft de tweede verweerster een boete opgelegd omdat zij samen met de andere verweersters zouden hebben gehandeld volgens het "thuismarktbeginsel" op de suikermarkt. Dit houdt in dat zij hebben afgesproken om elkaars hoofdafzetgebieden niet te betreden. Daarna heeft de Oostenrijkse federale mededingingsautoriteit t.a.v. dezelfde feiten - maar gericht op de gevolgen voor de Oostenrijkse suikermarkt - o.a. een boeteoplegging gevorderd ten laste van de tweede verweerster. De rechter in eerste aanleg heeft de vordering afgewezen vanwege het ne-bis-in-idembeginsel. De federale mededingingsautoriteit heeft hoger beroep ingesteld tegen deze uitspraak. Volgens de federale mededingingsautoriteit is het door verweersters aangevoerde ne-bis-in-idembeginsel niet relevant, aangezien de mededingingsautoriteit alleen is opgetreden tegen afspraken waarvan de gevolgen beperkt zijn gebleven tot de Duitse markt. Het is volgens het Unierecht toegestaan dat nationale autoriteiten parallel sancties opleggen voor inbreuken die zich tot meerdere lidstaten uitstrekken, op voorwaarde dat de geldboeten beperkt blijven tot de gevolgen op hun respectieve grondgebieden.

Vraag is o.a. of het derde criterium - hetzelfde beschermde rechtsgoed - ook moet worden toegepast wanneer mededingingsautoriteiten van twee lidstaten bevoegd zijn om naast de nationale rechtsregels ook dezelfde Europese rechtsregels (artikel 101 VWEU) toe te passen?

NOOT – bij prejudiciële verwijzing – Frankrijk – 16 april 2020 – zaak C-88/20 - ENR Grenelle Habitat e.a.

Nieuwe prejudiciële verwijzingen naar HvJ EU over ne bis in idem (Bijzonder strafrecht)

EHRM factsheet

Right not to be tried or punished twice

Overlevering en uitlevering

GERECHT EU – ARREST – 28 mei 2020 – zaak T-701/18 – Campbell/Commissie – ECLI:EU:T:2020:224 – arrest

EAB – Weigering toegang tot documenten van de Commissie betreffende de naleving of niet-naleving door Ierland

Samenvatting onder: Toegang tot documenten

Prejudiciële procedure HvJ

WIKI

 Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU

Privacy en persoonsgegevens (B-C-S)

EHRM – ARREST – 26 mei 2020 – P.T. t. Moldavië – persbericht – arrest (niveau 2) – 1122/12 - ECLI:CE:ECHR:2020:0526JUD000112212

Recht op privéleven - Toegang tot persoonlijke medische gegevens

Artikel 8 EVRM. Klager, geboren in 1978, is hiv-positief. In 2011 ontving hij een certificaat dat hem vrijstelde van militaire dienst. Het certificaat vermeldt op welke specifieke sectie uit de Medische Standaarden de vrijstelling berust; deze Medische Standaarden zijn gepubliceerd in het Moldavische staatsblad. Bij het vernieuwen van zijn identiteitskaart heeft Klager het vrijstellingscertificaat getoond, waartoe hij krachtens wettelijke verplichting ook gehouden was. Klager wenst aanpassing van de in het vrijstellingscertificaat opgenomen gegevens, maar stelt dat dat onmogelijk is. In 2010 heeft het Moldavische Supreme Court immers een vergelijkbaar wijzigingsverzoek afgewezen op grond van argumenten die ook in zijn geval op gaan.

EHRM: uit de door Klager aangehaalde zaak uit 2010 volgt dat in Moldavië voor hem feitelijk geen effectieve rechtsgang openstond, zodat zijn klacht ontvankelijk is. Het opnemen van medische gegevens in een certificaat dat in een aantal bij wet geregelde gevallen aan derden getoond moet worden vormt een inbreuk op het recht op een privéleven. Behalve dat voor deze inbreuk geen rechtvaardiging of reden is genoemd is er ook sprake van disproportionaliteit. Derden, waaronder potentiële werkgevers, kunnen in een voorkomend geval achterhalen welk soort ziekte klager heeft, ook al hebben zij ogenschijnlijk geen belang bij toegang tot deze informatie. Schending art. 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 26 mei 2020 – Marina t. Roemenië – persbericht – arrest (niveau 3) – ECLI:CE:ECHR:2020:0526JUD005046914

Schending artikel 8 EVRM – Radio-uitzending over privéleven van politieagent is geen zaak van publiek belang

Artikel 8 EVRM. De klager beroept zich op schending van artikel 8 EVRM omdat een radiozender een brief had voorgelezen met daarin persoonlijke informatie over de klager en zijn ex-vrouw, zonder dat zij daarvan wisten. Hoewel de radiozender een rectificatie uitzond toen zij beseften dat de informatie vals was, werd de civielrechtelijke claim die de klager tegen de radiozender aanspande verworpen. Het nationale gerecht oordeelde namelijk dat gevallen waarin het publieke debat aangaande publieke figuren aan de orde is, deze publieke figuren een grotere tolerantie moeten hebben als het aankomt op de bescherming van hun privacy. Destijds was de klager werkzaam als politieagent en niet bekend bij het publiek.

Het hof oordeelt dat het nationale gerecht de verschillende belangen onvoldoende heeft afgewogen; te weten het recht op het uiten van ideeën aan de ene kant en het recht op bescherming van iemands rechten en reputatie aan de andere kant. Het hof overweegt daarbij dat het nationale gerecht geen rekening heeft gehouden met de daadwerkelijke inhoud van de informatie, de bijdrage daarvan aan het publieke debat en het gebrek aan een feitelijke onderbouwing van de informatie. Bovendien heeft het nationale gerecht volgens het hof niet gemotiveerd waarom de klager meer zou moeten accepteren in het kader van de bescherming van zijn privéleven enkel gelet op het feit dat hij politieagent was, en bovendien niet bekend was bij het publiek. Het hof komt tot een schending van artikel 8 EVRM. De klacht ten aanzien van de partijdigheid van de nationale rechters omdat zij ook in de civiele zaak van de ex-vrouw van de klager hadden opgetreden verklaart het hof echter ongegrond.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Ierland – 1 mei 2020 – zaak C-140/20 - Commissioner of the Garda Síochána and Others

Metagegevens – Bewijsmateriaal strafbare feiten

Richtlijn 95/46/EG. Richtlijn 2002/58/EG. Richtlijn 2006/24/EG. Verzoeker is door een jury veroordeeld voor moord, waarvoor hij een levenslange gevangenisstraf opgelegd heeft gekregen. G.D. heeft zijn schuld altijd ontkend. Tevergeefs betwist verzoeker dat het Openbaar Ministerie bewaarde telefoniegegevens als bewijs kon gebruiken. Tegelijkertijd heeft verzoeker de huidige civiele procedure ingeleid waarin hij in rechte opkomt tegen een aantal bepalingen van de wet van 2011 op grond waarvan die metagegevens inzake telefonie werden bewaard en geraadpleegd. Verzoeker vordert ongeldigverklaring van de relevante wettelijke bepaling, zodat hij in het hoger beroep tegen zijn veroordeling kan betogen dat de telefoniegegevens tijdens zijn proces niet als bewijs hadden mogen worden toegelaten, waardoor zijn veroordeling op losse schroeven komt te staan. De vraag is o.a. of een universele regeling inzake gegevensbewaring – zelfs met strikte beperkingen voor bewaring en toegang – op zich in strijd is met het Unierecht.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 28 mei 2020 – zaak C-148/20 - C-150/20 - Deutsche Lufthansa e.a. *

PNR-richtlijn - Gebruik persoonsgegevens passagiers ter bestrijding terrorisme.

Samenvatting onder: Luchtvaart

RECHTSPRAAK NL - Rechtbank Noord-Nederland - 28 april 2020 – (publ. 8.5.2020) - ECLI:NL:RBNNE:2020:1828

Niet-geanonimiseerd vonnis van derde overgelegd in ontruimingsprocedure - Strijd met AVG?

Verordening (EU) 2016/679. Stichting Nijestee heeft het niet-geanonimiseerde ontruimingsvonnis van de kantonrechter te Groningen van 23 juni 2017 overgelegd in een procedure tegen een andere huurder van een woning in dezelfde buurt. De huurder van de woning weigerde eveneens medewerking aan de uitvoering van planmatig onderhoud. Volgens Nijestee was het tegen eiser

gewezen ontruimingsvonnis relevant. Eiser heeft zich op het standpunt gesteld dat Nijestee daarmee onrechtmatig jegens haar heeft gehandeld door privégegevens aan derden kenbaar te maken. Eiser heeft daarom een verbod gevorderd om haar persoonsgegevens vervat in een door de kantonrechter te wijzen vonnis aan derden te verstrekken.

2.4.5. Tussen partijen is niet in geschil dat het overleggen van een niet-geanoniseerd vonnis in een andere procedure valt onder het begrip verwerken van persoonsgegevens van [eiser]. In het kortgedingvonnis van de kantonrechter van 23 juni 2017 staan immers haar naam en adres genoemd. Artikel 4 AVG noemt verspreiden als een wijze van verwerking. Artikel 6 van de AVG bepaalt dat verwerking van persoonsgegevens alleen is toegestaan indien aan een van de voorwaarden die in artikel 6 AVG worden genoemd is voldaan, bijvoorbeeld omdat betrokkene daarvoor toestemming heeft gegeven. De kantonrechter is van oordeel dat het op de weg van Nijestee ligt om feiten en omstandigheden te stellen en bij betwisting te bewijzen, waaruit kan worden afgeleid dat de verwerking rechtmatig is. Hetgeen door Nijestee in dat verband naar voren is gebracht in de onderhavige procedure is ontoereikend. Het mag zo zijn dat de door [eiser] aan de kantonrechter ten behoeve van het verkrijgen van een rechterlijk oordeel verstrekte persoonsgegevens zijn neergelegd in een in het openbaar uitgesproken vonnis. Maar hieruit mag niet de toestemming van [eiser] worden afgeleid voor verdere verspreiding van haar persoonsgegevens. Mede om deze reden worden vonnissen gewezen tegen natuurlijke personen altijd in geanoniseerde vorm gepubliceerd op rechtspraak.nl.

2.4.6. Het zonder haar toestemming van [eiser] of zonder andere geldige reden verspreiden van haar persoonsgegevens door Nijestee is daarmee in strijd met de AVG en jegens [eiser] onrechtmatig. De onder IV ingestelde vordering van [eiser] kan worden toegewezen. Zonder toelichting die niet is gegeven valt immers ook niet in te zien waarom het verbod te ruim zou zijn geformuleerd.

- Woningcorporatie verspreidt een niet-geanoniseerd vonnis en handelt daarmee in strijd met de AVG ([Sdu Nieuws Burgerlijk procesrecht, 2020/160](#))
- Verspreiden niet-geanoniseerd vonnis is schending AVG ([Privacyweb](#))

RECHTSPRAAK NL – CbB – 21 april 2020 – [ECLI:NL:CBB:2020:298](#)

Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak

Verordening (EU) 2016/679. Voor besluiten van de Kamer van Koophandel op grond van de AVG is niet het College maar de rechtbank (met hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak) bevoegd. Kennelijke omissie wetgever. Wetshistorische en wetssystematische motivering College. Onbevoegdverklaring College en doorzending aan bevoegde rechtbank.

- AVG en Rechtsmachtverdeling volgens CbB, in: [Sdu Nieuws Omgevingsrecht 2020/158](#)

NOOT – bij EHRM [Gaughran t. het VK en Trajkovski en Chipovski t. Noord-Macedonië](#)

The ECHR and the right to have a criminal record and a drink-drive history erased ([Strasbourg observers](#))

COVID-19

- Algemene vragen over temperaturen tijdens corona ([AP](#))
- Anonymization by decentralization? The case of COVID-19 contact tracing apps ([European law blog](#))
- Covid-19: A New Struggle over Privacy, Data Protection and Human Rights? ([European law blog](#))

Autoriteit persoonsgegevens

- AP beoordeelt tijdelijke wet telecomdata op waarborgen privacy ([AP](#))

- AP toetst voorstel delen telecomdata ([AP](#))

LITERATUUR

Oskar J. Gstrein , Right to be forgotten: european data imperialism, national privilege, or universal human right? in: [Review of European Administrative Law \(REALaw\) 2020, nr. 1](#)

EHRM Factsheets

- [Surveillance at workplace](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Mass surveillance](#)
- [Protection of personal data](#)
- [Protection of reputation](#)
- [Right to the protection of one's image](#)

OVERIG

- AP start onderzoek naar TikTok ([AP](#))
- Boezelman en J.R.J. Gijsen, Het belang van privacy in het strafrecht Over (on)terechte exposure op Rechtspraak.nl en de gevolgen daarvan, in: [TBS&H 2020, nr. 2](#)
- De data uit uw auto ([NJB](#))
- EDPB: "Cookiemuur is geen vrije keus en dus niet toegestaan" ([privacyweb](#))

WIKI

- [Wiki AVG](#)

Procedure HvJ

HvJ – ARREST – 28 mei 2020 – zaak C-309/19 P – Asociación de fabricantes de morcilla de Burgos/Commissie – ECLI:EU:C:2020:401 – geen conclusie – arrest

Beschermde oorsprongsbenaming Bloedworst – Kennelijk niet-ontvankelijk - Handtekening

Artikel 73, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht. Met haar hogere voorziening verzoekt de vereniging van fabrikanten van bloedworst te Spanje om vernietiging van de beschikking van het Gerecht van de Europese Unie van 14 februari 2019, Asociación de fabricantes de morcilla de Burgos/Commissie, in zaak T-709/18 waarbij het Gerecht haar beroep tot nietigverklaring van uitvoeringsverordening (EU) 2018/1214 tot inschrijving van een naam in het register van beschermde oorsprongsbenamingen en beschermde geografische aanduidingen [„Morcilla de Burgos” kennelijk niet-ontvankelijk heeft verklaard. Het Hof wijst de hogere voorziening af.

Procesrecht en recht op een eerlijk proces

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 15 april 2020 - Kuyt t. Nederland – 19365/19 - statement of facts

Praktijk Hoge Raad voor behandeling strafzaken – Andere rechters doen mee met beraadslagingen – Gerecht dat bij wet is ingesteld? - Onafhankelijk en onpartijdig gerecht?

Artikel 6 EVRM. Klagster is door het Gerechtshof veroordeeld tot twee weken gevangenisstraf voor het verstoren van een gemeenteraadsvergadering in Zeist. Zij heeft cassatieberoep ingesteld, welk beroep is verworpen. Zij klaagt over de praktijk bij de Hoge Raad om rechters (reservisten) te laten deelnemen aan beraadslagingen ook als zij geen deel uitmaken van de formatie waaraan de zaak is

toegewezen. De Hoge Raad beslist in meervoudige kamer van drie of vijf rechters maar de raadkamer wordt ook "bijgewoond" door andere leden van de Hoge Raad (in dit geval van de afdeling strafrecht). Zij bewaken in het bijzonder de rechtseenheid. Vraag die voorligt is of dit wel past binnen "onafhankelijk en onpartijdig" college.

Volgens klagster is artikel 6 EVRM geschonden omdat het cassatieberoep niet behandeld zou zijn door een "gerecht dat bij wet is ingesteld" doordat ook andere rechters dan de rechters die statutair zijn vastgelegd, de zaak hebben bekeken. Daarmee zou de behandeling niet onpartijdig en niet onafhankelijk zijn.

a EHRM verklaart klacht over 'reservisten' bij de Hoge Raad ontvankelijk (NJB)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel

EHRM – ARREST – 5 mei 2020 - Madzarovic e.a. t. Montenegro – persbericht – arrest (niveau 3) - 54839/17 - 71093/17 - ECLI:CE:ECHR:2020:0505JUD005483917

Recht op eerlijke proces - Gevolgen (gedeeltelijke) intrekking hoger beroep

Artikel 6 EVRM. De vennootschap van klagers gaat eind 2006 een lening aan bij een Oostenrijkse bank. Bij beslissingen van 10 oktober en 8 november 2013 oordeelt het Commercial Court te Podgorica (Montenegro) onder meer dat de vennootschap tekort is geschoten in de nakoming van haar verplichtingen jegens de bank en dat de bank de aan haar verpande aandelen van de vennootschap in een beleggingsfonds verkrijgt. Op respectievelijk 25 en 26 november 2013 worden beide beslissingen nader verduidelijkt middels een rectificatie. De vennootschap komt op 2 en 24 december 2013 in hoger beroep van zowel de oorspronkelijke als de gerectificeerde beslissingen. Vervolgens verkoopt de bank op 9 januari 2014 de desbetreffende aandelen in het beleggingsfonds aan een derde, X. Een en ander leidt (ook) tot een bestuurderswissel binnen de vennootschap, welke wordt ingeschreven in het handelsregister op 20 januari 2014. Tegen die inschrijving komen klagers in hoger beroep. Hangende dit hoger beroep trekt X het hoger beroep tegen de beslissingen van 8 november en 25 november 2013 in alsmede de volmacht van de advocaat van de vennootschap. Het Court of Appeal oordeelt op 18 februari 2014 dat het hoger beroep tegen de beslissingen van oktober en november 2013 faalt, deels op inhoudelijke gronden en deels vanwege de intrekking. Bij beslissing van 18 november 2016 wijst het constitutionele hof de klachten tegen deze gang van zaken van de hand.

EHRM: Klagers zijn ontvankelijk, ook al waren zij geen partij in de onderhavige (civiele) procedures. Voor zover zij klagen over de rechtsgang ter zake van de beslissing van 10 oktober 2013 dan wel de rectificatie van 25 november 2013 zijn zij niet-ontvankelijk. De vennootschap is weliswaar in hoger beroep gekomen van beide beslissingen, maar feitelijk ging het om de beslissing van 10 oktober 2013; tegen de rectificatie zijn geen inhoudelijke bezwaren geuit. Nu het Court of Appeal ter zake van de beslissing van 10 oktober 2013 een inhoudelijk gemotiveerd oordeel heeft gegeven kan niet worden gezegd dat klagers' recht op toegang tot een eerlijk proces is geschonden, ongeacht het oordeel dat het hoger beroep tegen de rectificatiebeslissing faalde omdat dit was ingetrokken. Dat ligt anders voor de beslissing van 8 november 2013 en de rectificatiebeslissing van 26 november 2013 omdat het Court of Appeal dienaangaande vanwege de intrekking niet aan een inhoudelijk oordeel is toegekomen. Betwijfeld kan worden of deze beperking van het recht op toegang geoorloofd was, ook gelet op (onder meer) het feit dat klagers hoger beroep tegen het besluit tot inschrijving in het handelsregister hebben aangetekend en het Court of Appeal daarvan op de hoogte hebben gesteld alsmede dat krachtens het geldende nationale recht het instellen van hoger beroep schorsende werking heeft voor de aangevochten beslissing. Bovendien is gebleken dat de gerezen onduidelijkheid over de vertegenwoordiging van de vennootschap in een andere procedure waarbij de vennootschap was betrokken voor het Commercial Court aanleiding was de behandeling van de zaak aan te houden. Ook echter indien van de geoorloofdheid van deze beperking zou worden uitgegaan is geenszins toegelicht dat deze proportioneel is. Schending van artikel 6 EVRM. Aan beoordeling van het beroep op artikel 1 eerste protocol wordt niet toegekomen.

EHRM – ARREST – 26 mei 2020 - Koulias t. Cyprus – persbericht – arrest (niveau 3) - 48781/12 - ECLI:CE:ECHR:2020:0526JUD004878112

Rechterlijke onpartijdigheid – Subjectieve en objectieve test

Artikel 6 EVRM. De zaak betreft een klacht tegen het ontbreken van een onpartijdige rechter in een procedure tegen klager voor laster. De zoon van de rechter werkt voor de rechtenfirma die de tegenpartij (de appellant) vertegenwoordigt.

Het hof oordeelt dat rechters zich in dergelijke omstandigheden niet automatisch hoeven te verschonen. Wel moet elke omstandigheid die een schijn van partijdigheid kan opleveren bij de aanvang van de procedure bekend worden gemaakt. Deze procedurele regel is belangrijk voor het waarborgen van de objectieve en subjectieve onpartijdigheid.

Klager is pas na afloop van de procedure bekend geworden met de link tussen de zoon van de rechter en de rechtenfirma die de tegenpartij vertegenwoordigt. Daarmee is sprake van een objectief gerechtvaardigde vrees dat de rechter niet onpartijdig is; er is een schijn van partijdigheid ontstaan. Het hof stelt een schending vast van het recht op een eerlijk proces.

EHRM – ARREST – 28 mei 2020 – Farzaliyev t. Azerbeidzjan – persbericht – arrest (niveau 2) - 29620/07 - ECLI:CE:ECHR:2020:0528JUD002962007

Schadevergoedingsprocedure in strijd met het Verdrag - Onschuldpresumptie

Artikel 6 EVRM. Klager, voormalige Minister President van de NAR (Nakhchivan Autonome Republiek) in Azerbeidzjan is aangeklaagd voor verduistering van overheidsmiddelen. Alhoewel hij niet strafrechtelijk werd veroordeeld, werd in de civiele procedure bepaald dat hij het verduisterde bedrag moest terug betalen. Klager klaagt dat de civiele rechter is uitgegaan van de informatie van de openbaar aanklager, terwijl hij uiteindelijk niet strafrechtelijk is veroordeeld. Daarnaast klaagt hij dat de civiele claim niet rechtmatig is, nu deze is gebaseerd op strafrechtelijke regelgeving en niet civielrechtelijke regelgeving. Verder dient de civiele claim te worden afgewezen nu er sprake is van overschrijding van de redelijke termijn.

Het Hof is met de klager van oordeel dat artikel 6 EVRM is geschonden, omdat hij geen eerlijk proces heeft gehad. Er is niet gerespondeerd op zijn verweer met betrekking tot de toepasselijke wetgeving in de schadevergoedingsprocedure en de onschuldpresumptie is geschonden nu in de uitspraak waarin klager is veroordeeld tot betaling van het verduisterde bedrag onmiskenbaar is uitgegaan van een gepleegd strafbaar feit, terwijl hij niet de mogelijkheid heeft gehad zijn verdedigingsrechten uit te oefenen en bovendien niet strafrechtelijk is veroordeeld.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – 14 mei 2020 – Mraovic t. Kroatië – persbericht – arrest (niveau 2) - 30373/13 - ECLI:CE:ECHR:2020:0514JUD003037313

EHRM benadrukt belang van bescherming privéleven van een slachtoffer bij verkrachtingsprocedures

Artikel 6 EVRM. In 2005 meldde een lokale basketbalspeelster bij de politie dat klager haar seksueel had misbruikt. Klager werd onmiddellijk gearresteerd op verdenking van verkrachting en de lokale politie publiceerde een persverklaring waarin de identiteit van het slachtoffer werd onthuld. Klager is schuldig bevonden aan verkrachting en veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf. Tijdens de procedure heeft klager tweemaal verzocht om de zaak in een openbare terechtzitting te behandelen om te zorgen voor objectieve berichtgeving. De rechtbank wees zijn verzoeken af, omdat het van oordeel was dat uitsluiting van het publiek noodzakelijk was voor de bescherming van het privéleven van het slachtoffer.

In het onderhavige geval was de Staat, hoewel het slachtoffer interviews had gegeven in nationale kranten, naar het oordeel van het Hof niettemin gehouden haar te beschermen tegen secundaire victimisatie. In haar verklaringen aan de media had het slachtoffer controle over de informatie die ze deelde, terwijl dat tijdens de procedure niet mogelijk is. Het kruisverhoor van het slachtoffer

tijdens de behandeling was inderdaad zeer gevoelig omdat het noodzakelijkerwijs informatie opleverde over de meest intieme aspecten van haar leven. Het Hof erkent ook dat de Staat in dit geval verplicht was het slachtoffer een nog hogere mate van bescherming te bieden, aangezien de politie haar privacy had geschonden door haar persoonlijke informatie aan het begin van de zaak onrechtmatig te publiceren. Het Hof oordeelt aldus dat de beslissing van de nationale rechter, inhoudende dat de procedure niet in het openbaar zou worden gehouden, niet onverenigbaar is met de rechten van klager en dat het redelijk was om te oordelen dat die benadering vereist was voor de bescherming van het privéleven van het slachtoffer. Geen schending van artikel 6, lid 1, van het verdrag.

EHRM – ARREST – 28 mei 2020 – Farzaliyev t. Azerbeidzjan – persbericht – arrest (niveau 2) - [29620/07](#) - [ECLI:CE:ECHR:2020:0528JUD002962007](#)

Schadevergoedingsprocedure in strijd met het Verdrag – Onschuldpresumptie

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces - civiel](#)

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 15 april 2020 - Kuyt t. Nederland – 19365/19 - [statement of facts](#)

Praktijk Hoge Raad voor behandeling strafzaken – Andere rechters doen mee met beraadslagingen – Gerecht dat bij wet is ingesteld? - Onafhankelijk en onpartijdig gerecht?

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces](#)

COVID-19

Changes to Italian Criminal Justice may Affect Right to a Fair Trial ([liberties.eu](#))

Rechtsbeginselen EU

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Primacy of EU Law over National Law – German Federal Constitutional Court Judge Comments On Unified Patent Court Decision ([patentblog](#))

On February 13, 2020 the German Federal Constitutional Court decided that the German law ratifying the Agreement on a Unified Patent Court is void (see [here](#)). In the meantime the Constitutional Court has issued another sentence which deals with the European Central Bank's bond-buying programme (see [here](#)). On May 13, 2020 the daily newspaper Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) published an interview with Judge Huber, who was involved in both proceedings as judge rapporteur, on the ECB decision, in which Judge Huber also commented on the court's UPC verdict.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN – Duitsland – Grondwettelijk Hof – 5 mei 2020 – [uitspraak](#) (Engels versie)

Samenvatting onder: [Institutioneel recht](#)

Rechtsbijstand

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-667/18 – Orde van Vlaamse Balies en Ordre des barreaux francophones en germanophone – België - ECLI:EU:C:2020:372 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Rechtsbijstandsverzekering – Aanstellen advocaat in bemiddelingsprocedure – Begrip gerechtelijke procedure

Richtlijn 2009/138/EG. De Vlaamse en Franstalige balies van advocaten komen op tegen de wijziging van de wetgeving inzake rechtsbijstand. Kort gezegd heeft een verzekeringnemer niet meer het recht om een advocaat aan te stellen bij een bemiddelingsprocedure. De vraag is of deze wijziging strookt met de verzekeringsrichtlijn 2009/138/EG.

Hof: Artikel 201, lid 1, onder a), van richtlijn 2009/138/moet aldus worden uitgelegd dat het in deze bepaling bedoelde begrip „gerechtelijke procedure” ook betrekking heeft op een procedure voor gerechtelijke of buitengerechtelijke bemiddeling waarbij een rechterlijke instantie betrokken is of kan zijn, hetzij bij het inleiden van deze procedure hetzij na afloop ervan.

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 20 mei 2020 – Zurek t. Polen – [persbericht](#) – [statement of facts](#)

Hervorming rechtspraak in Polen - Vroegtijdig ontslag van kritisch lid van Raad voor de Rechtspraak – Vrijheid van meningsuiting - Recht op een voorziening in rechte

Artikel 6 EVRM. Artikel 10 EVRM. Klager is rechter en tevens lid geweest van de Raad voor de rechtspraak van 2010 tot 2014 en in 2014 herkozen voor een termijn van vier jaar. Hij heeft veel kritiek geuit op de herziening van de rechtspraak. Zijn mandaat als lid is vroegtijdig beëindigd in 2018 als gevolg van de hervormingen van de rechtspraak. Zo is in 2017 ingevoerd dat leden van de Raad voor de rechtspraak niet meer door rechters worden gekozen maar door de Sejm, de volksvertegenwoordiging. De in 2018 nieuw gekozen leden hebben per direct de zittende leden opgevolgd. Eerder in 2018 was klager al ontheven uit zijn functie als woordvoerder van het gerecht waar hij rechter is.

Klager klaagt dat hij geen enkele mogelijkheid heeft gehad om in rechte op te komen tegen de vroegtijdige beëindiging van zijn mandaat als lid en woordvoerder van de Raad voor de rechtspraak.

Volgens klager wordt hij gestraft voor het uiten van kritiek en is daarmee zijn vrijheid van meningsuiting geschonden.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 26 mei 2020 – zaak C-132/20 - Getin Noble Bank*

Benoeming rechter op voordracht van de minister van justitie – Onafhankelijk en onpartijdig?

Artikel 2, artikel 4, lid 3, artikel 6, leden 1 en 3, en artikel 19, lid 1, tweede alinea VEU. Artikel 47, leden 2 en 3, EU Handvest. Richtlijn 93/13/EEG. De zaak gaat over een hypothecair krediet in vreemde valuta met een oneerlijk indexeringsmechanisme. Verzoekers hebben verzocht om veroordeling van verweerster tot betaling aan verzoekers van een bedrag van 175.107,10 PLN. De rechter in tweede aanleg heeft het hoger beroep van de partijen verworpen en de feitelijke vaststelling en de juridische beoordeling van de rechter in eerste aanleg onderschreven. Verzoekers hebben tegen de beslissing van de rechter in tweede aanleg cassatieberoep ingesteld bij de verwijzende rechter.

De beslissing van de rechter in tweede aanleg is gegeven door een rechtsprekende formatie bestaande uit rechters die zijn benoemd bij besluiten van de president van de Republiek Polen. Deze benoemingen waren gebaseerd op voordrachten van de nationale raad voor de rechtspraak, die daarbij is opgetreden in samenstellingen die door het grondwettelijk Hof van Polen onverenigbaar met de Poolse grondwet zijn verklaard, hetgeen besproken wordt in punt 35 van de verwijzingsbeschikking. Aangezien de uitspraak in de onderhavige zaak mogelijk zal zijn gebaseerd op de nationale bepalingen ter omzetting van artikel 3 van richtlijn 93/13, is de verwijzende rechter

van mening dat ambtshalve moet worden vastgesteld of de rechters in eerste en tweede aanleg kwalificeren als rechters van een rechterlijke instantie in de zin van het Unierecht.

Vraag is o.a. of rechters die voor het eerst of opnieuw tot rechter zijn benoemd door de Staatsraad van de Volksrepubliek Polen, op voordracht van de minister van Justitie, kwalificeren als onafhankelijk en onpartijdig. In hoeverre is het van belang dat deze rechters zijn benoemd onder kennelijke schendingen van grondwettelijke bepalingen van de Poolse grondwet?

NOOT – bij Hoge Raad, 19 december 2020, [ECLI:NL:HR:2019:2006](#) (Urgenda)

Vincent Dupont, "Recht en politiek in de klimaatzaken", *Netherlands Journal of Legal Philosophy*, 1, 2020):79-94

KAMERVragen

Vragen van de leden Van Dam (CDA), Buitenweg (GroenLinks) en Groothuizen (D66) over de brief van the European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ) aan de voorzitter van de Europese Commissie over recente anti-Europese wetgeving in Polen (ingezonden 25 maart 2020). ([Kamerstukken 2019-2020, nr. 2641](#))

LITERATUUR

M. Malsch, Hoezo dikastrocratie, in: [NJB 2020/1138](#)

COVID-19

- Coronavirus Pandemic Causes Emergency in Spanish Courts ([liberties.eu](#))
- Impacts of COVID-19 – The Global Access to Justice Survey ([Verfassungsblog](#))
- The Rule of Law Stress Test: EU Member States' Responses to COVID-19 ([Verfassungsblog](#))
- From Emergency to Disaster ([Verfassungsblog](#))

This week, Prime Minister Viktor Orbán's government put before the Hungarian Parliament two draft laws that, if passed, would end the state of emergency and create a new legal framework for handling the pandemic from here on out. In doing so, the government was responding to those who criticized the unlimited power that the government had been given in the law creating a pandemic emergency, the Enabling Act of 30 March 2020. That law allowed the government to override any law by decree, a power that was unlimited in both scope and time and that violated Fidesz' own "illiberal" constitution the Fundamental Law. The new laws are no better, and may even be worse.

OVERIG

- EU survey Rule of Law: [Nederlandse] rechtspleging onder druk ([NVVR](#))
- Nederlandse inbreng voor de EU-toetsingscyclus voor de rechtsstaat ([ECER](#))
- Brussel wil koppeling EU-geld en rechtsstaat ([Europa-nu](#))
- Freedom House: 'Hongarije niet langer een democratie, Polen achteruitgegaan' ([Europa-nu](#))
- The appointment of top prosecutors in Romania: minimizing the role of the judiciary ([European law blog](#))
- UN Human Rights Office report on rule of law in the EU ([FRA](#))
- Rule of law conditionality in EU spending: Time to pull the plug on illiberalism ([Leiden law blog](#))
- Slovenia: New Government Restricts Rights of Environmental Groups ([liberties.eu](#))
- Begrip en respect voor ieders rol binnen de rechtsstaat is essentieel ([NJB](#))
- VB Live: Judicial Independence – a Public Talk by Robert Spano, President of the ECtHR ([Verfassungsblog](#))

WIKI

 [Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

Recht op leven

EHRM – ARREST – 26 mei 2020 – Makuchyan en Minasyan t. Azerbeidzjan en Hongarije – persbericht – arrest (niveau 2) – 17247/13 – ECLI:CE:ECHR:2020:0526JUD001724713

Uitgeleverde militair na moord op Armeense soldaat door Azerbeidzjan vrijgelaten en gepromoveerd – Discriminatie – Recht op leven

Artikel 2 en 14 EVRM. Twee Armeense militairen, volgden in 2004 een door de NAVO gesponsorde cursus Engelse taal in Boedapest. R.S., een Azerbeidzjaanse militair, nam ook deel aan die cursus. Tijdens dat verblijf vermoordde R.S. de ene Armeense deelnemer door hem met een bijl te onthoofden terwijl hij sliep en probeerde R.S. vervolgens in te breken in de slaapkamer van de ander (klager een). Klager 2 is nabestaande. R.S. werd door de Hongaarse rechter tot een levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Tijdens de procedure toonde R.S. geen spijt en zei hij het slachtoffer onder meer vanwege zijn Armeense afkomst te hebben vermoord. In 2012 werd R.S. overgedragen aan Azerbeidzjan op verzoek van de Azerbeidzjaanse autoriteiten. Hij kreeg vervolgens gratie, een promotie naar een hogere militaire positie, een woning en acht jaar achterstallig loon uitbetaald.

EHRM: Hoewel Azerbeidzjan de daden van R.S. duidelijk goedkeurde door hem vrij te laten en te promoveren, kon de staat niet verantwoordelijk worden gehouden voor de daden zelf. Die daden waren een persoonlijke beslissing geweest, die niet hadden kunnen worden voorzien door zijn bevelhebbers. De Azerbeidzjaanse autoriteiten hadden R.S. wel feitelijke straffeloosheid geboden voor een ernstig en discriminerend misdrijf (hate crime). Sterker nog, de verleende gratie en andere voordelen voor R.S. waren etnisch gemotiveerd, waaronder de steun voor het feit dat het misdrijf was gepleegd tegen Armeense soldaten. Geen schending van het materiële aspect van artikel 2 EVRM. Wel schending van het procedurele aspect van artikel 2 EVRM en van artikel 14 juncto artikel 2 EVRM door Azerbeidzjan.

EHRM – ARREST – 26 mei 2020 – Aftanache t. Roemenië – persbericht – arrest (niveau 2) – 999/19 – ECLI:CE:ECHR:2020:0526JUD000099919

Onrechtmatige vrijheidsberoving en onthouding van medicijnen door ambulancepersoneel – Schending artikel 2 en 5 EVRM

Artikel 5 EVRM. Klager klaagt over het feit dat hem medische behandeling in verband met zijn diabetes is onthouden en over het feit dat hij onrechtmatig van zijn vrijheid is beroofd.

Nadat klager zich zwak begon te voelen terwijl hij zich in een apotheek bevond werd er een ambulance voor hem gebeld. Het ambulancepersoneel concludeerde dat klager drugs moest hebben gebruikt, ondanks het feit dat klager dit ontkende en hen vertelde dat hij diabetes had, weigerden hem te helpen om thuis te komen en wilden hem alleen insuline verstrekken als hij eerst een drugstest zou ondergaan in het ziekenhuis. Nadat klager dit weigerde sloten de ambulancebroeders de deur, hielden ze klager tegen en belde één van hen de politie. Hoewel klager ook de politie informeerde dat hij diabetes had werd hij, onder escorte, naar het ziekenhuis gebracht. Na een aanvankelijk weigering en ondanks het feit dat de inmiddels geïnformeerde vrouw van klager tevergeefs bevestigde dat hij leed aan een chronische ziekte en geen drugsverslaafde was stemde klager alsnog in met een drugstest. Na een negatieve uitslag werd hem alsnog insuline verstrekt. Klager heeft gedurende een periode van zes uur in politiehechtenis verbleven.

Klager heeft een strafrechtelijke klacht ingediend tegen het ambulancepersoneel. De openbare aanklager heeft het onderzoek echter vroegtijdig beëindigd en geconcludeerd dat het ambulancepersoneel geen fouten had gemaakt, een beslissing die door een lokale rechtbank werd bekrachtigd. Het hof stelt, onder verwijzing naar verschillende gebreken in de medische zorg, vast dat er op zijn minst sprake lijkt te zijn geweest van onprofessioneel handelen door het ambulancepersoneel, hetgeen een diepgaander onderzoek door de autoriteiten verlangde. Nu dit niet is gebeurd stelt het hof vast dat er sprake is geweest van een formele schending van artikel 2 van het EVRM.

Gelet op het tot op heden gebrekkige onderzoek van de autoriteiten kan het hof niet vaststellen of er sprake is geweest van een materiële schending van artikel 2 van het EVRM en komt het hof niet toe aan beoordeling van die klacht.

Voorts stelt het hof vast dat de detentie van klager niet vrij was van willekeur en niet in overeenstemming was met nationale wetgeving. Daardoor viel de detentie niet binnen de onder artikel 5, eerste lid onder a of f, van het EVRM gegeven uitzonderingen en was deze onwettig. Het hof stelt dan ook vast dat er sprake is geweest van een schending van artikel 5, eerste lid, van het EVRM.

Staatssteun

HvJ – ARREST – 7 mei 2020 – zaak C-148/19 P – BTB Holding Investments en Duferco Participations Holding/Commissie – ECLI:EU:C:2020:354 – geen conclusie – arrest

Steun voor de ijzer- en staalindustrie – Criterium van de particuliere investeerder – Kennelijke fout – Bewijslast – Grenzen van de rechterlijke toetsing

Besluit (EU) 2016/2041. De Duferco-groep produceert en verkoopt staal. Zij heeft vestigingen in een vijftigtal landen over de hele wereld. De Duferco-groep is sinds 1997 in België gevestigd en heeft tot in 2002 verschillende staalfabrieken overgenomen. Na deze reeks overnames beschikte deze groep in België over drie belangrijke dochterondernemingen: Duferco Clabecq, Duferco La Louvière en Carsid. In 2006 is de Duferco-groep een strategisch partnerschap aangegaan met de Russische groep Novolipetsk (hierna: „NLMK-groep”). In de zomer van 2011 werd het strategisch partnerschap tussen de Duferco-groep en de NLMK-groep beëindigd. De twee groepen hebben de activa van SIF verdeeld. Naar aanleiding van een aantal krantenartikel heeft de Commissie het Koninkrijk België bij brief verzocht om haar aanvullende inlichtingen te verstrekken over de aard van de financiële steun die het Waalse Gewest tussen 2003 en 2011 aan de Duferco-groep zou hebben verleend.

Verzoekers verzoeken om vernietiging van het arrest van het Gerecht in zaak T-100/17 houdende verwerping van hun beroep strekkende tot de gedeeltelijke nietigverklaring van besluit (EU) 2016/2041 van de Commissie van 20 januari 2016 betreffende steunmaatregel SA.33926 2013/C (ex 2013/NN, 2011/CP) door België ten uitvoer gelegd ten faveure van Duferco. Het Hof wijst de hogere voorziening af.

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 7 mei 2020 – zaak C-594/18 P – Oostenrijk/Commissie – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2020:352 – persbericht – conclusie

Staatsteun - kernenergiecentrale

Artikel 107, lid 3, onder c VWEU. Artikel 194, lid 2 VWEU. Art. 106a, lid 3 Euratom. Volgens de A-G heeft het Gerecht terecht het beroep van Oostenrijk afgewezen tegen de beslissing van de Europese Commissie tot goedkeuring van *staatssteunmaatregelen die door het VK zijn toegekend ten gunste van de bouw van kernenergiecentrale Hinkley punt C*.

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-607/17 – Volotea/Commissie – ECLI:EU:T:2020:180 – persbericht – arrest

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-716/17 – Germanwings/Commissie – ECLI:EU:T:2020:181 – arrest

GERECHT EU – ARREST – 13 mei 2020 – zaak T-8/18 – easyJet Airline/Commissie – ECLI:EU:T:2020:182 – arrest

Steun aan Sardijnse luchthavens

Besluit (EU) 2017/1861. In 2016 stemde de Europese Commissie in met financiële steun door Italië aan Sardijnse luchthavens (voor openbaardienstverplichtingen). Germanwings en Easyjet vechten die beslissing van de Commissie aan. Het Gerecht verwerpt de beroepen tegen het besluit van de Commissie waarbij de steun van Italië aan verschillende luchtvaartmaatschappijen die op Sardinië vliegen onrechtmatig is verklaard. De exploitanten van de Sardijnse luchthavens waren niet de

begunstigden van de steun, maar fungeerden slechts als tussenpersonen tussen de autonome regio Sardinië en de luchtvaartmaatschappijen, die de overheidssteun dus moeten terugbetalen aan deze regio.

RECHTSPRAAK NL – Parket bij de Hoge Raad – [ECLI:NL:PHR:2020:466](#)

Onrechtmatige staatssteun - Algehele of partiële nietigheid koopovereenkomst?;

Artikel 108 lid 3 VWEU. In deze zaak is aan de orde wat de civielrechtelijke rechtsgevolgen zijn van onrechtmatige staatssteun die door middel van een koopovereenkomst is verleend. Het hof heeft geoordeeld dat algehele nietigheid een passend middel is om de door de onrechtmatige staatssteun veroorzaakte concurrentievervalsing weg te nemen. Anders dan de rechtbank acht het hof partiële nietigheid in dit geval niet mogelijk. Het principale beroep komt daar tegen op. Het incidentele beroep is gericht tegen het oordeel van het hof dat sprake is van onrechtmatige staatssteun. Koop door gemeente van terrein van onderneming. Steun uitgevoerd in strijd met artikel 108 lid 3 VWEU; algehele of partiële nietigheid koopovereenkomst?

REGELGEVING EU

Mededeling van de Commissie Goedkeuring van de inhoud van een ontwerp voor een verordening van de Commissie tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard, *PB C 170 van 18.5.2020*

COVID-19

- Akkoord bereikt over steunpakket Lufthansa ([Europa-nu](#))
- Europese Commissie is akkoord met staatssteun aan Air France wegens corona ([Europa-nu](#))

OVERIG

- Nederlandse compensatie voor sluiting van de Hemwegcentrale in overeenstemming met EU-staatssteunregels ([ECER](#))
- Europese Commissie akkoord met Nederlandse regeling om de bloementeel, de tuinbouw en de aardappelsector te ondersteunen ([ECER](#))

Strafrecht

EHRM – ADVISORY OPINION PROTOCOL 16 – Verzoek van Armenië - 29 mei 2020 – persbericht – [advisory opinion](#)

Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling

Artikel 7 EVRM. Dit is de tweede advisory opinion op grond van Protocol nr. 16 bij het EVRM. De vragen zijn gerezen in het kader van twee zaken bij de verwijzende rechter over de protesten in Armenië die in februari en maart 2018 hebben plaatsgevonden. De vragen gaan o.a. over de uitleg van een bepaling in het Armeense wetboek van strafrecht waarin het omverwerpen van de constitutionele orde strafbaar wordt gesteld.

Het Hof beantwoordt de eerste en tweede vraag niet omdat er geen verband is met de lopende nationale procedures tegen de voormalige president Robert Kocharyan over de vermeende poging om de constitutionele orde omver te werpen.

Met de derde vraag wil het Constitutionele Hof weten of een nationale bepaling waarin voor de strafbaarheid van een handeling wordt verwezen naar een wetgevingshandeling met hogere rechtskracht, in overeenstemming is met de eisen van het EVRM inzake rechtszekerheid, toegankelijkheid, voorzienbaarheid en stabiliteit.

Het Hof oordeelt dat een dergelijke bepaling waarbij gebruik wordt gemaakt van parapluwetgeving of verwijzende wetgeving in overeenstemming *kan* zijn met de eisen van het EVRM.

De vierde vraag van de verwijzende rechter gaat over de criteria van artikel 7 EVRM (geen straf zonder wet) en het beginsel dat strafrechtelijke bepalingen geen terugwerkende kracht hebben.

- 📌 Armenian Court Seeks ECHR 'Advisory Opinion' Over Coup Case Against Ex-President Kocharian ([rferl](#))
- 📌 ECtHR Issues Advisory Opinion to Armenia on Non-Retroactivity and Legislation by Reference ([asil.org](#))
- 📌 Armenia advocate: ECHR's advisory opinion laid foundation for start of justice ([news.am](#))
- 📌 Our positions were reflected in ECHR's advisory opinion, says Kocharyan's lawyer ([Panorama.am](#))

EHRM – ARREST – 28 mei 2020 - Evers t. Duitsland – persbericht – arrest (niveau 2) – 17895/14 - ECLI:CE:ECHR:2020:0528JUD001789514

Artikel 6 EVRM – Schending voor zover klager niet in persoon is gehoord

Artikel 6 EVRM. De klacht, van een Duits onderdaan, heeft betrekking op het verbod dat hem is opgelegd om contact op te nemen met de verstandelijk beperkte dochter van zijn ex-partner.

Dit contactverbod is in 2013 opgelegd om de dochter te beschermen tegen seksueel misbruik door klager. Toen klager samen was met zijn ex-partner in 2009 had hij een seksuele relatie met de dochter. Hieruit is een zoon geboren in 2011. Tegen klager hebben een tweetal strafrechtelijke procedures gelopen. Ondertussen zijn de dochter en haar kind onder toezicht gesteld. In een procedure rondom de voogdij heeft de rechter op basis van conclusies van drie deskundigen vastgesteld dat de dochter verstandelijk beperkt is.

Nadat de dochter signalen van mentale problemen vertoonde en medicijnen nodig had na een bezoek van klager heeft haar voogd de rechter om een contactverbod verzocht. De rechter heeft dit verzoek toegewezen en het contactverbod is in hoger beroep in stand gebleven. Deze beslissing was gebaseerd op de conclusies van de deskundigen in de voogdijzaak en de bevindingen van de voogd van de dochter. De rechter overwoog dat het contactverbod gerechtvaardigd was om de dochter tegen klager te beschermen, nu hij nog steeds de wens had de seksuele relatie voort te zetten. In de hoger beroep procedure is het verzoek van klager om in persoon te worden gehoord afgewezen met de motivering dat hij zijn standpunt op schrift voldoende heeft kunnen toelichten. Vervolgens is de klacht van klager dat zijn recht om te worden gehoord door het federale gerecht is afgewezen nu het geen grondrechtelijke klacht betreft.

Klager stelt bij het Hof nu onder andere dat sprake is van schending van artikel 6 EVRM, nu het contactverbod op onvoldoende bewijs is gebaseerd, hij geen inzage in het dossier van de voogdij procedure heeft gekregen en hij niet in persoon is gehoord. Het hof overweegt dat geen sprake is van schending van artikel 6 EVRM voor zover de klacht betrekking heeft op de onderbouwing van het contactverbod en de inzage in het dossier van de voogdij procedure. Het hof overweegt dat wel sprake is van schending van artikel 6 EVRM voor wat betreft het niet in persoon horen van klager.

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 14 mei 2020 – zaak C-663/18 – B S en C A – Frankrijk - ECLI:EU:C:2020:383 – conclusie

Industriële verwerking van hennep – Elektrische sigaret

Samenvatting onder: Landbouw en visserij

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-615/18 – Staatsanwaltschaft Offenburg – Duitsland - ECLI:EU:C:2020:376 – conclusie – arrest

Recht op informatie in strafprocedures

Richtlijn 2012/13/EU. In juli 2017 was een bestuurder met vaste verblijfplaats in Polen betrokken bij een wegverkeersongeval in Duitsland. Op bevel van het openbaar ministerie heeft hij, voor de

betekening of kennisgeving aan hem van gerechtelijke stukken in Duitsland, een gemachtigde aangewezen, te weten een persoon gekozen uit het justitieel personeel van de bevoegde plaatselijke rechtbank. Tegen de bestuurder is vervolgens een strafbeschikking uitgevaardigd wegens doorrijden na een ongeval, waarbij een boete en een rijontzegging van drie maanden is opgelegd. De strafbeschikking werd betekend aan de gemachtigde die deze per brief naar de bestuurder in Polen doorstuurde. Het is niet bekend of de bestuurder die brief daadwerkelijk heeft ontvangen. Tegen de strafbeschikking is geen verzet ingesteld, waardoor zij kracht van gewijsde verkreeg.

Een paar maanden later bleek bij een nieuwe controle langs de openbare weg in Duitsland dat de verdachte een vrachtwagen bestuurde, terwijl de eerder opgelegde rijontzegging nog steeds van kracht was. Bijgevolg werd een strafrechtelijke procedure tegen hem ingeleid wegens het besturen van een voertuig zonder rijbewijs.

Deze feiten werpen in de context van de onderhavige procedure twee rechtsvragen op. De eerste vraag betreft de betekening of kennisgeving in de eerste strafprocedure: staat artikel 6 van richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures, waarin het recht op informatie over de beschuldiging is verankerd, in de weg aan nationale wetgeving krachtens welke een strafbeschikking die is uitgevaardigd tegen een persoon die geen ingezetene is van de betrokken lidstaat, twee weken na de betekening of kennisgeving ervan aan de gemachtigde kracht van gewijsde verkrijgt, terwijl de verdachte niet in kennis is gesteld van de beschikking? De tweede vraag betreft het gevolg van de (niet-)betekening in de eerste strafprocedure voor de tweede strafprocedure: staat artikel 6 van richtlijn 2012/13 in de weg aan nationale wetgeving die bepaalt dat, wanneer tegen een in het buitenland wonende persoon een strafbeschikking is uitgevaardigd waarvan hij niet in kennis is gesteld, de omstandigheid dat die persoon niet heeft geprobeerd om zich door de gemachtigde te laten informeren over de uitkomst van de procedure, vervolgens kan worden beschouwd als een nalatigheid van zijn kant die hem kan blootstellen aan verdere strafvervolgning?

Hof: Artikel 6 van richtlijn 2012/13/EU verzet zich niet tegen een wettelijke regeling van een lidstaat op grond waarvan de termijn van twee weken om verzet in te stellen tegen een beschikking waarbij een persoon tot een rijontzegging is veroordeeld, ingaat vanaf de betekening ervan aan de gemachtigde van die persoon, voor zover deze laatste, vanaf het moment dat hij kennis heeft genomen van deze beschikking, daadwerkelijk over een termijn van twee weken beschikt om verzet daartegen in te stellen, in voorkomend geval na of in het kader van een procedure tot herstel in de vorige toestand, zonder dat hij hoeft aan te tonen dat hij de nodige stappen heeft ondernomen om onverwijld navraag te doen bij zijn gemachtigde of die beschikking reeds werd vastgesteld, en voor zover de gevolgen van die beschikking tijdens die termijn worden geschorst;

Artikel 6 van richtlijn 2012/13/EU verzet zich tegen een wettelijke regeling van een lidstaat op grond waarvan een persoon die in een andere lidstaat woont een strafsancie wordt opgelegd indien hij een beschikking waarbij hem een rijontzegging is opgelegd, niet eerbiedigt vanaf de datum waarop deze beschikking gezag van gewijsde heeft verkregen, zelfs indien deze persoon niet op de hoogte was van het bestaan van die beschikking op het tijdstip waarop hij de daaruit voortvloeiende rijontzegging niet heeft nageleefd.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 14 mei 2020 – zaak C-129/19 – Presidenza del Consiglio dei Ministri – Italië - ECLI:EU:C:2020:375 – Grote Kamer – persbericht – conclusie

Schadeloosstellingsregeling voor slachtoffers geweldsmisdrijven

Richtlijn 2004/80/EG. Ten eerste: moeten de lidstaten krachtens artikel 12, lid 2, van deze richtlijn een schadeloosstellingsregeling invoeren die zich uitstrekt tot alle slachtoffers van op hun grondgebied gepleegde opzettelijke geweldsmisdrijven, daaronder dus ook „zuiver interne” misdrijven begrepen? Ten tweede: aan de hand van welke criteria behoort te worden bepaald of een schadeloosstelling waarin een nationale regeling voorziet, „billijk en passend” is in de zin van die richtlijn?

A-G geeft het Hof in overweging: Krachtens artikel 12, lid 2, van richtlijn 2004/80/EG moeten de lidstaten nationale schadeloosstellingsregelingen vaststellen die voorzien in schadeloosstelling van alle slachtoffers van opzettelijke geweldsmisdrijven, ongeacht waar die slachtoffers wonen.

De schadeloosstelling van slachtoffers van misdrijven is ‚billijk en passend‘ in de zin van artikel 12, lid 2, van richtlijn 2004/80 wanneer zij een zinvolle bijdrage levert tot de vergoeding van de door het slachtoffer geleden schade. Met name mag het bedrag van de toegekende schadeloosstelling niet zo laag zijn dat het louter symbolisch wordt of dat het nut en de genoegdoening ervan voor het slachtoffer in de praktijk verwaarloosbaar of marginaal zijn.

NOOT – bij EHRM Gaughran t. het VK en Trajkovski en Chipovski t. Noord-Macedonië

The ECHR and the right to have a criminal record and a drink-drive history erased ([Strasbourg observers](#))

COVID-19

- NJCM: mensenrechten binnen strafketen in gedrang ([Advocatenblad](#))

Door de coronacrisis komen tijdens piket, strafproces en detentie fundamentele mensenrechten in het gedrang. Dat schrijft het Nederlands Juristencomité voor de Mensenrechten (NJCM) maandag in een brief aan minister Grapperhaus van Veiligheid en Justitie.

- The European Investigation Order and the hearing of witnesses and experts by telephone conference ([European law blog](#))

OVERIG

Boezelman en J.R.J. Gijsen, Het belang van privacy in het strafrecht Over (on)terechte exposure op Rechtspraak.nl en de gevolgen daarvan, in: [TBS&H 2020, nr. 2](#)

EHRM factsheets

- [Domestic violence](#) (februari 2020)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Protection of minors](#) (januari 2020)
- [Secret detention sites](#)
- [Trafficking in human beings](#)
- [Violence against women](#)

Terrorisme (s)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 28 mei 2020 – zaak C-148/20 - C-150/20 - Deutsche Lufthansa e.a. *

PNR-richtlijn - Gebruik persoonsgegevens passagiers ter bestrijding terrorisme.

Samenvatting onder: [Luchtvaart](#)

Toegang tot documenten

GERECHT EU – ARREST – 28 mei 2020 – zaak T-701/18 – Campbell/Commissie – ECLI:EU:T:2020:224 – arrest

EAB – Weigering toegang tot documenten van de Commissie betreffende de naleving of niet-naleving door Ierland

Verordening (EG) nr. 1049/2001. Kaderbesluiten 2008/909/JBZ, 2008/947/JBZ en 2009/829/JBZ. Verzoeker is een Iers staatsburger die in 2016 in Ierland is aangehouden op basis

van een door de Litouwse autoriteiten in 2013 uitgevaardigd Europees arrestatiebevel in verband met drie strafbare feiten. Verzoeker betwist bij de Ierse rechter het van de Litouwse autoriteiten afkomstige verzoek tot overlevering. Verzoeker heeft bij de Europese Commissie een verzoek om toegang tot documenten ingediend. Dit verzoek betrof alle documenten in het bezit van de Commissie betreffende de naleving of niet-naleving door Ierland van zijn verplichtingen uit hoofde van kaderbesluit 2008/909/JBZ, van kaderbesluit 2008/947/JBZ en van kaderbesluit 2009/829/JBZ. De Commissie heeft verzoeker de toegang tot de betrokken documenten geweigerd op grond van artikel 4, lid 2, derde streepje, van verordening nr. 1049/2001, dat betrekking heeft op de bescherming van het doel van inspecties, onderzoeken en audits.

Gerecht: De Commissie heeft, door in het bestreden besluit niet aan te duiden op welke documenten het verzoek om toegang van verzoeker betrekking had, het op documenten betreffende een EU-pilot-procedure toepasselijke algemene vermoeden van vertrouwelijkheid onjuist toegepast, en aldus blijkt gegeven van een onjuiste rechtsopvatting bij de toepassing van artikel 4, lid 2, derde streepje, van verordening nr. 1049/2001. Besluit C(2018) 6642 houdende weigering om toegang te verlenen tot documenten betreffende de naleving of niet-naleving door Ierland van zijn verplichtingen uit hoofde van kaderbesluit 2008/909/JBZ, van kaderbesluit 2008/947/JBZ, en van kaderbesluit 2009/829/JBZ wordt nietig verklaard.

Vervoer en reizen (B)

HvJ – ARREST – 7 mei 2020 – zaak C-96/19 – Bezirkshauptmannschaft Tulln – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2020:353 – geen conclusie – arrest

Vrachtwagenchauffeurs - Tachograaf - Rusttijd

Verordening (EU) nr. 165/2014. Besluit 2009/959/EU. Een Oostenrijkse rechter legt het Hof een aantal vragen voor inzake het gebruik van de digitale tachograaf om werktijd en rusttijd te bepalen voor chauffeurs.

Hof: Artikel 34, lid 3, tweede alinea, van verordening (EU) nr. 165/2014, moet aldus worden uitgelegd dat het daarin neergelegde verbod niet van toepassing is op een nationale regeling die de bestuurder van een met een digitale tachograaf uitgerust voertuig verplicht om, indien de automatische en handmatige registraties in deze tachograaf ontbreken, als vervangend bewijs van zijn activiteiten een verklaring over te leggen die zijn werkgever heeft opgesteld volgens het formulier in de bijlage bij besluit 2009/959/EU.

Bij het onderzoek van de tweede vraag is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid van het formulier in de bijlage bij besluit 2009/959 kunnen aantasten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 13 mei 2020 – zaak C-144/20- LatRailNet

Openbaar vervoer - Heffingsregeling spoorwegbeheerder - Spoorwegruimte

Verordening 1370/2007. Richtlijn 2012/34. Vraag is o.a. of een toezichhoudende instantie de spoorwegbeheerder mag verplichten om diens heffingsregelingen aan te passen met wijzigingen die niets te maken hebben met de bevoegdheid van de toezichhouder, namelijk discriminatie van aanvragers? Geldt de verplichting aan de lidstaten om een optimale concurrentiepositie van spoorwegmarktsegmenten te waarborgen, ook voor marktsegmenten zonder concurrentie?

NOOT – bij HvJ conclusie van 30 april 2020 – zaak C-815/18, FNV tegen Van den Bosch Transporten BV .

A-G: Ook niet algemeen verbindend verklaarde CAO in het wegvervoer kan onder detacheringsrichtlijn vallen (ECER)

RAAD

COVID-19 transport measures: Council adopts temporary flexibility for licences and port services (Raad)

CONSULTATIE

Vervoer van afvalstoffen – evaluatie en herziening van de EU-regels, 7 mei 2020 - 30 juli 2020 (EC)

COVID-19

- Aanbeveling (EU) 2020/648 van de Commissie van 13 mei 2020 inzake vouchers die aan passagiers en reizigers worden aangeboden als alternatief voor terugbetaling van geannuleerde pakketreizen en vervoersdiensten in het kader van de COVID-19-pandemie *PB L 151 van 14.5.2020*
- Mededeling van de Commissie Richtsnoeren betreffende het geleidelijke herstel van het vervoer en de connectiviteit – COVID-19, *PB C 169 van 15.5.2020*
- Verordening (EU) 2020/697 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 tot wijziging van Verordening (EU) 2017/352, teneinde havenbeheerders of bevoegde instanties toe te staan flexibiliteit te bieden bij het opleggen van heffingen op het gebruik van haveninfrastructuur in het kader van de COVID-19-uitbraak, *PB L 165 van 27.5.2020*
- Verordening (EU) 2020/698 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 tot vaststelling van specifieke en tijdelijke maatregelen naar aanleiding van de COVID-19-uitbraak in verband met de vernieuwing of verlenging van bepaalde certificaten, getuigschriften en vergunningen, en het uitstel van bepaalde periodieke controles en periodieke opleidingen op bepaalde gebieden van de vervoerswetgeving, *PB L 165 van 27.5.2020*

Verzekeringen

HvJ – ARREST – 14 mei 2020 – zaak C-667/18 – Orde van Vlaamse Balies en Ordre des barreaux francophones en germanophone – België - ECLI:EU:C:2020:372 – conclusie – arrest

Rechtsbijstandsverzekering – Aanstellen advocaat in bemiddelingsprocedure – Begrip gerechtelijke procedure

Samenvatting onder: rechtsbijstand

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 2 mei 2020 – zaak C-143/20 - A

Levensverzekering - Derivaten

Richtlijn 2009/138/EG. Richtlijn 2002/83/EG. De vraag is o.a. of bij de afsluiting van een unit-linked levensverzekering waarbij de onderliggende activa derivaten zijn, de verzekeraar respectievelijk de verzekeringnemer verplicht is de verzekerde consument gegevens te verstrekken over de aard, het specifieke type of de kenmerken van het onderliggende instrument, of dat het volstaat alleen het type van de onderliggende activa aan te geven, zonder de kenmerken van dat instrument te vermelden?

Vrijheid van meningsuiting (B-S)

EHRM – ARREST – 5 mei 2020 – Kovesi t. Roemenië – persbericht – arrest (niveau 2) – 3594/19 – ECLI:CE:ECHR:2020:0505JUD000359419

Schending artikelen 6 en 10 EVRM - Onvoldoende mogelijkheid om ontslag aan te vechten – Vrijheid van meningsuiting

Artikelen 6 en 10 EVRM. Klaagster, een Roemeense onderdaan, is in juli 2018 (voor het einde van haar termijn) vroegtijdig ontslagen als anticorruptie-hoofdaanklager. Uit hoofde van haar functie had zij kritiek geuit op wetswijzigingen die betrekking hebben op de Roemeense anti-corruptiewet. De minister van Justitie heeft onder andere vanwege deze kritiek de klaagster ontslagen. Dit ontslag werd kritisch ontvangen door de collega's van de klaagster en de President van Roemenië. Laatstgenoemde weigerde het decreet voor het ontslag te ondertekenen. De President heeft uiteindelijk het ontslag moeten ondertekenen omdat het Constitutioneel Hof dit had bepaald. Daarop klaagde de klaagster bij het EHRM omdat haar de toegang tot de rechter werd geweigerd om haar ontslag aan te vechten.

Het EHRM overweegt dat sprake is van schending van artikel 6 EVRM, omdat er rechtens geen mogelijkheid was voor klaagster om haar ontslag aan te vechten. De procedures zien alleen op de formele aspecten van het presidentieel decreet van haar ontslag en niet op het inhoudelijke argument van klaagster dat ze ten onrechte was ontslagen vanwege haar kritiek op de wetswijzigingen in de Roemeense anti-corruptiewet.

Het EHRM overweegt ten aanzien van artikel 10 EVRM dat er eveneens sprake is van een schending. Het recht van vrijheid van meningsuiting van klaagster is geschonden, omdat ze vanwege voornoemde kritiek is ontslagen. Ze had deze kritiek geuit in een zaak met grote publieke belangstelling in de rechtmatige uitoefening van haar functie als anticorruptie-hoofdaanklager. Deze kritiek mocht zij uiten, omdat tot haar takenpakket behoorde dat ze haar mening moest geven over wetswijzigingen die impact konden hebben op de rechterlijke macht en diens onafhankelijkheid, en de strijd tegen corruptie. Dit is noodzakelijk in een democratische samenleving. EHRM: schending artikelen 6 en 10 EVRM.

- 📌 EHRM: Kövesi (hoofd OvJ Europees OM) kreeg geen eerlijk proces toen zij na kritiek op verzwakking anti-corruptiewetgeving werd afgezet als hoofd Nationaal Anti-corruptie Directoraat (Bijzonder strafrecht)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 5 mei 2020 – Graner t. Frankrijk - persbericht 28.5.20 – beslissing (niveau 3) – 84536/17 – ECLI:CE:ECHR:2020:0505DEC008453617

Klacht ongegrond omdat niet alle nationale rechtsmiddelen zijn benut

Artikel 10 van het EVRM. Klager, een Franse onderdaan, onderzocht de rol van Rwanda gedurende de genocide van Tutsi's in 1994. Hiertoe wilde hij documenten raadplegen in het archief van de Franse president. De toegang tot deze documenten is de klager geweigerd. Tegen deze weigering is hij in beroep gegaan en daarna bij het Constitutionele Hof. Zijn beroepen zijn verworpen. Zijn beroep bij het *Conseil d'État* loopt nog. Klager klaagt dat de beslissing om hem geen toegang tot het dossier te geven arbitrair was en dat hij geen effectief middel heeft gehad om zijn standpunt daarin uit te drukken.

EHRM: de klacht is ongegrond, omdat de nationale rechtsmiddelen nog niet zijn uitgeput, nu de klager nog de mogelijkheid had om beroep in te stellen bij het *Conseil d'État*, van wie het de rol is om te beslissen of de argumenten van de lagere rechter wel voldeden aan de jurisprudentie van de Franse bestuursrechter.

EHRM – ARREST – 26 mei 2020 – Mándli e.a. t. Hongarije – persbericht – arrest (niveau 2) – 63164/16 – ECLI:CE:ECHR:2020:0526JUD006316416

Opschorten toegang journalisten tot parlement in strijd met vrijheid van meningsuiting.

Artikel 10 EVRM. Zes Hongaarse journalisten krijgen accreditatie om verslag te doen van parlementsvergaderingen en benaderen politici in de wandelgangen. De volgende dag wordt de geldigheid van hun vergunning opgeschort. Zij zouden gefilmd hebben zonder toestemming en buiten de daartoe bestemde zones. Twee maanden later vragen zij opnieuw toestemming maar krijgen van de kamervoorzitter geen antwoord. Drie maanden later wordt de opschorting opgeheven.

Voor het hof is de vraag of deze beperking van de vrijheid van meningsuiting noodzakelijk was in een democratische samenleving. De bescherming van artikel 10 EVRM geldt onder de voorwaarde dat journalisten te goeder trouw juiste en betrouwbare informatie verschaffen in overeenstemming met de eisen van verantwoordelijke journalistiek. Dat geldt niet alleen voor de inhoud van de berichtgeving maar ook voor hoe de informatie wordt verkregen, en ook de interactie met de autoriteiten. Ook als de journalisten slechts gestraft werden voor hun werkwijze en plaats van handeling, zijn zij toch beperkt in hun mogelijkheden van parlementaire verslaggeving.

De journalisten vroegen parlementsleden om hun reactie op beweringen over illegale betalingen in verband met de Nationale Bank, wat een kwestie van aanmerkelijk publiek belang is. Persvrijheid stelt iedereen in staat om deel te nemen aan het vrije politieke debat dat de kern vormt van een democratische samenleving.

Uiteraard moeten in een parlamentsgebouw enige gedragsregels gehanteerd kunnen worden om verstoring van het parlementaire werk te voorkomen. Het hof beoordeelt deze met terughoudendheid, maar er moeten wel deugdelijke en doeltreffende waarborgen zijn tegen misbruik ervan. De maatregel in kwestie kon worden genomen zonder de mogelijke impact ervan te beoordelen noch de relevantie van het journalistieke werk dat er de aanleiding toe was. De gestrafte journalisten werden niet in de procedure betrokken en kregen geen antwoord op hun verzoeken. Voor de duur van de sanctie (de schorsing) werd geen periode aangegeven en geen mogelijkheden van bezwaar of beroep (waarbij betrokkenen hun argumenten hadden kunnen presenteren).

Inmiddels zijn deze aspecten wel aangepast in de regelgeving. Voor deze zaak is echter de conclusie van het EHRM dat de inmenging in de vrijheid van meningsuiting niet in verhouding stond tot de daarmee nagestreefde (legitieme) doelen, vanwege het ontbreken van adequate procedurele bescherming. De inmenging was niet noodzakelijk in een democratische samenleving en vormt een schending van artikel 10 EVRM.

 Victory for Press Freedom in Hungary (liberties.eu)

NOOT – bij EHRM 28 april 2020, ATV ZRT t. Hongarije

Case Law, Strasbourg: ATV ZRT v. Hungary: a missed opportunity to address Hungary's oppressive Media Act – Nina de Puy Kamp (Inforrms)

EHRM factsheets

- [Hate speech](#) (februari 2020)
- [Protection of journalistic sources](#)
- [Protection of reputation](#)

Vrijheid van vereniging (B)

EHRM – ARREST – Csiszer en Csibi t. Roemenië – persbericht – arrest (niveau 3) – 71314/13 – 68028/14 – ECLI:CE:ECHR:2020:0505JUD007131413

Opleggen van boete voor organiseren van herdenking van het Székely-bataljon is niet in strijd met het verdrag

Artikel 11 EVRM. Klager Csibi wilde op 1 december 2010 een herdenkingsbijeenkomst voor de oprichting en de activiteiten van het Székely-bataljon houden op het Union Square en had de

burgemeester hiervoor om toestemming verzocht. De gemeenteraad wees het verzoek van klager af, omdat een ander evenement, dat al was goedgekeurd, op dezelfde tijd en locatie zou plaatsvinden. De gemeenteraad weigerde ook toestemming te geven voor de bijeenkomst op een andere locatie in het stadscentrum. Klager heeft tegen deze beslissing beroep ingesteld, maar dat werd verworpen. Op 1 december 2010 hield de politie de klagers Csiszer en Csibi tegen toen zij en zes andere mensen een hotel-restaurant verlieten vlakbij Union Square. De politie heeft de klagers een bestuurlijke boete gegeven. De klagers hebben hier tegen beroep ingesteld, maar dat werd verworpen.

Het Hof merkt op dat klagers zijn beboet op grond van artikel 26 van wet nr. 60/1991, die de "organisatie en uitvoering van niet-aangegeven, niet-geregistreerde of verboden openbare bijeenkomsten" tot een bestuurlijk misdrijf maakt. De nationale rechter heeft ook vastgesteld dat de bijeenkomst in strijd was met artikel 9 van wet nr. 60/1991 dat openbare bijeenkomsten die onder meer tot doel hebben fascistische en/of chauvinistische ideeën uit te dragen, het land en de natie denigreren en anderen aanzetten tot nationale haat verbied. Voorts is de gelijktijdige organisatie van twee afzonderlijke bijeenkomsten op dezelfde plaats bij wet verboden. De rechtbank heeft voor de toepassing van artikel 9 rekening gehouden met de historische betekenis van het Székely-bataljon en met het feit dat klagers lid waren van de Szekler-eenheid. Gelet op de omstandigheden oordeelt het Hof dat de sancties niet onredelijk of willekeurig waren en bovendien werden gerechtvaardigd door het feit dat de herdenkingsbijeenkomst in strijd was met artikel 9. Tenslotte overweegt het hof dat er een mogelijkheid was om beroep in te stellen tegen de sancties van welke mogelijkheid zij ook gebruik hebben gemaakt. Er waren dus procedurele waarborgen. Het Hof is van oordeel dat de nationale autoriteiten hun beoordelingsmarge niet hebben overschreden en dat de beklagde sancties als "noodzakelijk in een democratische samenleving" konden worden beschouwd en "evenredig met het nagestreefde doel". Er is dus geen sprake van schending van artikel 11 van het verdrag.

Witwassen (s)

REGELGEVING NL

Implementatiewet wijziging vierde anti-witwasrichtlijn in werking getreden ([Bijzonder strafrecht](#))

CONSULTATIE

Witwassen van geld en financiering van terrorisme – [actieplan](#), 7 mei 2020 - 29 juli 2020 ([EC](#))

OVERIG

- Brussel tikt Nederland op vingers over witwassen ([Europa-nu](#))
- Brussel stelt nieuwe lijst met 'witwaslanden' buiten EU op ([Europa-nu](#))

Deel II – Algemeen

Algemeen

EU-rechters hebben het drukker dan ooit ([ECER](#))

Europese Commissie start twee inbreukprocedures tegen Nederland ([ECER](#))

De Europese Commissie heeft besloten om Nederland voor het EU-Hof te dagen vanwege de belasting die op de overdracht van pensioenkapitaal naar andere EU-lidstaten wordt geheven. Ook wordt er een inbreukprocedure tegen Nederland gestart vanwege het niet aanpassen van zijn registers van wegvervoersondernemingen.

Justitieel Netwerk van de EU

Het [Justitieel Netwerk van de Europese Unie](#) (Réseau judiciaire de l'Union européenne – RJUE) is op initiatief van de president van het Hof van Justitie van de Europese Unie en de presidenten van de grondwettelijke hoven en van de hoogste rechterlijke instanties van de lidstaten opgericht naar aanleiding van het Symposium van magistraten, dat het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) op 27 maart 2017 heeft georganiseerd ter gelegenheid van de 60e verjaardag van de ondertekening van de Verdragen van Rome.

Uit de discussies, die geïnspireerd werden door een gemeenschappelijk belang bij de versterking van de justitiële samenwerking in Europa ten dienste van een kwalitatief hoogwaardige rechtsbedeling, is al in januari 2018 een beveiligd platform ontstaan dat dienst doet als forum voor diverse uitwisselingen tussen de rechterlijke instanties die lid zijn van het RJUE. Zo heeft deze samenwerking haar eerste concrete vorm gekregen. Aangezien de via dit platform beschikbare informatie van groot belang is voor de ontwikkeling en de coherentie van het Unierecht, hebben het Hof van Justitie van de Europese Unie en de deelnemende rechterlijke instanties vervolgens ervoor gekozen om alle niet-vertrouwelijke documenten te delen met het grote publiek door op de Curia-website een rubriek aan het RJUE te wijden.

Belangrijkste doel van deze rubriek is met name informatie en documenten te delen die nuttig zijn voor de toepassing, de verspreiding en de studie van het Unierecht, zoals uitgelegd en toegepast door niet alleen het Hof van Justitie van de Europese Unie maar ook de nationale rechterlijke instanties. Tevens is het de bedoeling de wederzijdse kennis en het wederzijdse begrip van het recht en de rechtsstelsels van de lidstaten te vergroten vanuit een rechtsvergelijkende invalshoek die het eenvoudiger zal maken om met de rechtstradities van elkeen rekening te houden.

Vacature

Kennisgeving van vacature CONS/AD/165/20, directeur/ jurist bij het secretariaat-generaal van de Raad (SGR) in Brussel, deadline 18 juni 2020, [PB C 177A van 27.5.2020](#)

Wij zoeken een jurist met een grondige kennis van het Europees recht en het functioneren en de procedures van de EU, en een goede kennis van de beleidsterreinen die onder het directoraat vallen. Ervaring met het verstrekken van juridisch advies op hoog niveau in een politiek gevoelige omgeving strekt tot voordeel.

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Raad van Europa-Online cursussen over mensenrechten met focus op EVRM ([Help](#))

Nieuw! [Introduction to the European Convention on Human Rights](#)”, a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	Grondrechten	De horizontale directe werking (HDW) van EU Grondrechten; De toepassing van grondrechten tussen private partijen, een dagdeel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	ie	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege 'Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
18 juni 2020 (online)	Asiel en migratie	Webinar Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken, Stichting migratierecht Deel I Actualiteiten en verdieping Economisch migratierecht Deel II Europese actuele ontwikkelingen in de EU en nationaal
25 juni 2020 (webinar)	PRIVACY & PERSOONSGEGEVENS	Webinar 4: Privacy en de Coronacrisis Donderdag 25 juni, 16:00 - 17:00 uur; 1 PO NOVA <i>Michael Klos LLM BSc</i>

Datum	Onderwerp	Titel
<u>25 juni 2020</u> of <u>29 oktober 2020</u>	STRAFRECHT	<p>Europees Openbaar Ministerie (EOM)</p> <p>Het Europees Openbaar Ministerie (EOM) gaat eind 2020 van start. Het EOM zal fungeren als onafhankelijk vervolgingsorgaan van de Europese Unie dat strafbare feiten, die ten koste van de EU-begroting gaan, zal onderzoeken, vervolgen en voor de nationale strafrechter zal brengen.</p> <p>Tijdens deze cursus wordt ingegaan op de achtergrond, de inrichting en taken van het EOM en de betekenis daarvan voor personen en ondernemingen die verdacht worden van strafbare feiten die binnen de bevoegdheid van het EOM vallen.</p> <p>van 12.30 - 17.00 uur</p> <p>Docent: Joyce Boonstra-Verhaert</p>
<u>29 en 30 okt 2020</u>	RECHTSSTAAT	<p>Rule of Law from Below, Utrecht University's Montaigne Centre for the Rule of Law and Administration of Justice, met het Netherlands Institute of Human Rights (SIM)</p>
<u>15 april 2021</u>	OVERLEVERING EN UITLEVERING	<p>Overlevering (EAB) en uitlevering, 12.30 - 17.00 uur</p> <p>Docent: Thom Dieben</p> <p>De cursus is bedoeld voor (bijzondere) opsporingsambtenaren, officieren van justitie, advocaten en rechters die zich (verder) willen verdiepen in de Olw en de Uw en de toepassing daarvan in de praktijk. Onder meer de volgende onderwerpen passeren de revue:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bijzondere karakter van het EU recht; • Het beginsel van "wederzijdse erkenning"; • Inkomende en uitgaande EAB's en uitleveringsverzoeken; etc.

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [Nieuwsbrief van de persafdeling van het EU-Hof \(ECER website\)](#)
- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#)
- [Brussels law societies](#)
- [Information note ECHR](#)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen:
CJEU Overview of judgments and pending cases:](#)
[NEMIS: newsletter on European migration issues:](#)
[NEAIS: newsletter on European asylum issues:](#)

NL zaken bij het HvJEU

Dit overzicht staat ook op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Arresten, conclusies, einduitspraken

Datum	Zaak-nr.	Naam	NL rechter	NL Prejudiciële verwijzing	Conclusie HvJ	Arrest HvJ	Einduitspraak
12.5.20	C-98/18	Boer en Zonen	CBB	ECLI:NL:CBB:2018:10			ECLI:NL:CBB:2020:333

Prejudiciële verwijzingen

datum	Instantie	ECLI-nummer	onderwerp	zaak nr.	naam	Conclusie/ arrest
29.5.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:954	Arbeidsrecht; overgang onderneming; insolventie			
20.5.20	Rb. Overijssel	ECLI:NL:RBOVE:2020:1805	Arbeidsrecht; vakantie			
17.4.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:753	Arbeidsrecht; overgang onderneming			
20.3.20	Rb. Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2020:2382	Tabak	C-160/20	Stichting Rookpreventie Jeugd e.a.	
6.3.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:391	IE - Gemeenschapsmerk	C-133/20	European Pallet Association	
4.3.20	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:1838	Visumcode			
24.1.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:111	Douanerechten	C-39/20	Jumbocarry Trading	
16.12.19	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:13451	Asiel & migratie	C-921/19	Staatssecretaris van justitie en veiligheid	
13.12.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1972	consumentenrecht	C-922/19	Stichting Waternet	
8.11.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1730	Consumenten; levering drinkwater			
25.9.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:3262	Detentie; onrechtmatig verblijf	C-719/19	Staatssecretaris van justitie	
20.9.19	HR	ECLI:NL:HR:2019:1400	IPR	C-709/19	Vereniging van Effectenbezitters	
19.9.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:7062	Huurrecht ; Consumenten; oneerlijk beding	C-738/19	A.	
18.9.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:9966	Mededinging	C-819/19	Stichting cartel compensation	
4.9.19	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2019:3053	Asiel en migratie; vreemdelingenbewaring	C-673/19	M.	
22.8.19	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2019:2782	SZ; medische behandeling in andere lidstaat			
22.8.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6316	EAB; OvJ	C-627/19 PPU	Openbaar Ministerie	arrest

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

						12.12.19 <u>Conclusie</u> 26.11.19
22.8.19	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2019:6259</u>	EAB; OvJ	<u>C-625/19</u> <u>PPU</u>	Openbaar Ministerie	<u>Einduitspraak</u> <u>13.2.20</u> <u>Arrest</u> <u>12.12.19</u> <u>conclusie</u> <u>26.11.19</u>
22.8.19	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2019:6882</u>	EAB; OvJ	<u>C-626/19</u> <u>PPU</u> <u>Gevoegd met</u> <u>C-566/19</u> <u>PPU</u>	Openbaar Ministerie	<u>Einduitspraak</u> <u>28.1.20</u> <u>Arrest</u> <u>12.12.2019</u> <u>conclusie</u> 26.11.19
12.6.19	Rb. Den Haag, Zittingsplaats Den Bosch	<u>ECLI:NL:RBDHA:2019:5967</u>	Asiel en migratie	<u>C-441/19</u>	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
7.6.19	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2019:849</u>	IE, elektronische handel	<u>C-442/19</u>	Stichting Brein	
23.4.19	CBb	<u>ECLI:NL:CBB:2019:168</u>	Electriciteitsrichtlijn	<u>C-360/19</u>	Crown van Gelder	
23.4.19	CBb	<u>ECLI:NL:CBB:2019:152</u>	Landbouw, randvoorwaarden	<u>C-361/19</u>	V.o.f. de Ruiter	
19.4.19	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2019:631</u>	Douane, actieve veredeling	<u>C-330/19</u>	Exter	
19.4.19	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2019:643</u>	Btw sekslustoepwekkende middelen	<u>C-331/19</u>	Staatssecretaris van Financiën	
2.4.19	Hof Den Haag	<u>ECLI:NL:GHDHA:2019:630</u>	Onerlijk beding	Gevoegde zaken C- 229/19 en C- 289/19	Dexia NL	
5.3.19	Hof Amsterdam	<u>ECLI:NL:GHAMS:2019:657</u>	Onerlijk beding	Gevoegde zaken C- 229/19 en C- 289/19	Dexia NL	
5.3.19	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2019:2097</u> <u>ECLI:NL:RBDHA:2019:2095</u>	Visumcode	C-225/19 C-226/19	Minister va buitenlandse zaken e.a.	
22.2.19	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2019:292</u>	IPR	C-186/19	Supreme Site Services e.a.	<u>conclusie</u> 2.4.2020
12.2.19	Hof	<u>ECLI:NL:GHAMS:2019:1170</u> (publ. 6.5.19)	Tariefindeling	C-192/19	Rensen shipbuilding	Geen conclusie
8.2.19	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2019:152</u>	Anti-dumping	C-104/19	Donex Shipping and Forwarding	<u>Conclusie</u> 4.3.2020

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

30.1.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:260	Omgevings-vergunning; LPG tankstation	C-120/19	X	
21.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2361	IPR			
21.12.18	Rb.Limburg	ECLI:NL:RBLIM:2018:12159	milieu	C-826/18	Stichting varkens in Nood	
19.12.18	Hof Arnhem-Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2018:11244	EVOA, dierlijke bijproducten	C-21/19, C-22/19 en C-23/19	XN	<u>Conclusie</u> 19.3.20
18.12.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:662	Visserijfonds	C-814/18	Ursa Major services	<u>arrest</u> 22.1.2020
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2309	btw	C-791/18	Stichting Schoonzicht	<u>Conclusie</u> 3.3.20
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2322 ECLI:NL:HR:2018:2174 (voornemen)	arbeid; detachering; diensten	C-815/18	Federatie vakvereniging NL	<u>conclusie</u> 30.4.2020
29.11.18	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:8550	consumenten	C-750/18	A B	<u>beschikking</u> 8.2.19 doorgehaald
27.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Terugkeer-richtlijn	C-806/18	JZ	<u>conclusie</u> 23.4.2020
6.11.18	Gerechtshof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2018:4063 (voornemen)	consumenten			
2.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Gemeenschapsmodelverordening	C-678/18	PG van de HR	<u>arrest</u> 21.11.19
20.9.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:2878	SZ- vrachtwagenchauffeurs	C-610/18	AFMB	<u>Conclusie</u> 26.11.19
18.9.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:500	biociden	C-592/18	Darie BV	<u>conclusie</u> 17.10.19
27.7.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:5389	overlevering	C-492/18 PPU	TC	<u>arrest</u> 12.2.19
17.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:341	landbouw; tarieven NVWA	C-477/18	Gosschalk	<u>Conclusie</u> 18.9.19
3.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:308	Gewasbeschermingsmiddelen	C-445/18	Vaselife	<u>arrest</u> 14.11.19 <u>conclusie</u> 27.6.19

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

21.6.18	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2018:2685	btw	C-420/18	IO	arrest 13.6.19 geen conclusie
12.6.18	CBB	ECLI:NL:CBB:2018:283	gasverordening	C-399/18	Vereniging Gasopslag Nederland	beschikking 18.1.19 doorgehaald
6.6.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1737	Schengengrenscore	C-380/18	A.P.	arrest 12.12.19 conclusie 11.7.19
6.6.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1738 ECLI:NL:RVS:2018:1739 persbericht	Schengengrenscore	C-381/18 en C-382/18	G.S. en V.G.	arrest 12.12.19 Conclusie C-381/18 en C-382/18 11.7.19
5.6.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:260	subsidie visserij	C-386/18	Coöperatieve Producentenorganisatie en Beheersgroep Texel	arrest 19.12.19 conclusie 26.6.19
9.5.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1503	Schengencode	C-341/18	J. e.a.	arrest 5.2.20 conclusie 17.10.19
1.5.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:2835	Overlevering en uitlevering	C-314/18	SF	Arrest 11.3.20 conclusie 16.5.19
20.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:630	Douane, tariefindeling	C-288/18	X	arrest 11.4.19
19.4.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1307	asiel& migratie	C-269/18 PPU	C, e.a.	beschikking 5.7.18
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1120	SZ	C-257/18	Güler	
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1121	SZ	C-258/18	Solak	
6.4.18	Rb. Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2018:4729	douane, antidumping	C-251/18	Trace	Arrest 19.9.19 conclusie

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

						9.4.19
6.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:522	douane, invoerrechten	C-249/18	CEVA Freight	Einduitspraak 8.11.19 Arrest 10.7.19 conclusie 26.3.19
28.3.18	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2018:3455	IE; e-books	C-263/18	Nederlands Uitgeversverbond et Groep Algemene Uitgevers	Arrest 19.12.19 Conclusie 10.9.19
23.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:265	Cif-invoerprijs	C-160/18	X	Arrest 11.3.20 conclusie 13.6.19
21.2.18	Rb. Noord-NL	ECLI:NL:RBNNE:2018:598	Luchtvaartclaim	C-163/18	Aegean airlines	Arrest 10.7.19 conclusie 28.3.19
6.2.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:10	landbouw, slacht	C-98/18	Boer en zonen	Einduitspraak 12.5.20 arrest 2.5.19
2.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:126 ECLI:NL:HR:2018:127	SZ, vo.148/71	C-95/18 en C-96/18	van den Berg & Giesen e.a.	PG advies Einduitspraak 14.11.19 Arrest 19.9.19 conclusie 26.3.19
1.2.18	Rb Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2018:1193	strafrecht	C-97/18	ET	arrest 10.1.19 geen conclusie
31.1.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:347	Migratie; privacy en persoonsgegevens	C-70/18	A.	Arrest 3.10.19 Conclusie 2.5.19

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

1.12.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:4338	SZ	C-677/17	Çoban	arrest 15.5.19 conclusie 28.2.19
30.11.17	Rb Den Haag, zittingsplaats Utrecht	ECLI:NL:RBDHA:2017:14187 ECLI:NL:RBMNL:2017:5960 (e-archief)	Visumcode	C-680/17	Vethanayagam e.a.	conclusie 28.3.19
14.11.17	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:13124	asiel;	C-635/17	E.	arrest 13.3.19 conclusie 29.11.18
10.11.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2820	antidumping	C-644/17	Eurobolt	Einduitspraak 29.11.19 Arrest 3.7.19 conclusie 28.2.19
27.10.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2681	SZ; zeevarende	C-631/17	Inspecteur van de belastingdienst	arrest 8.5.19 conclusie 10.1.19
12.10.17	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2017:4323	fiscaal; dividend	C-598/17	A-Fonds	arrest 2.5.19 conclusie 19.12.18
4.10.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2669	asiel; nieuw motief	C-586/17	D. en I	Beschikking 15.11.18 ingetrokken
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7037	overlevering/uitlevering	C-571/17 PPU	Ardic	arrest 22.12.17 conclusie 19.12.17

28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7038	overlevering/uitlevering	C-573/17 PPU	Poplawski	arrest 24.6.19 conclusie 27.11.18
27.9.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2571 ECLI:NL:RVS:2017:2572	asiel; internat. bescherming	Gevoegde zaken C-582/17 C-583/17	H. ea.	arrest 2.4.19 conclusie 28.11.18
22.9.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:2815	milieu; strafrecht; eveo	C-624/17	Tronex	arrest 4.7.19 conclusie 28.2.19
22.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2431	btw; webcam	C-568/17	Geelen	arrest 8.5.19 conclusie 12.2.19
20.9.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:2492	Asiel en migratie; verblijfsrecht door fraude	C-557/17	Y.Z.	arrest 14.3.19 conclusie 4.10.18
8.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2269	Insolventie; EEX	C-535/17	NK	arrest 6.2.2019 conclusie 18.10.2018
4.8.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:2914	SZ; vo 883/2004; schaatsers	C-477/17	Balandin	arrest 24.1.2019
4.8.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:2119	Gezinsherenigingsrichtlijn; inburgerings-examen	C-484/17	K.	arrest 7.11.18 geen conclusie
4.7.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:1935	Geneesmiddelenrichtlijn	C-423/17	Warner-Lambert Company	arrest 14.2.19 conclusie 4.10.18
21.6.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1609	Gezinshereniging; termijn	C-380/17	K en B	arrest 7.11.18 conclusie 27.6.18

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

15.6.17	Rb Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem	<u>HAA 15/2526</u> (e-archief)	tariefindeling	C-372/17	Vision Europe research	<u>arrest</u> 13.9.2018 geen conclusie
8.6.17	Rb Rotterdam	<u>ECLI:NL:RBROT:2017:4362</u>	Karkassen	C-347/17	A ea.	<u>Arrest</u> <u>12.9.19</u> <u>conclusie</u> 29.11.18
24.5.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1370</u>	kenteken-bewijzen	C-326/17	RDW	<u>arrest</u> 24.1.19 <u>conclusie</u> 20.9.18
23.5.17	Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	<u>ECLI:NL:GHARL:2017:6697</u>	IE	C-310/17	Levola	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18
18.5.17	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2017:3348</u>	EAB; overlevering	C-270/17 PPU	Tupikas	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17
18.5.17	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2017:3355</u>	EAB; overlevering	C-271/17 PPU	Zdziaszek	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17
17.5.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1259</u> <u>ECLI:NL:RVS:2017:1260</u>	Milieu; habitatrictlijn	<u>C-293/17</u> <u>C-294/17</u>	Coöperatie ME en Vereniging Leefmilieu; Werkgroep behoud de Peelen	<u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18
12.5.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:849</u>	SZ	C-272/17	Zyla	<u>arrest</u> 23.1.2019 <u>conclusie</u> 11.7.18
11.5.17	Rb Rotterdam	<u>ECLI:NL:RBROT:2017:3625</u>	diensten; Postrichtlijn	C-256/17	Sandd	<u>beschikking</u> <u>2.7.18</u>

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

						<u>conclusie</u> 20.6.18
10.5.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1252</u>	asiel & migratie	C-257/17	C en A	<u>arrest</u> 7.11.2018 <u>conclusie</u> 27.6.18
20.4.17	Rb. Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:4032</u>	asiel	C-213/17	X	<u>arrest</u> 5.7.18 <u>conclusie</u> 13.6.18
19.4.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1098</u>	nationaliteit	C-221/17	Tjebbes ea.	<u>Einduitspraak</u> <u>12.2.20</u> <u>Arrest</u> 12.3.19 <u>conclusie</u> 12.7.18
29.3.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:858</u> <u>ECLI:NL:RVS:2017:869</u>	asiel	C-175/17 C-180/17	X	<u>24.1.18</u> 26.9.2018 <u>arrest</u> (C-175/17) <u>arrest</u> (C-180/17)
3.3.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:346</u> (ingetrokken) <u>ECLI:NL:HR:2017:342</u> (deels ingetrokken)	dividendbelasting	C-156/17 C-157/17	Köln-Aktiefonds Deka	<u>Arrest</u> 30.1.20 <u>Conclusie</u> 5.9.19 <u>Beschikking</u> 12.12.18 C-157/17 ingetrokken
26.1.17	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:872</u>	Asiel	C-48/17	X	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18
23.1.17	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:873</u>	Asiel	C-47/17	X	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18
20.12.16	CBB	<u>ECLI:NL:CBB:2016:440</u>	Landbouw	C-667/16	Nooren	<u>arrest</u>

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

						6.6.18 <u>conclusie</u> <u>21.2.18</u>
9.12.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:2834</u>	IE	C-644/16	Synthon	<u>Beschikking</u> 23.1.18 doorgehaald
26.10.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2016:12824</u>	Asiel & migratie	<u>C-550/16</u>	A en S	<u>arrest</u> <u>14.4.2018</u> <u>conclusie</u> 26.10.17
26.10.16	CRvB	<u>ECLI:NL:CRVB:2016:4101</u>	SZ	<u>C-551/16</u>	Klein Schiphorst	<u>arrest</u> 21.3.18 <u>conclusie</u> 2arrest9.11.17
30.9.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:2195</u>	invoerrechten kippenvlees	<u>C-522/16</u>	X	<u>arrest</u> 19.10.17 Geen conclusie
2.9.16	Rb. A'dam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2016:5710</u>	EAB	<u>C-477/16</u> <u>PPU</u>	Kovalkovas	<u>arrest</u> 10.11.16 <u>conclusie</u> 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2016:5206</u>	EAB	<u>C-452/16</u> <u>PPU</u>	Poltorak	<u>arrest</u> 10.11.2016 <u>conclusie</u> 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2016:5207</u>	EAB	<u>C-453/16</u> <u>PPU</u>	Özçelik	<u>arrest</u> 10.11.2016 <u>conclusie</u> 19.10.16
12.8.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:1866</u>	btw	<u>C-463/16</u>	Stadion Amsterdam	<u>arrest</u> 18.1.18 Geen conclusie
8.7.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:1351</u>	vennootschapsbelasting	<u>C-398/16</u>	X BV	<u>arrest</u> 22.2.2018 <u>conclusie</u> <u>24.10.17</u>
8.7.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:1350</u>	vennootschaps- belasting	<u>C-399/16</u>	X NV	<u>arrest</u> <u>22.2.2018</u>

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

						<u>conclusie</u> 24.10.17
4.7.16	CBb	<u>ECLI:NL:CBB:2016:258</u>	landbouw	<u>C-383/16</u>	Vion livestock	<u>arrest</u> 19.10.17 <u>conclusie</u> 29.6.17
9.6.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:RBDHA:2016:6389</u>	asiel & migratie	<u>C-331/16</u> en <u>C-366/16</u>	K. ea.	<u>arrest</u> 2.5.18 <u>conclusie</u> 14.12.17
18.5.16	Rb Noord-Nederland	<u>ECLI:NL:RBNNE:2016:4032</u>	luchtvaartclaim	<u>C-302/16</u>	Krijgsman	<u>arrest</u> 11.5.17 Geen conclusie
18.5.16	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2016:1351</u>	Habitatrichtlijn	<u>C-281/16</u>	Vereniging Hoeksche waards Landschap	<u>arrest</u> 19.10.17 <u>conclusie</u> 15.6.2017
19.4.16	Hof Arnhem-Leeuwarden	<u>ECLI:NL:GHARL:2016:3097</u>	landbouw	<u>C-227/16</u>	Arts	<u>arrest</u> 9.11.2017 <u>geen conclusie</u>
29.3.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:515</u>	asiel & migratie	<u>C-225/16</u>	Ouhrami	<u>arrest</u> 26.7.17 <u>conclusie</u> 18.5.17
9.3.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2016:2350</u>	IE	<u>C-163/16</u>	Louboutin	<u>arrest</u> 12.6.18 <u>conclusie</u> 22.6.17
24.2.16	Rb Midden-NL	<u>ECLI:NL:RBMNE:2016:954</u>	arbeid	<u>C-126/16</u>	FNV Smallsteps	<u>arrest</u> 22.6.2017 <u>conclusie</u> 29.3.17
29.1.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:133</u>	douane	<u>C-59/16</u>	The Shirtmakers	<u>arrest</u> 11.5.17 <u>geen conclusie</u>

NL zaken bij het EHRM

Jaarverslag 2019

- [Jaarverslag 2019 Raad van Europa over de tenuitvoerlegging van uitspraken van het EHRM](#)
- [Website COE Impact of the ECHR](#)

Links en documenten van het EHRM over NL zaken

- [Website COE Impact of the ECHR \(Nederland\)](#)
- [European Court of Human Rights profile for Netherlands](#) (oktober 2019) bevat een overzicht van het totaal aantal NL zaken bij het EHRM.
- [Internationale Mensenrechtenprocedures 2018](#)

Cijfers

Begin 2019 waren er in totaal 237 zaken tegen NL aanhangig bij het Hof.

Actuele stand van zaken

Onderstaand een overzicht van NL gecommuniceerde zaken, ontvankelijkheidsbeslissingen en arresten van het EHRM. Het overzicht is nog niet compleet. Daar wordt de komende tijd nog aan gewerkt.

Arresten Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)								
Naam	Datum	Uitskomst	Body	Level	Zaaknr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
S.A. ¹	02.06.20	No violation	Chamber	3	49773/15	3 EVRM 13 EVRM	Asiel en migratie	
Azerkane ²	02.06.20	No violation	Chamber	3	3138/16	8 EVRM	Asiel en migratie	
A.S.N.	25.02.20	No violation	Chamber	3	68377/17	3 EVRM	Asiel en migratie	
Van de Kolk	28.05.19	Violation	Committee	3	23192/15	6 EVRM	Strafrecht – Geen juridische bijstand politieverhoor	Hoge Raad 18.11.2014 (niet-ontvankelijk)
Corallo	09.10.18*	Violation	Committee	3	29593/17	3 EVRM	Uitlevering en overlevering – Belastingfraude – Sint Maarten - Detentie	Hof Den Haag Hoge Raad 21.3.2017 (niet-ontvankelijk)
Cabral	28.08.18	Violation	Chamber	3	37617/10	6 EVRM	Strafrecht - Getuigenverhoor	Hoge Raad 5.1.2010
X.	10.07.18	No violation	Chamber	3	14319/17	3 EVRM	Uitzetting naar Marokko	Hoge Raad 9.5.2017
Baydar	24.04.18	No violation	Chamber	2	55385/14	6 EVRM	Mensensmokkel - Weigering HR prejudiciële	Hoge Raad 21.3.2017

¹ Samenvatting in volgende nieuwsbrief

² Samenvatting in volgende nieuwsbrief

							vragen te stellen aan HvJEU	
--	--	--	--	--	--	--	--------------------------------	--

Beslissingen Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)						
Naam	Datum	Beslissing	Zaaknr.	Artikel(en)	Onderwerp	NL rechter
Z.H. v. the Netherlands	30.1.20	Strike-out	<u>45582/18</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-
El Khalloufi v. the Netherlands	26.11.19	Inadmissible	<u>37164/17</u>	6 EVRM	Blaastest; recht op advocaat	Rb Amsterdam; Gerechtshof Amsterdam; Hoge Raad (28.3.17)
Omar Mohamud v. the Netherlands	14.11.19	Strike-out	<u>42922/18</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-
Magassouba v. the Netherlands	24.10.19	Strike-out	<u>37153/17</u>	3 en 8 EVRM	Asiel & migratie	-
Ahmed Sheek v. the Netherlands	12.9.19	Strike-out	<u>80450/13</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-
T.E. v. the Netherlands	3.9.19	Inadmissible	<u>43462/16</u>	4 EVRM	Asiel & migratie	Rechtbank Den Haag Raad van State
A.A. and Others v. the Netherlands	29.8.19	Strike-out	<u>28190/18</u>	3 EVRM	Asiel; Libië	
Nevé v. the Netherlands	25.6.19	Inadmissible	<u>59133/16</u>	6 EVRM	Strafrecht; vermoeden van onschuld; inbewaringstelling	Rechtbank Amsterdam 27.9.16
Badullah v. the Netherlands	25.6.19	Inadmissible	<u>54892/16</u>	6 EVRM	Strafrecht; vermoeden van onschuld; inbewaringstelling	Rechtbank Rotterdam 21.3.2016
N.K.	6.6.19	Strike-out	<u>58572/14</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-
Said v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>34299/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 18.04.2013
Heerawi v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>36558/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014
Aghmadi and Yaghubi v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>70475/14</u> <u>70530/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014
Dorani and Khawati v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>71815/14</u> <u>71827/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	Raad van State 22.10.2014
A.J. v. the Netherlands	17.1.19	Strike-out	<u>82077/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Irak	-
A.R.B. v. the Netherlands	17.1.19	Strike-out	<u>8108/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan	-
Yeshtla v. the Netherlands	15.1.19	Inadmissible	<u>37115/11</u>	8 EVRM 14 EVRM	Huurtoeslag en immigratie	Raad van State 28.11.2009
Vidgen v. the Netherlands	8.1.19	Inadmissible	<u>68328/17</u>	6 EVRM	Strafrecht	Hoge Raad 06.06.2006

A.I. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>36196/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Rb Den Haag, zittingsplaats Den Bosch, 28.2.2014
A.S. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>20102/13</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Raad van State 11.3.2013
W.M. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>12708/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	<u>Raad van State</u> 2.9.2015
Herrie v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>44116/12</u>	6 EVRM	Strafrecht - Werknemer AIVD geeft info door	Rb Den Haag <u>Hof Den Haag</u> <u>Hoge Raad</u>
Zaloilo v. the Netherlands	15.11.18	Strike-out	<u>23179/12</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	
M.A. v. the Netherlands	16.10.18	Strike-out	<u>42572/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Myanmar	Raad van State 25.02.2015
Cüzdan v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>6315/08</u> en <u>9597/12</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel & migratie	-
Cernea v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>62318/16</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Voicu v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>34414/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Kake and Camara v. the Netherlands	4.9.18	Strike-out	<u>63913/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
Barry v. the Netherlands	4.9.18	Strike-out	<u>66238/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
P.N. v. the Netherlands	10.7.18	Strike-out	<u>10944/13</u>	3 EVRM 8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Uitzetting Rwanda	-
Orbulescu v. the Netherlands	10.7.18	Strike-out	<u>1704/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Europees aanhoudingsbevel Roemenië – Detentie, duur	-
Breijer v. the Netherlands	3.7.18	Inadmissible	<u>41596/13</u>	6 EVRM	Strafrecht – Onmogelijkheid getuige a charge horen	Hoge Raad 29.01.2013
Touré v. the Netherlands	3.7.18	Strike-out	<u>14778/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
A.G. and M.M. v. the Netherlands	26.6.18	Inadmissible	<u>43092/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Iran/Afghanistan	-
Zaloilo v. the Netherlands	12.6.18	Inadmissible	<u>60035/12</u>	5 EVRM 6 EVRM	Strafrecht – Immigratiedetentie, rechtmatigheid - Horen getuigen a décharge	-
Ahdour v. the Netherlands	5.6.18	Strike-out	<u>45140/10</u>	8 EVRM 14 EVRM	-	-

Soumah v. the Netherlands	5.6.18	Strike-out	<u>61452/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
Cerci v. the Netherlands	10.4.18	Strike-out	<u>25392/14</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Criminele vreemdeling, inreisverbod	-
Said Good v. the Netherlands	23.1.18	Inadmissible	<u>50613/12</u>	3 EVRM 5 EVRM	Asiel – Opvangfaciliteiten asielzoeker	-
Haddaouchi v. the Netherlands	16.1.18	Inadmissible	<u>4965/10</u>	2 Protocol 4	Omgevingsrecht – Huisvestingsvergunning	-

Aanhangige gecommuniceerde zaken					
Naam	Datum	Nr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
John t. Nederland	19.5.20	<u>7320/20</u>	3 EVRM	Detentie	-
Kuyt t. Nederland	15.4.20	<u>19365/19</u>	6 EVRM	Procesrecht	
George t. Nederland	3.4.20	<u>63169/19</u>	3 EVRM	Detentie	
Reymond t. Nederland	3.4.20	<u>64133/19</u>	3 EVRM	Detentie	
V.A. e.a. t. Nederland en Italië	16.1.20	<u>48062/19</u>	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	
F.O. e.a. t. Nederland en Italië	16.1.20	<u>48125/19</u>	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	
M.T.	11.10.19	<u>46595/19</u>	3 EVRM	Asiel	
Koomen	17.9.19	<u>298/15</u>	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	10.7.14 Hof Amsterdam
R.B. en N.R.	2.9.19	<u>45067/18</u>	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven - Psychiatrie	4.4.18 Hof Amsterdam
M.Ö.	30.8.19	<u>45036/18</u>	2 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	15.3.18 Hof Den Haag
Eikenaar	30.8.19	<u>52053/18</u>	2, 3 EVRM	Politiegeweld – Onderzoek – Recht op leven	9.5.18 Hof Den Haag
Z.J.	12.7.19	<u>45582/18</u>	3 EVRM	Asiel – Afghanistan – Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	
M.J.	12.7.19	<u>49259/18</u>	3 EVRM 13 EVRM	Asiel – Afghanistan – Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	
Y.F.C. and Others	25.6.19	<u>21325/19</u>	3 EVRM 5 EVRM 4 Prot. 4	Vreemdelingendetentie op Curacao – Uitzetting Venezuela	
Muse Shire and Others	15.5.19	<u>9922/18</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-
Omar Muhamud	9.4.19	<u>42922/18</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-
Nelissen	5.3.19	<u>585/19</u>	6 EVRM	Strafrecht – Redelijke termijn	Hoge Raad 28.8.18 Rb Limburg 27.7.15
T.M. en S.Y.M.	18.2.19	<u>33515/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Pakistan	-
Ships Waste Oil Collector B.V. v. the Netherlands	14.12.18	<u>2799/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

Burando Holding B.V. v. the Netherlands	14.12.18	3124/16	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Port Invest B.V. v. the Netherlands	14.12.18	3205/16	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Janssen de Jong Groep B.V. and Others v. the Netherlands	13.12.18	2800/16	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb
N.K. v. the Netherlands	26.10.18	58572/14	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Soedan	-
X v. the Netherlands	15.10.18	72631/17	6 EVRM	Strafrecht – Diefstal – Afwijzing aanhoudingsverzoek	Hoge Raad 9.5.2017
Dijkhuizen v. the Netherlands	3.9.18	61591/16	6 EVRM	Strafrecht – Detentie in Peru – uitlevering – deelname aan proces via video	-
A.A. and Others v. the Netherlands	31.8.18	28190/18	3 EVRM	Asiel – Uitzetting familie naar Libië	Raad van State 4.1.2018
Azerkane v. the Netherlands	30.05.2018	3138/16	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	-
G. and Others v. the Netherlands	16.01.2018	530/18	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh	-
Soumah and others v. the Netherlands	15.12.2017	61452/15	3 EVRM	Asiel - Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
de Legé v. the Netherlands	24.11.2017	58342/15	6 EVRM	Belastingrecht – Fraude inkomstenbelasting – Bewijsvergaring, zelfincriminatie	Hoge Raad 29.05.2015
Stichting Landgoed Steenberg en Others v. the Netherlands	22.11.2017	19732/17	6 EVRM	Bestuursrecht – Toegang tot de rechter – Bekendmaking besluit online, onvoldoende kenbaar	-
A.S.N. and T.K.M. v. the Netherlands Arrest 25.2.2020	22.11.2017	68377/17	2 EVRM 3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh familie	-
Canword v. the Netherlands	20.10.2017	21464/15	3 EVRM	Strafrecht – Levenslang – Herbeoordeling/Pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Lake v. the Netherlands	20.10.2017	2445/17	3 EVRM	Strafzaak – Levenslang - Herbeoordeling/pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Zohlandt v. the Netherlands	29.08.2017	69491/16	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Ontbreken rechtvaardigingsgrond vrijheidsbeneming	Gerechtshof Den Haag 18.08.2016
Hasselbaink v. the Netherlands	29.08.2017	73329/16	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Gerechtshof Den Haag 01.09.2016
Badullah v. the Netherlands	24.05.2017	54892/16	6 EVRM	Strafzaak – Vermoeden van onschuld - Voorarrest	Rechtbank Rotterdam 31.03.2016

Rechtspraak Europa, 2020, nummer 6 (juni)

Nevé v. the Netherlands	19.05.2017	<u>59133/16</u>	6 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Vermoeden van onschuld	Rechtbank Amsterdam 09/12/2014
M.B. v. the Netherlands	08.03.2017	<u>71008/16</u>	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Rechtbank Rotterdam 19.11.2016
T.E. v. the Netherlands	28.07.2016	43462/16	4 EVRM 8 EVRM	Asiel – Mensenhandel – familieleden	-
Keskin v. the Netherlands	28.06.2016	<u>2205/16</u>	6 EVRM	Strafzaak – Klacht motiveringsplicht (80a RO) – Oproep getuigen	Hoge Raad 08.09.2015
Pormes v. the Netherlands	13.11.2014	<u>25402/14</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	Raad van State 13.11.13